

Ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΝΟΜΙΚΟΥ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΟΥ

Ούτε η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ούτε οποιοδήποτε άλλο πρόσωπο ενεργεί εξ ονόματός της φέρει ευθύνη για την ενδεχόμενη χρήση των κάτωθι πληροφοριών.

© Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018

Επιτρέπεται η περαιτέρω χρήση με αναφορά της πηγής.

Η πολιτική σχετικά με την περαιτέρω χρήση εγγράφων της Ευρωπαϊκής Επιτροπής διέπεται από την απόφαση 2011/833/ΕΕ (ΕΕ L 330 της 14.12.2011, σ. 39).

Για κάθε χρήση ή αναπαραγωγή φωτογραφιών ή άλλου υλικού που δεν υπόκειται στους κανόνες της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας πρέπει να ζητηθεί απευθείας η άδεια των κατόχων των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

© Εικόνα εξωφύλλου: Thinkstock/iStock

Το παρόν έγγραφο διατίθεται από τις υπηρεσίες της Επιτροπής αποκλειστικά για ενημερωτικούς σκοπούς. Δεν περιέχει καμία αυθεντική ερμηνεία του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό και δεν συνιστά απόφαση ή θέση της Επιτροπής. Δημοσιεύεται με την επιφύλαξη οποιασδήποτε σχετικής απόφασης ή θέσης της Επιτροπής, καθώς και της εξουσίας του Δικαστηρίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης όσον αφορά την ερμηνεία του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό σύμφωνα με τις Συνθήκες της ΕΕ. Το παρόν έγγραφο επικαιροποιεί το έγγραφο ερωτήσεων και απαντήσεων σχετικά με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, το οποίο καταρτίστηκε και δημοσιεύθηκε από τις υπηρεσίες της Επιτροπής στις 23 Μαρτίου 2018, και αντικαθιστά το εν λόγω έγγραφο.

TOC

1. Εισαγωγή

Σκοπός του παρόντος εγγράφου είναι η παροχή πρακτικής καθοδήγησης σχετικά με τις κύριες διατάξεις του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό ενόψει της έναρξης ισχύος του και των γενικότερων εξελίξεων όσον αφορά ορισμένες πτυχές του πλαισίου της ΕΕ για το ηλεκτρονικό εμπόριο. Το έγγραφο περιέχει πληροφορίες οι οποίες ενδέχεται να είναι χρήσιμες για i) εμπορευόμενους που επιδιώκουν να προσαρμόσουν τις εμπορικές πρακτικές τους σύμφωνα με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, ii) καταναλωτές και πελάτες¹ οι οποίοι πρέπει να είναι ενήμεροι για τις διατάξεις του κανονισμού και για τον αντίκτυπό τους στις καθημερινές αγορές τους και iii) τις αρχές των κρατών μελών οι οποίες θα είναι αρμόδιες για την επιβολή της εφαρμογής του κανονισμού.

Ειδικότερα, το παρόν έγγραφο περιέχει ερωτήσεις και απαντήσεις σχετικά με τις ουσιαστικές διατάξεις του κανονισμού (ενότητα 2), καθώς και σχετικά με τα προβλεπόμενα σε αυτόν εργαλεία για την επιβολή της εφαρμογής του (ενότητα 3). Σε αυτό το πλαίσιο, το παρόν έγγραφο επικαιροποιεί και αναπτύσσει περαιτέρω τις απαντήσεις που παρέχονται ήδη στο έγγραφο ερωτήσεων και απαντήσεων που δημοσιεύθηκε στις 23 Μαρτίου 2018, το οποίο αντικαθίσταται από το παρόν έγγραφο. Παρέχει επίσης πρόσθετες πληροφορίες σχετικά με ορισμένες πτυχές που αφορούν το ηλεκτρονικό εμπόριο, αλλά είτε δεν καλύπτονται άμεσα είτε δεν τροποποιήθηκαν από τον κανονισμό και συνδέονται στενά με την εφαρμογή του (ενότητα 4).

1.1. Πλαίσιο

Οι καταναλωτές και οι επιχειρήσεις –ιδίως οι μικρομεσαίες επιχειρήσεις (ΜΜΕ)– εκδηλώνουν ολοένα μεγαλύτερο ενδιαφέρον για αγορές σε όλη ΕΕ. Το 2017, το 68 % των χρηστών του διαδικτύου στην ΕΕ πραγματοποίησε διαδικτυακές αγορές². Ωστόσο, οι εμπορευόμενοι εξακολουθούν να αρνούνται συχνά, χωρίς αντικειμενικό λόγο, να πωλούν ή να προμηθεύουν αγαθά και υπηρεσίες σε πελάτες από άλλο κράτος μέλος ή να προσφέρουν εξίσου συμφέρουσες τιμές, σε σύγκριση με εκείνες που προσφέρουν σε εγχώριους πελάτες. Σύμφωνα με έρευνα της Επιτροπής, μόνο το 37 % των δικτυακών τόπων επιτρέπουν σε πελάτες από άλλο κράτος μέλος να φτάσουν στο τελικό βήμα πριν από την ενεργοποίηση του πλήκτρου επιβεβαίωσης της παραγγελίας³. Η Επιτροπή λαμβάνει τακτικά καταγγελίες οι οποίες αφορούν περιπτώσεις διαφορετικής μεταχείρισης λόγω της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη. Το πρόβλημα αφορά τόσο τους καταναλωτές όσο και τις επιχειρήσεις, όταν αγοράζουν αγαθά και υπηρεσίες για ίδια χρήση. Παρατηρείται τόσο στο περιβάλλον του διαδικτύου όσο και στον φυσικό κόσμο⁴.

¹ Για τους σκοπούς του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, καταναλωτής είναι κάθε φυσικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί για σκοπούς που δεν εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή επαγγελματική του δραστηριότητα: πελάτης είναι κάθε καταναλωτής που είναι υπήκοος κράτους μέλους ή έχει τον τόπο διαμονής του σε κράτος μέλος, ή κάθε επιχείρηση που έχει έδρα ή τόπο εγκατάστασης σε κράτος μέλος και ο οποίος/η οποία δέχεται την παροχή μιας υπηρεσίας ή αγοράζει ένα αγαθό ή σκοπεύει να προβεί σε αυτές τις ενέργειες εντός της Ένωσης, με αποκλειστικό σκοπό την τελική χρήση.

² Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας 2018, βλ. <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>

³https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en

⁴ Για περισσότερα στοιχεία βάσει των οποίων εκπονήθηκε η ανάλυση του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, βλ. την τεχνική έκθεση του Κοινού Κέντρου Ερευνών για την ευρωπαϊκή ψηφιακή ενιαία αγορά και τον ρόλο της στην οικονομική δραστηριότητα στην ΕΕ με τίτλο «The European Digital Single Market, Its

Σκοπός του κανονισμού (ΕΕ) 2018/302 (εφεξής «κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό» ή «ο κανονισμός»)⁵ είναι η παροχή περισσότερων ευκαιριών στους καταναλωτές και στις επιχειρήσεις εντός της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Ειδικότερα, ο κανονισμός αποσκοπεί στην αντιμετώπιση του προβλήματος ορισμένων καταναλωτών οι οποίοι αδυνατούν να αγοράσουν αγαθά και υπηρεσίες από εμπορευόμενους που βρίσκονται σε διαφορετικό κράτος μέλος, λόγω της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασής τους.

Ο γεωγραφικός αποκλεισμός αφορά πρακτικές τις οποίες χρησιμοποιούν πωλητές στο διαδίκτυο για τον περιορισμό των διασυνοριακών διαδικτυακών πωλήσεων με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης. Πρακτικές γεωγραφικού αποκλεισμού αυτού του είδους περιλαμβάνουν την άρνηση πρόσβασης σε δικτυακούς τόπους από άλλα κράτη μέλη και/ή περιπτώσεις στις οποίες παρέχεται μεν πρόσβαση σε δικτυακό τόπο, αλλά δεν επιτρέπεται στον πελάτη από το εξωτερικό να ολοκληρώσει την αγορά ή του ζητείται να πληρώσει με χρεωστική ή πιστωτική κάρτα από συγκεκριμένη χώρα. «Διακρίσεις γεωγραφικού χαρακτήρα» παρατηρούνται επίσης κατά την αγορά αγαθών και υπηρεσιών εκτός διαδικτύου, π.χ. όταν οι καταναλωτές έχουν μεν φυσική παρουσία στον τόπο του εμπορευόμενου, αλλά είτε δεν επιτρέπεται η πρόσβασή τους στο προϊόν ή στην υπηρεσία είτε οι όροι πρόσβασης σε αυτό/σε αυτή είναι διαφορετικοί λόγω της ιθαγένειας ή του τόπου διαμονής τους. Ο κανονισμός θεσπίζει άμεσα εφαρμοστέες διατάξεις, με σκοπό την αποφυγή τέτοιων πρακτικών σε συγκεκριμένες καταστάσεις, όταν δεν υφίσταται αντικειμενική αιτιολόγηση της διαφορετικής μεταχείρισης βάσει της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης.

Ο κανονισμός πρέπει να εξετάζεται στο πλαίσιο της συνολικής δέσμης μέτρων για το ηλεκτρονικό εμπόριο που θεσπίστηκε από την Επιτροπή και ενισχύει τον αντίκτυπό του. Πράγματι, στις 25 Μαΐου 2016, η Επιτροπή παρουσίασε συνολική δέσμη μέτρων για την ενίσχυση του δυναμικού του διασυνοριακού ηλεκτρονικού εμπορίου στην Ευρώπη, ως προαπαιτούμενο για την πλήρη λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς. Απώτερος σκοπός της δέσμης μέτρων ήταν η εξάλειψη των φραγμών στις διασυνοριακές διαδικτυακές δραστηριότητες και ο καθορισμός ολοκληρωμένου πλαισίου για το ηλεκτρονικό εμπόριο, με έμφαση σε τρεις βασικούς στόχους: i) εξασφάλιση βελτιωμένης πρόσβασης σε αγαθά και υπηρεσίες που παρέχονται μέσω διαδικτύου· ii) ενίσχυση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών και βελτιωμένη ασφάλεια για τις επιχειρήσεις· και iii) μείωση του κόστους των συναλλαγών και του διοικητικού φόρτου για τις επιχειρήσεις κατά την πραγματοποίηση

Role in Economic Activity in the EU» (<https://ec.europa.eu/jrc/sites/jrcsh/files/JRC98723.pdf>), JRC-IMTM βάσει έρευνας μυστικών πελατών του 2015 (GfK Mystery Shopping (https://ec.europa.eu/info/publications/geo-blocking-consumers-online-findings-mystery-shopping-carried-out-european-commission_en), τη δημόσια διαβούλευση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής που διενεργήθηκε το 2015 με θέμα τον γεωγραφικό αποκλεισμό και άλλους περιορισμούς βάσει γεωγραφικών κριτηρίων κατά την πραγματοποίηση αγορών και την πρόσβαση σε πληροφορίες στην ΕΕ («Geo-Blocking and other geographically based restrictions when shopping and accessing information in the EU») (<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/public-consultation-geo-blocking-and-other-geographically-based-restrictions-when-shopping-and>) και την εκτίμηση επιπτώσεων που συνοδεύει την πρόταση κανονισμού σχετικά με την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακρίσεων με βάση τον τόπο διαμονής ή εγκατάστασης ή την ιθαγένεια εντός της ενιαίας αγοράς (http://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=15953)

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 28ης Φεβρουαρίου 2018, για την αντιμετώπιση του αδικαιολόγητου γεωγραφικού αποκλεισμού και άλλων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης των πελατών εντός της εσωτερικής αγοράς και για την τροποποίηση των κανονισμών (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και (ΕΕ) 2017/2394 και της οδηγίας 2009/22/ΕΚ.

διασυνοριακών συναλλαγών στο διαδίκτυο. Η δέσμη αυτή είναι ένα σύνολο αλληλένδετων μέτρων, τα οποία ενισχύονται αμοιβαία ώστε να επιφέρουν πραγματική δραστική αλλαγή στην ικανότητα των Ευρωπαίων να χρησιμοποιούν αποτελεσματικά το ηλεκτρονικό εμπόριο. Οι συννομοθέτες έχουν εγκρίνει ήδη σημαντικό αριθμό από τις πρωτοβουλίες αυτές, μεταξύ των οποίων οι ακόλουθες:

- Τον Δεκέμβριο του 2017 εγκρίθηκαν νέοι κανόνες για τη μείωση του σχετικού με τον ΦΠΑ διοικητικού φόρτου των διασυνοριακών συναλλαγών⁶. Από την 1η Ιανουαρίου 2021, οι κανόνες αυτοί θα απλουστεύσουν την είσπραξη του ΦΠΑ όταν οι καταναλωτές αγοράζουν μέσω του διαδικτύου αγαθά και υπηρεσίες από άλλο κράτος μέλος ή από χώρα εκτός της ΕΕ, διότι θα παρέχουν στους προμηθευτές τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν τη μονοαπευθυντική θυρίδα ΦΠΑ.
- Ο κανονισμός για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών (κανονισμός ΣΠΚ)⁷ αναθεωρήθηκε και από τις 17 Ιανουαρίου 2020 θα αντικατασταθεί από τον νέο κανονισμό (ΕΕ) 2017/2394⁸. Το δίκτυο ΣΠΚ παρέχει τη δυνατότητα στις εθνικές αρχές στις χώρες της ΕΕ και του ΕΟΧ να συνεργάζονται με σκοπό την από κοινού αντιμετώπιση παραβάσεων της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών στην ενιαία αγορά σε περιπτώσεις στις οποίες ένα ζήτημα αφορά εμπορευόμενους και καταναλωτές σε διαφορετικές χώρες. Επομένως, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ εμπορευόμενων και καταναλωτών, η επιβολή της εφαρμογής του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό διευκολύνεται από τον κανονισμό σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών, ο οποίος καλύπτει παραβάσεις που έχουν ήδη τελεστεί, τελούνται ή ενδέχεται να τελεστούν και θίγουν με τον τρόπο αυτό τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.
- Εκδόθηκε νέος κανονισμός⁹ σχετικά με τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων, με σκοπό τη βελτίωση της διαφάνειας και της οικονομικής προσιτότητας των τιμών για τις εν λόγω υπηρεσίες, καθώς και την ενίσχυση της κανονιστικής εποπτείας της αγοράς δεμάτων της ΕΕ. Ο κανονισμός θα δώσει ώθηση στο ηλεκτρονικό εμπόριο, διευκολύνοντας, για τους καταναλωτές και τις εταιρείες, ιδίως τις ΜΜΕ, την αγορά και την πώληση προϊόντων και υπηρεσιών μέσω του διαδικτύου σε κλίμα εμπιστοσύνης σε ολόκληρη την ΕΕ.
- Στο πλαίσιο του συνεχιζόμενου εκσυγχρονισμού του πλαισίου της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας θεσπίστηκαν νέοι κανόνες¹⁰ σχετικά με τη φορητότητα των υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου, οι οποίοι θα παρέχουν στους Ευρωπαίους τη δυνατότητα να ταξιδεύουν με το ψηφιακό περιεχόμενο –όπως η μετάδοση συνεχούς ροής ή η μεταφόρτωση ταινιών, αθλητικών εκπομπών, μουσικής,

⁶ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/digital-single-market-modernising-vat-cross-border-ecommerce_en

⁷ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών («κανονισμός για τη συνεργασία όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών») (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ), ΕΕ L 364 της 9.12.2004, σ. 1-11.

⁸ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/2394 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 (Κείμενο που παρουσιάζει ενδιαφέρον για τον ΕΟΧ) ΕΕ L 345 της 27.12.2017, σ. 1-26.

⁹ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/644 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Απριλίου 2018, σχετικά με τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων.

¹⁰ Κανονισμός (ΕΕ) 2017/1128 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 14ης Ιουνίου 2017, για τη διασυνοριακή φορητότητα των υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου στην εσωτερική αγορά.

ηλεκτρονικών βιβλίων και παιχνιδιών– στο οποίο έχουν γίνει συνδρομητές στη χώρα τους.

Επιπλέον, η Επιτροπή έχει εκδώσει διάφορες νομοθετικές προτάσεις, οι οποίες αποτελούν επί του παρόντος αντικείμενο συζητήσεων από τους συννομοθέτες στο πλαίσιο της νομοθετικής διαδικασίας, και περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, τις ακόλουθες προτάσεις:

- Στο πλαίσιο των κανόνων για τις ψηφιακές συμβάσεις¹¹, η Επιτροπή έχει εκδώσει νομοθετικές προτάσεις για την εναρμόνιση των κύριων υποχρεωτικών δικαιωμάτων των καταναλωτών που εφαρμόζονται στην προμήθεια ψηφιακού περιεχομένου και στις πωλήσεις αγαθών. Μετά την έγκρισή τους, οι εν λόγω νομικές πράξεις αναμένεται να μειώσουν το κόστος που προκύπτει από τις διαφορές στο δίκαιο των συμβάσεων, να αυξήσουν την ασφάλεια δικαίου για τις επιχειρήσεις και να συνδράμουν τους καταναλωτές ώστε να αξιοποιούν στον μέγιστο βαθμό τις δυνατότητες των αγορών σ' ολόκληρη την ΕΕ.
- Στις 11 Απριλίου 2018, η Επιτροπή εξέδωσε δύο προτάσεις οδηγιών¹² στον τομέα της προστασίας των καταναλωτών («Νέα συμφωνία για τους καταναλωτές»), με στόχο τη βελτίωση της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών, ιδίως με τη θέσπιση μηχανισμών συλλογικής έννομης προστασίας. Οι προτάσεις εκσυγχρονίζουν επίσης τη νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών υπό το πρίσμα των εξελίξεων στην αγορά, όσον αφορά, π.χ., τη σύναψη συμβάσεων σε διαδικτυακές αγορές. Τέλος, οι προτάσεις αυτές μειώνουν τον φόρτο για τις επιχειρήσεις σε συγκεκριμένους τομείς, όπως το δικαίωμα υπαναχώρησης που εφαρμόζεται στα χρησιμοποιημένα αγαθά.
- Η Επιτροπή πρότεινε επίσης κανονισμό για την προώθηση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες επιγραμμικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης¹³, ο οποίος αποσκοπεί στην εξασφάλιση δίκαιου, αξιόπιστου και προβλέψιμου περιβάλλοντος για την ψηφιακή οικονομία του διαδικτύου. Μετά την έγκρισή τους, οι νέοι κανόνες θα συμβάλουν στη διασφάλιση δίκαιου και βασιζόμενου στην καινοτομία οικοσυστήματος για την οικονομία των επιγραμμικών πλατφορμών· θα εξισορροπήσουν την ανάπτυξη των επιγραμμικών πλατφορμών και των μηχανών αναζήτησης με την ανάγκη προστασίας των επιχειρηματικών χρηστών ΜΜΕ στην ΕΕ, δίνοντας έμφαση στην εξασφάλιση διαφάνειας και νέων επιλογών προσφυγής. Το παρατηρητήριο, το οποίο προβλέπεται στον εν λόγω κανονισμό και υποστηρίζεται από ομάδα ανεξάρτητων εμπειρογνομόνων, θα παρακολουθεί στενά

¹¹ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/doing-business-eu/contract-rules/digital-contracts/digital-contract-rules_el

¹² Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και με την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/ΕΚ [COM(2018) 184 final] και πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, για την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της οδηγίας 98/6/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της οδηγίας 2005/29/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και της οδηγίας 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την καλύτερη επιβολή και τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών [COM(2018) 185 final]. Για περισσότερες πληροφορίες: https://ec.europa.eu/info/law/topic/consumers/review-eu-consumer-law-new-deal-consumers_en.

¹³ Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την προώθηση της δίκαιης μεταχείρισης και της διαφάνειας για τους επιχειρηματικούς χρήστες επιγραμμικών υπηρεσιών διαμεσολάβησης [COM(2018) 238 final].

την οικονομία των επιγραμμικών πλατφορμών και θα παρέχει στην Επιτροπή συμβουλές σχετικά με την ανάγκη ανάληψης πρωτοβουλιών στο μέλλον.

- Η διευκόλυνση της διασυνοριακής πρόσβασης σε οπτικοακουστικές υπηρεσίες συγκαταλέγεται στις προτεραιότητες που προσδιορίζονται στο πλαίσιο της στρατηγικής της Επιτροπής για την ψηφιακή ενιαία αγορά της Ευρώπης¹⁴. Το 2016 η Επιτροπή παρουσίασε πρόταση επικαιροποίησης των κανόνων της ΕΕ για τα οπτικοακουστικά μέσα επικοινωνίας¹⁵ επί της οποίας επιτεύχθηκε πολιτική συμφωνία¹⁶. Άλλες νομοθετικές προτάσεις¹⁷ σχετικές με τον εκσυγχρονισμό των κανόνων της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας αποτελούν επί του παρόντος αντικείμενο της νομοθετικής διαδικασίας και αποσκοπούν στην ενίσχυση της διασυνοριακής παροχής επιγραμμικού περιεχομένου.

Η αλληλεπίδραση ορισμένων από τα εν λόγω μέτρα με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, καθώς και ένας πίνακας στον οποίο συνοψίζεται το χρονοδιάγραμμα εφαρμογής, περιγράφονται επίσης αναλυτικότερα στην ενότητα 4 και στο παράρτημα του παρόντος εγγράφου.

1.2. Κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό – Γενική επισκόπηση

Ο κανονισμός προβλέπει υποχρέωση μεταχείρισης των πελατών της ΕΕ (συμπεριλαμβανομένων καταναλωτών και άλλων τελικών χρηστών) με τον ίδιο τρόπο όταν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασής τους.

Ποιες είναι οι κύριες συνιστώσες του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό;

- **Πώληση αγαθών και υπηρεσιών**

Το άρθρο 4 του κανονισμού προβλέπει ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες δεν μπορεί να συντρέχουν τεκμηριωμένοι λόγοι για τον γεωγραφικό αποκλεισμό ή άλλες μορφές διακριτικής μεταχείρισης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης. Στις περιπτώσεις αυτές, οι πελάτες από άλλο κράτος μέλος έχουν τις ίδιες δυνατότητες πρόσβασης και απόκτησης αγαθών και υπηρεσιών με τους εγχώριους πελάτες. Οι περιπτώσεις αυτές είναι οι ακόλουθες:

- Πώληση αγαθών, χωρίς παράδοση, εκτός της περιοχής που εξυπηρετεί ο εμπορεύμενος.

¹⁴ COM(2015) 192 final.

¹⁵ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για την τροποποίηση της οδηγίας 2010/13/ΕΕ για τον συντονισμό ορισμένων νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων των κρατών μελών σχετικά με την παροχή υπηρεσιών οπτικοακουστικών μέσων ενόψει των μεταβαλλόμενων συνθηκών της αγοράς, COM(2016) 287 final.

¹⁶ http://europa.eu/rapid/press-release_IP-18-3567_el.htm

¹⁷ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας στην ψηφιακή ενιαία αγορά – COM(2016) 593, πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου για τον καθορισμό κανόνων σχετικά με την άσκηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας και των συγγενικών δικαιωμάτων που ισχύουν για ορισμένες επιγραμμικές μεταδόσεις ραδιοηλεκτρικών οργανισμών και αναμεταδόσεις τηλεοπτικών και ραδιοφωνικών προγραμμάτων, COM(2016) 594 final.

- Ο πελάτης αγοράζει αγαθά, για παράδειγμα ηλεκτρονικές συσκευές, είδη ένδυσης, αθλητικά είδη ή βιβλία, τα οποία ο εμπορευόμενος δεν παραδίδει στο κράτος μέλος του πελάτη. Ο πελάτης αυτός δικαιούται παράδοση στο κράτος μέλος στο οποίο ο εμπορευόμενος προσφέρει υπηρεσίες παράδοσης κατά τον ίδιο τρόπο με τον οποίο εξυπηρετούνται και οι εγχώριοι πελάτες.

Παράδειγμα: Πελάτης από το Βέλγιο επιθυμεί να αγοράσει φωτογραφική μηχανή και βρίσκει την καλύτερη προσφορά σε γερμανικό δικτυακό τόπο, ο οποίος προτείνει, ωστόσο, σημεία παράδοσης/παραλαβής μόνο στη Γερμανία ή παραλαβή από τις εγκαταστάσεις του εμπορευόμενου. Ο πελάτης δικαιούται να παραγγείλει τα αγαθά και να τα παραλάβει από τις εγκαταστάσεις του εμπορευόμενου ή να ζητήσει να παραδοθούν σε άλλη διεύθυνση/σημείο παραλαβής στη Γερμανία, όπως κάθε Γερμανός καταναλωτής.

- Πώληση ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών

- Πελάτης επιθυμεί να αποκτήσει πρόσβαση σε ηλεκτρονικά παρεχόμενη υπηρεσία και να αγοράσει την υπηρεσία αυτή, για παράδειγμα υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, αποθήκευση δεδομένων ή φιλοξενία δικτυακού τόπου, από εμπορευόμενο εγκατεστημένο σε άλλο κράτος μέλος. Ο πελάτης αυτός δικαιούται να το πράξει με τον ίδιο τρόπο που το πράττουν και οι εγχώριοι πελάτες.

Παράδειγμα: Πελάτισσα από τη Βουλγαρία επιθυμεί να αγοράσει υπηρεσίες φιλοξενίας για τον δικτυακό της τόπο από μια ισπανική εταιρεία. Θα έχει πρόσβαση στην υπηρεσία αυτή και θα μπορεί να την αγοράσει υπό τους ίδιους όρους που ισχύουν και για τους καταναλωτές στην Ισπανία, δηλαδή χωρίς υποχρέωση καταβολής διαφορετικής καθαρής τιμής (ήτοι μη συμπεριλαμβανομένου ΦΠΑ) σε σύγκριση με καταναλωτή στην Ισπανία.

- Πώληση υπηρεσιών που παρέχονται σε συγκεκριμένη φυσική τοποθεσία

- Πελάτης αγοράζει υπηρεσία παρεχόμενη στις εγκαταστάσεις του εμπορευόμενου ή σε φυσική τοποθεσία στην οποία δραστηριοποιείται ο εμπορευόμενος, ενώ οι χώροι ή η τοποθεσία βρίσκονται σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο του πελάτη. Η κατηγορία αυτή περιλαμβάνει υπηρεσίες όπως, για παράδειγμα, εισιτήρια συναυλιών, παροχή καταλύματος ή μίσθωση αυτοκινήτου. Στη συγκεκριμένη περίπτωση, ο πελάτης δικαιούται επίσης την ίδια μεταχείριση με εκείνη των ημεδαπών/κατοίκων της χώρας του εμπορευόμενου.

Παράδειγμα: Οικογένεια Ιταλών επισκέπτεται θεματικό πάρκο στη Γαλλία και επιθυμεί να επωφεληθεί από τα εκπτώτικα οικογενειακά εισιτήρια. Η οικογένεια Ιταλών θα μπορεί να αγοράσει τα εισιτήρια με τον ίδιο τρόπο που το πράττουν και οι οικογένειες Γάλλων υπηκόων.

Στις ανωτέρω περιπτώσεις, ο γεωγραφικός αποκλεισμός ή άλλες μορφές διαφορετικής μεταχείρισης λόγω γεωγραφικής θέσης επιτρέπονται μόνο σε εξαιρετικές περιπτώσεις που καθορίζονται στον κανονισμό, δηλαδή όταν ενωσιακή ή εθνική νομική απαίτηση (κατ' εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ) υποχρεώνει τον εμπορευόμενο να αποκλείσει την πρόσβαση στα αγαθά ή στις υπηρεσίες που προσφέρονται.

Για τις επιγραμμικές υπηρεσίες που αφορούν μη οπτικοακουστικά έργα που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (όπως ηλεκτρονικά βιβλία, βιντεοπαιχνίδια,

μουσική και λογισμικό), η διάταξη για την απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης – δηλαδή η υποχρέωση να επιτρέπεται στους αλλοδαπούς πελάτες να αποκτούν πρόσβαση και να επωφελούνται από τις ίδιες προσφορές όπως και οι εγχώριοι πελάτες– δεν ισχύει βάσει του κανονισμού. Ωστόσο, το ενδεχόμενο επέκτασης της διάταξης αυτής στις εν λόγω υπηρεσίες θα περιλαμβάνεται στην επανεξέταση που πρέπει να διενεργηθεί μετά την παρέλευση δύο ετών από την έναρξη ισχύος του κανονισμού. Ωστόσο, οι συγκεκριμένες υπηρεσίες διέπονται ήδη από άλλους κανόνες του κανονισμού, όπως οι κανόνες που απαγορεύουν τον μεροληπτικό αποκλεισμό της πρόσβασης σε επιγραμματικές διεπαφές και την ανακατεύθυνση χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του πελάτη, καθώς και τη διακριτική μεταχείριση για λόγους σχετικούς με την πληρωμή.

- **Πρόσβαση σε δικτυακούς τόπους**

Το άρθρο 3 του κανονισμού απαγορεύει τον αποκλεισμό της πρόσβασης σε δικτυακούς τόπους και την ανακατεύθυνση χωρίς την προηγούμενη συγκατάθεση του πελάτη. Η διάταξη αυτή αυξάνει τη διαφάνεια των τιμών διότι παρέχει στους πελάτες τη δυνατότητα να αποκτούν πρόσβαση σε διάφορους εθνικούς δικτυακούς τόπους. Η ίδια διάταξη εφαρμόζεται επίσης στις ηλεκτρονικά παρεχόμενες μη οπτικοακουστικές υπηρεσίες, όπως ηλεκτρονικά βιβλία, μουσική, παιχνίδια και λογισμικό.

Παράδειγμα: Πελάτισσα από την Ιρλανδία επιθυμεί να αποκτήσει πρόσβαση στην ιταλική έκδοση του δικτυακού τόπου ενός ηλεκτρονικού καταστήματος ειδών ένδυσης. Παρότι πληκτρολογεί τη διεύθυνση URL του ιταλικού δικτυακού τόπου, ανακατευθύνεται συνεχώς στον ιρλανδικό δικτυακό τόπο. Μετά τις 3 Δεκεμβρίου 2018, η ανακατεύθυνση θα προϋποθέτει τη ρητή συγκατάθεση του πελάτη. Επιπλέον, ακόμη και αν ο πελάτης δώσει τη συγκατάθεσή του για την ανακατεύθυνση, η αρχική έκδοση του δικτυακού τόπου που επιδίωκε να επισκεφθεί θα πρέπει να παραμένει προσβάσιμη.

- **Μη διακριτική μεταχείριση στις πληρωμές**

Παρότι οι εμπορευόμενοι μπορούν να αποδέχονται ελεύθερα οποιοδήποτε μέσο πληρωμής επιθυμούν, ο κανονισμός περιλαμβάνει ειδική διάταξη (άρθρο 5) για την απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης μεταξύ των μέσων πληρωμής που αποδέχονται. Η απαγόρευση καλύπτει περιπτώσεις στις οποίες η διαφορετική μεταχείριση είναι αποτέλεσμα της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη, της τοποθεσίας του λογαριασμού πληρωμών, του τόπου εγκατάστασης του παρόχου υπηρεσιών πληρωμών ή του τόπου έκδοσης του μέσου πληρωμών.

Η διακριτική μεταχείριση απαγορεύεται εάν πληρούνται οι ακόλουθες τρεις προϋποθέσεις:

- η πληρωμή γίνεται με ηλεκτρονική συναλλαγή μέσω μεταφοράς πίστωσης, άμεσης χρέωσης ή μέσου πληρωμής με κάρτα του ίδιου εμπορικού σήματος και της ίδιας κατηγορίας·
- εκπληρώνονται οι απαιτήσεις εξακρίβωσης ταυτότητας· και
- η πληρωμή γίνεται σε νόμισμα που δέχεται ο εμπορευόμενος.

Παράδειγμα: Εμπορευόμενος στη Γερμανία αποδέχεται πιστωτική κάρτα ορισμένου εμπορικού σήματος και άμεσες τραπεζικές μεταφορές για αγορές στον δικτυακό τόπο του. Ωστόσο, ο εμπορευόμενος αρνήθηκε τις πληρωμές που πραγματοποιήθηκαν με πιστωτική κάρτα του ίδιου

εμπορικού σήματος που είχε εκδοθεί στην Αυστρία, καθώς και μεταφορές πιστώσεων από αυστριακές τράπεζες. Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό θα απαγορεύει πλέον τη συγκεκριμένη πρακτική.

Η διάταξη αυτή θα πρέπει να ερμηνεύεται σε συνδυασμό με τον κανονισμό του 2012 για τον ενιαίο χώρο πληρωμών σε ευρώ (SEPA)¹⁸, ο οποίος προβλέπει ότι, κατά την πραγματοποίηση αγορών στο εξωτερικό, οι καταναλωτές μπορούν να χρησιμοποιούν τη χρεωστική κάρτα τους για την καταβολή πληρωμών σε ευρώ, όπως θα έπρατταν και στη χώρα τους.

2. Δικαιώματα και υποχρεώσεις των εμπορευόμενων και των καταναλωτών στην πράξη

Στόχος της παρούσας ενότητας είναι να βοηθήσει τους εμπορευόμενους και τους πελάτες να κατανοήσουν καλύτερα τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις που απορρέουν από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

2.1. Πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (άρθρο 1)

2.1.1. Ποια είναι η σχέση μεταξύ του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό και της οδηγίας για τις υπηρεσίες;

Η απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης λόγω ιθαγένειας, η οποία καλύπτει επίσης την έμμεση διακριτική μεταχείριση, αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της Ένωσης, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 18 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΣΛΕΕ) και στο άρθρο 21 παράγραφος 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και στις ειδικές διατάξεις της ΣΛΕΕ που αφορούν τις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς.

Όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών, η γενική αρχή προσδιορίζεται ειδικότερα στο άρθρο 20 παράγραφος 2 της οδηγίας για τις υπηρεσίες¹⁹, σύμφωνα με το οποίο τα κράτη μέλη εξασφαλίζουν ότι οι γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης σε μια υπηρεσία, που διατίθενται στο κοινό από τον πάροχο της υπηρεσίας, δεν εισάγουν διακρίσεις λόγω ιθαγένειας ή τόπου κατοικίας του αποδέκτη, χωρίς αυτό να θίγει τη δυνατότητα να προβλέπονται διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης οι οποίες δικαιολογούνται άμεσα με αντικειμενικά κριτήρια. Η εφαρμογή της αρχής της απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης, όπως προσδιορίζεται στο συγκεκριμένο άρθρο, εξαρτάται από την κατά περίπτωση αξιολόγηση των πρακτικών του εκάστοτε εμπορευόμενου. Η αντικειμενική αιτιολόγηση μπορεί να αφορά, για παράδειγμα, την ανυπαρξία των απαιτούμενων δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας σε συγκεκριμένο έδαφος, το πραγματικό πρόσθετο κόστος λόγω απόστασης ή τα τεχνικά χαρακτηριστικά της παρεχόμενης υπηρεσίας ή τις διαφορετικές συνθήκες της αγοράς, όπως υψηλότερη ή χαμηλότερη ζήτηση που επηρεάζεται εποχικά, διαφορετικές περιόδους διακοπών στα κράτη μέλη, διαφορετική τιμολόγηση ανταγωνιστών²⁰. Το εν λόγω άρθρο εξακολουθεί

¹⁸ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/banking-and-finance/consumer-finance-and-payments/payment-services/single-euro-payments-area-sepa_en

¹⁹ Οδηγία 2006/123/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2006, σχετικά με τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά.

²⁰ Επεξηγηματικός κατάλογος πιθανών αιτιολογήσεων της διαφορετικής μεταχείρισης περιλαμβάνεται στην αιτιολογική σκέψη 95 της οδηγίας 2006/123/ΕΚ. Πρόσθετα στοιχεία σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 20 παράγραφος 2 περιέχονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής περί χάραξης των κατευθυντήριων γραμμών για την εφαρμογή του άρθρου 20 παράγραφος 2 της οδηγίας 2006/123/ΕΚ σχετικά με

να εφαρμόζεται σε περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

Από την άλλη πλευρά, στις περιπτώσεις που καλύπτονται από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, οι ειδικές διατάξεις που περιέχονται σε αυτόν θα υπερισχύουν έναντι των διατάξεων του άρθρου 20 παράγραφος 2 της οδηγίας για τις υπηρεσίες. Τόσο οι εταιρείες όσο και οι καταναλωτές θα επωφεληθούν από την αυξημένη ασφάλεια δικαίου σχετικά με αυτές τις συγκεκριμένες πρακτικές, οι οποίες δεν μπορούν να δικαιολογούνται σε καμία περίπτωση. Ο κανονισμός δεν επιτρέπει στους εμπορευόμενους να εισάγουν δυσμενείς διακρίσεις στις ειδικές περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του, και τούτο χωρίς να απαιτείται κατά περίπτωση αξιολόγηση της πρακτικής του εμπορευόμενου, και, κατά συνέπεια, παρέχει ασφάλεια δικαίου και βελτιώνει τη δυνατότητα επιβολής.

2.1.2. Ο κανονισμός καλύπτει αμφότερες τις επιγραμμικές και τις μη επιγραμμικές πωλήσεις;

Στον κανονισμό περιγράφονται ορισμένες περιπτώσεις στις οποίες η διαφορετική μεταχείριση είναι δικαιολογημένη. Οι περιπτώσεις αυτές περιλαμβάνουν τόσο επιγραμμικές όσο και μη επιγραμμικές πωλήσεις αγαθών και υπηρεσιών, καθώς και περιπτώσεις στις οποίες οι δύο αυτοί δίαυλοι πωλήσεων ενοποιούνται (πολυδιαυλικές πωλήσεις).

Παράδειγμα: Η αγορά εισιτηρίων θεματικού πάρκου μπορεί να πραγματοποιηθεί εκ των προτέρων μέσω του διαδικτύου ή κατά την ημέρα της επίσκεψης. Και στις δύο περιπτώσεις, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό απαγορεύει την εφαρμογή διαφορετικών γενικών προϋποθέσεων ανάλογα με την ιθαγένεια ή τον τόπο διαμονής του πελάτη. Απαγορεύει επίσης τις πρακτικές οι οποίες εμποδίζουν εκ των πραγμάτων τους πελάτες από ορισμένα κράτη μέλη να αποκτήσουν πρόσβαση σε επιγραμμικές ή μη επιγραμμικές πωλήσεις εισιτηρίων. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη τυχόν διαφορετικών προϋποθέσεων που εφαρμόζει ο εμπορευόμενος στις μη επιγραμμικές πωλήσεις, σε αντίθεση με τις επιγραμμικές πωλήσεις εν γένει, στον βαθμό που εφαρμόζονται ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης του πελάτη (όπως, για παράδειγμα, μειωμένες τιμές σε περίπτωση επιγραμμικής προκράτησης).

2.1.3. Ο κανονισμός εφαρμόζεται στις εγχώριες πωλήσεις; Ποιες είναι οι περιπτώσεις αμιγώς εσωτερικού χαρακτήρα στις οποίες δεν εφαρμόζεται ο κανονισμός;

Ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται σε περίπτωση που περιορίζεται από κάθε άποψη σε ένα και μόνο κράτος μέλος, όπως όταν όλα τα στοιχεία που αφορούν την επίμαχη συναλλαγή περιορίζονται σε ένα και μόνο κράτος μέλος («περιπτώσεις αμιγώς εσωτερικού χαρακτήρα»). Αυτό σημαίνει ότι ο κανονισμός εφαρμόζεται όταν η συναλλαγή εμπεριέχει διασυνοριακό στοιχείο. Μπορούν να ληφθούν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία: i) η ιθαγένεια, ο τόπος διαμονής ή ο τόπος εγκατάστασης του πελάτη ή του εμπορευόμενου· ii) ο τόπος εκτέλεσης, iii) τα μέσα πληρωμής που χρησιμοποιούνται στη συναλλαγή ή iv) η χρήση επιγραμμικής διεπαφής. Αντιθέτως, αυτό δεν σημαίνει ότι η παράδοση αγαθού ή υπηρεσίας θα πρέπει απαραίτητως να λαμβάνει χώρα σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο εμπορευόμενος.

τις υπηρεσίες στην εσωτερική αγορά («οδηγία για τις υπηρεσίες»), με τίτλο «With a view to establishing guidance on the application of Article 20(2) of Directive 2006/123/EC on services in the internal market (“the Services Directive”)», SWD(2012) 146, διατίθενται στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=SWD:2012:0146:FIN>.

Παράδειγμα: Απουσία οποιουδήποτε διασυνοριακού στοιχείου, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν θα μπορούσε να εφαρμοστεί σε συναλλαγή μεταξύ ενός εμπορευόμενου που είναι εγκατεστημένους στην Εσθονία και ενός καταναλωτή οποίος είναι υπήκοος της Εσθονίας, διαμένει στην Εσθονία και επιθυμεί να αποκτήσει πρόσβαση στην εσθονική έκδοση του δικτυακού τόπου του εμπορευόμενου, να αγοράσει μια υπηρεσία και να πληρώσει την υπηρεσία αυτή με την εσθονική τραπεζική κάρτα του.

2.1.4. Ποιοι τομείς δεν καλύπτονται από τον κανονισμό;

Βάσει του άρθρου 1, ο κανονισμός δεν καλύπτει τις δραστηριότητες που απαριθμούνται στο άρθρο 2 παράγραφος 2 της οδηγίας για τις υπηρεσίες, οι οποίες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής της εν λόγω οδηγίας. Οι εξαιρούμενες υπηρεσίες είναι, μεταξύ άλλων, οι εξής:

- **Υπηρεσίες στον τομέα των μεταφορών.** Οι υπηρεσίες αυτές εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, ιδίως λαμβανομένου υπόψη ότι η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών²¹, η οποία υπενθυμίζεται στην αιτιολογική σκέψη 9 του κανονισμού, απαγορεύει ήδη ρητώς την επίμαχη διακριτική μεταχείριση για τρία είδη μεταφορών: αεροπορικά εισιτήρια, μεταφορές με λεωφορείο και πούλμαν και πλωτές μεταφορές. Στο πλαίσιο της τρέχουσας επανεξέτασης των κανόνων για τα δικαιώματα των επιβατών στις σιδηροδρομικές μεταφορές, η Επιτροπή προβλέπει παρόμοια μορφή απαγόρευσης στην αναδιατυπωμένη πρόταση κανονισμού για τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών των σιδηροδρομικών μεταφορών²². Ωστόσο, ο κανονισμός καλύπτει τα οργανωμένα ταξίδια και τους συνδεδεμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς, όπως ορίζονται στην οδηγία (ΕΕ) 2015/2302²³.

- **Χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες/λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες.** Οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εξαιρούνται από τον κανονισμό. Αυτό προκύπτει από το γεγονός ότι ο κανονισμός εξαιρεί από το πεδίο εφαρμογής του δραστηριότητες που εξαιρούνται επίσης από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες (οδηγία 2006/123/ΕΚ), στην οποία διευκρινίζεται ότι οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των υπηρεσιών πληρωμών, δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της. Ως προς το σημείο αυτό, στην αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού αποσαφηνίζεται περαιτέρω ότι η πρόσβαση σε λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του, με την επιφύλαξη του άρθρου 5 του κανονισμού σχετικά με τη μη διακριτική μεταχείριση για λόγους που σχετίζονται με τις πληρωμές. Πράγματι, η συγκεκριμένη διάταξη δεν ρυθμίζει την πρόσβαση στις (χρηματοπιστωτικές) υπηρεσίες αυτές καθαυτές, αλλά απαγορεύει τη διακριτική μεταχείριση σε σχέση με το εύρος των μέσων πληρωμής που αποδέχονται οι εμπορευόμενοι.

²¹ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Σεπτεμβρίου 2008, σχετικά με κοινούς κανόνες εκμετάλλευσης των αεροπορικών γραμμών στην Κοινότητα (άρθρο 23), κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1177/2010 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 24ης Νοεμβρίου 2010, για τα δικαιώματα των επιβατών στις θαλάσσιες και εσωτερικές πλωτές μεταφορές και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 (άρθρο 4), κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 181/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Φεβρουαρίου 2011, για τα δικαιώματα των επιβατών λεωφορείων και πούλμαν και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 (άρθρο 4).

²² Πρόταση κανονισμού του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τα δικαιώματα και τις υποχρεώσεις των επιβατών των σιδηροδρομικών μεταφορών (αναδιατύπωση), COM(2017) 548 final (άρθρο 5).

²³ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2302 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με τα οργανωμένα ταξίδια και τους συνδεδεμένους ταξιδιωτικούς διακανονισμούς, η οποία τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 και την οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και καταργεί την οδηγία 90/314/ΕΟΚ του Συμβουλίου, ΕΕ L 326 της 11.12.2015, σ. 1–33.

- **Οπτικοακουστικές υπηρεσίες.** Οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες αποκλείονται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Στην αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού προσδιορίζεται ότι οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων υπηρεσιών των οποίων ο βασικός στόχος είναι η παροχή πρόσβασης σε μεταδόσεις αθλητικών εκδηλώσεων και οι οποίες παρέχονται βάσει αποκλειστικών εδαφικών αδειών, εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού.

Η πρώτη βραχυπρόθεσμη επανεξέταση του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό και το πεδίο εφαρμογής της

Στο άρθρο 9 του κανονισμού προβλέπεται ρήτρα επανεξέτασης, σύμφωνα με την οποία η Επιτροπή υποβάλλει έκθεση αξιολόγησης του κανονισμού στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, στο Συμβούλιο και στην Ευρωπαϊκή Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή. Ο κανονισμός προβλέπει ότι η πρώτη επανεξέταση πρέπει να διενεργηθεί έως τις 23 Μαρτίου 2020. Αυτή η πρώτη επανεξέταση θα πρέπει να διενεργηθεί, ιδίως, προκειμένου να εκτιμηθεί το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (συμπεριλαμβανομένων των τομέων που δεν καλύπτονται από την οδηγία για τις υπηρεσίες, όπως οι οπτικοακουστικές υπηρεσίες και οι υπηρεσίες μεταφορών), καθώς και η έκταση της απαγόρευσης του άρθρου 4: στόχος είναι να εκτιμηθεί αν θα πρέπει να εφαρμόζεται επίσης στις ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες των οποίων κύριο χαρακτηριστικό είναι η παροχή πρόσβασης σε έργα με προστατευόμενα πνευματικά δικαιώματα και η χρήση αυτών (όπως μετάδοση συνεχούς ροής ή μεταφόρτωση μουσικής, ηλεκτρονικών βιβλίων, μεταφόρτωση ή επιγραμμική χρήση βιντεοπαιχνιδιών)²⁴.

2.1.5. Οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού;

Δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 3, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν εφαρμόζεται στα τυχερά παιχνίδια. Πράγματι, οι υπηρεσίες τυχερών παιχνιδιών δεν εμπίπτουν ούτε στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες (άρθρο 2 παράγραφος 2). Τα κράτη μέλη μπορούν να ρυθμίζουν τις δραστηριότητες αυτές, υπό την προϋπόθεση ότι ασκούνται σύμφωνα με τους κανόνες για την εσωτερική αγορά, όπως προβλέπονται στη ΣΛΕΕ και ερμηνεύονται από το Δικαστήριο της ΕΕ.

2.1.6. Ο κανονισμός εφαρμόζεται επίσης στα αεροπορικά εισιτήρια;

Όχι, ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στις υπηρεσίες που παρέχονται στον τομέα των μεταφορών. Ωστόσο, όπως προαναφέρθηκε, η ισχύουσα νομοθεσία της ΕΕ στον τομέα των μεταφορών απαγορεύει ήδη τη διακριτική μεταχείριση σε πολλές περιπτώσεις. Για παράδειγμα, ο κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 1008/2008 απαγορεύει τη διακριτική μεταχείριση λόγω της ιθαγένειας ή του τόπου διαμονής του πελάτη στον τομέα των αεροπορικών υπηρεσιών²⁵. Επιπλέον, οι γενικές αρχές της ΣΛΕΕ απαγορεύουν επίσης τη διακριτική μεταχείριση λόγω ιθαγένειας, συμπεριλαμβανομένων των έμμεσων μορφών διακριτικής μεταχείρισης με βάση τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης.

²⁴ Σε αυτό το πλαίσιο, βλ. επίσης τη διευκρίνιση που παρέχεται στη δήλωση της Επιτροπής που δημοσιεύθηκε με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

²⁵ Στο άρθρο 23 του κανονισμού αριθ. 1008/2008 ορίζεται ότι «η πρόσβαση στους αεροπορικούς ναύλους και τα κόμιστρα για διαθέσιμες στο ευρύ κοινό υπηρεσίες αερομεταφορών από αερολιμένα ευρισκόμενο στο έδαφος κράτους μέλους στο οποίο εφαρμόζεται η συνθήκη παρέχονται χωρίς διακρίσεις ως προς την εθνικότητα ή τον τόπο διαμονής του πελάτη ή ως προς τον τόπο εγκατάστασης του πράκτορα του αερομεταφορέα ή άλλου πωλητή εισιτηρίων μέσα στην Κοινότητα».

2.1.7. Ποιο είναι το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής του κανονισμού;

Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε όλους τους εμπορευόμενους που προσφέρουν τα αγαθά ή τις υπηρεσίες τους σε καταναλωτές στην ΕΕ, ανεξάρτητα από το αν είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ ή σε χώρα εκτός της ΕΕ. Επομένως, οι εμπορευόμενοι που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες εκτός της ΕΕ και δραστηριοποιούνται στην ΕΕ υπόκεινται στις διατάξεις του συγκεκριμένου κανονισμού.

2.1.8. Ο κανονισμός είναι ευνοϊκός για όλους τους πελάτες στην Ευρώπη; Τι συμβαίνει με τους πελάτες τρίτων χωρών στην Ευρώπη;

Κατά την έννοια του κανονισμού, με τον όρο «πελάτης» νοείται κάθε καταναλωτής που είναι υπήκοος κράτους μέλους ή έχει τον τόπο διαμονής του σε κράτος μέλος, ή κάθε επιχείρηση που έχει έδρα ή τόπο εγκατάστασης σε κράτος μέλος και ο οποίος/η οποία δέχεται την παροχή μιας υπηρεσίας ή αγοράζει ένα αγαθό ή σκοπεύει να προβεί σε αυτές τις ενέργειες εντός της Ένωσης, με αποκλειστικό σκοπό την τελική χρήση.

Με άλλα λόγια, ο κανονισμός εφαρμόζεται στην παροχή αγαθών ή υπηρεσιών στους υπηκόους της ΕΕ ή στα πρόσωπα που έχουν τον τόπο διαμονής τους σε οποιοδήποτε κράτος μέλος της ΕΕ. Κατά συνέπεια, υπήκοοι τρίτων χωρών οι οποίοι διαμένουν στην ΕΕ θα επωφελούνται επίσης από τις διατάξεις του κανονισμού εντός της ΕΕ.

2.1.9. Ο κανονισμός αυτός θα εφαρμόζεται και στο Ηνωμένο Βασίλειο μετά το Brexit;

Για τις πληροφορίες σχετικά με τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό και το Brexit, βλ. «Notice to stakeholders on withdrawal of the United Kingdom and EU legislation in the field of Geo-blocking» (Ανακοίνωση προς τους ενδιαφερόμενους σχετικά με την αποχώρηση του Ηνωμένου Βασιλείου και τη νομοθεσία της ΕΕ στον τομέα του γεωγραφικού αποκλεισμού) της 21ης Μαρτίου 2018²⁶.

2.1.10. Ο κανονισμός εφαρμόζεται στην Ελβετία;

Η Ελβετία είναι τρίτη χώρα, δηλαδή δεν είναι κράτος μέλος της ΕΕ. Το δίκαιο της ΕΕ εφαρμόζεται στην Ελβετία μόνο βάσει διμερών συμφωνιών. Επομένως, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν εφαρμόζεται άμεσα στους πελάτες στην Ελβετία. Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη των γενικών υποχρεώσεων περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης που αφορούν τα φυσικά πρόσωπα και εφαρμόζονται στο πλαίσιο των σχέσεων μεταξύ της ΕΕ και της Ελβετίας βάσει υφιστάμενων διεθνών συμφωνιών. Ωστόσο, όπως διευκρινίζεται ανωτέρω, ο κανονισμός θα εφαρμόζεται επίσης σε εμπορευόμενους που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες εκτός της ΕΕ και δραστηριοποιούνται στην ΕΕ.

²⁶

Διατίθεται στην ακόλουθη διεύθυνση:
https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/notice_to_stakeholders_brexit_Geo-blocking_final.pdf

διεύθυνση:

2.1.11. *Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε φυσικά πρόσωπα τα οποία πωλούν περιστασιακά μεταχειρισμένα αγαθά μέσω του διαδικτύου;*

Ο κανονισμός εφαρμόζεται σε εμπορευόμενους. Όπως ορίζεται στον κανονισμό, «εμπορευόμενος» είναι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο το οποίο ενεργεί για σκοπούς που εμπίπτουν στο πλαίσιο της εμπορικής, επιχειρηματικής, βιοτεχνικής ή επαγγελματικής του δραστηριότητας. Πρόσωπο το οποίο πωλεί περιστασιακά μεταχειρισμένα αγαθά μέσω του διαδικτύου, εκτός της επαγγελματικής ή εμπορικής του δραστηριότητας, δεν εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού. Ωστόσο, εμπορευόμενος ο οποίος πωλεί μεταχειρισμένα αγαθά μέσω του διαδικτύου στο πλαίσιο της οικονομικής του δραστηριότητα υπόκειται στις διατάξεις του κανονισμού.

2.1.12. *Ο κανονισμός εφαρμόζεται μόνο σε περιπτώσεις B2C ή και σε περιπτώσεις B2B;*

Οι κανόνες του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό εφαρμόζονται καταρχήν τόσο σε συναλλαγές επιχείρησης προς καταναλωτή (B2C) όσο και σε συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων (B2B), στον βαθμό που οι B2B πραγματοποιούνται βάσει γενικών προϋποθέσεων πρόσβασης (δηλαδή δεν αποτελούν αντικείμενο ατομικής διαπραγμάτευσης) και εφόσον αποκλειστικός σκοπός της συναλλαγής είναι η τελική χρήση (δηλαδή πραγματοποιείται χωρίς πρόθεση μεταπώλησης, μετατροπής, επεξεργασίας, ενοικίασης ή υπεργολαβίας).

Παράδειγμα: Δικηγορική εταιρεία στη Φινλανδία η οποία αναζητεί νέο πάροχο υπηρεσιών εφεδρικής αποθήκευσης και αποθήκευσης στο υπολογιστικό νέφος εντόπισε μια ελκυστική προσφορά από Εσθονό πάροχο. Η συγκεκριμένη συναλλαγή θα καλύπτεται από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

2.1.13. *Με ποιον τρόπο ο εμπορευόμενος μπορεί να εξακριβώσει ότι η αγορά πραγματοποιείται με αποκλειστικό σκοπό την τελική χρήση;*

Ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται όταν τα αγαθά ή οι υπηρεσίες αγοράζονται για διαφορετικούς λόγους από τον αποκλειστικό σκοπό της τελικής χρήσης, δηλαδή όταν προορίζονται για μεταπώληση, μετατροπή ή επεξεργασία, ενοικίαση ή υπεργολαβία. Ο κανονισμός δεν υπαγορεύει συγκεκριμένους τρόπους εκ των προτέρων εξακρίβωσης του αποκλειστικού σκοπού της τελικής χρήσης. Σε αυτό το πλαίσιο, ο κανονισμός ορίζει ότι δεν θίγει τις αμερόληπτες πρακτικές των εμπόρων που περιορίζουν τις συναλλαγές ή τις επαναλαμβανόμενες συναλλαγές, ώστε να εμποδίζουν τις επιχειρήσεις να αγοράζουν ποσότητες που υπερβαίνουν τις εσωτερικές τους ανάγκες. Ως εκ τούτου, ο κανονισμός επιτρέπει στους εμπορευόμενους να εφαρμόζουν κατάλληλες μεθόδους ώστε να διασφαλίζεται ότι τα αγαθά ή οι υπηρεσίες αγοράζονται για τον σκοπό της τελικής χρήσης.

Παράδειγμα: Υπεραγορά έχει προσφορά για τηλεοράσεις μεγάλης οθόνης. Για τον περιορισμό της προσφοράς σε τελικούς χρήστες, επιβάλλεται όριο 3 συσκευών τηλεόρασης ανά αγοραστή. Περιορισμοί αυτού του είδους συνάδουν με τις διατάξεις του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

2.1.14. Σε ποιον βαθμό οι υποχρεώσεις του κανονισμού καλύπτουν τις διαδικτυακές αγορές;

Οι διαδικτυακές αγορές, στο πλαίσιο των οποίων, για παράδειγμα, τρίτοι πωλούν αγαθά ή υπηρεσίες, εμπίπτουν στις διατάξεις του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό όταν ενεργούν ως εμπορευόμενοι κατά την έννοια του κανονισμού.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι διαδικτυακές αγορές μπορεί να μην ενεργούν ως εμπορευόμενοι, αλλά εξ ονόματος ή για λογαριασμό άλλης εταιρείας η οποία μπορεί να χαρακτηριστεί εμπορευόμενος. Στις περιπτώσεις αυτές, στους κανόνες του κανονισμού υπόκειται η άλλη εταιρεία και όχι άμεσα η διαδικτυακή αγορά.

Παράδειγμα: Διαδικτυακή αγορά πωλεί τα δικά της αγαθά και φιλοξενεί επίσης άλλους εμπορευόμενους που πωλούν μέσω του ίδιου δικτυακού τόπου. Για τους σκοπούς του κανονισμού, η αγορά ενεργεί ως εμπορευόμενος, καταρχάς σε σχέση με τους πελάτες των δικών της αγαθών. Μπορεί επίσης να θεωρηθεί εμπορευόμενος σε σχέση με άλλους εμπορευόμενους που πωλούν μέσω του δικτυακού τόπου της και αποκτούν με τον τρόπο αυτό τις υπηρεσίες της αγοράς (όπως υπηρεσίες φιλοξενίας). Ωστόσο, ο εμπορευόμενος που πωλεί στον τελικό χρήστη μέσω διαδικτυακής αγοράς είναι εμπορευόμενος ο οποίος υπόκειται ο ίδιος στον κανονισμό.

2.1.15. Σε όλες τις περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό, επιτρέπεται στους εμπορευόμενους να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση;

Όχι. Η απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης λόγω ιθαγένειας, η οποία καλύπτει επίσης την έμμεση διακριτική μεταχείριση, αποτελεί γενική αρχή του δικαίου της ΕΕ, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 18 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στο άρθρο 21 παράγραφος 2 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης, καθώς και στις ειδικές διατάξεις της ΣΛΕΕ που αφορούν τις ελευθερίες της εσωτερικής αγοράς. Επιπλέον, στις περιπτώσεις που δεν καλύπτονται από τον κανονισμό, ενδέχεται να εφαρμόζονται εθνικοί κανόνες μεταφοράς στην εθνική έννομη τάξη του άρθρου 20 παράγραφος 2 της οδηγίας για τις υπηρεσίες. Σύμφωνα με τη διάταξη αυτή, τα κράτη μέλη θα πρέπει να εξασφαλίζουν ότι οι γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης σε μια υπηρεσία, που διατίθενται στο κοινό από τον πάροχο της υπηρεσίας, δεν εισάγουν διακρίσεις λόγω ιθαγένειας ή τόπου κατοικίας του αποδέκτη· αυτό δεν θίγει τη δυνατότητα να προβλέπονται διαφορετικές προϋποθέσεις πρόσβασης οι οποίες δικαιολογούνται άμεσα με αντικειμενικά κριτήρια. Σε ορισμένες περιπτώσεις ενδέχεται επίσης να εφαρμόζεται ειδική τομεακή νομοθεσία (για παράδειγμα, στον τομέα των μεταφορών²⁷ ή της υγείας²⁸).

²⁷ Βλ., για παράδειγμα, κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1008/2008, κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 1177/2010 και κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 181/2011 όσον αφορά τους επιβάτες των αεροπορικών και των θαλάσσιων μεταφορών, καθώς και των μεταφορών με λεωφορείο.

²⁸ Βλ., για παράδειγμα, το άρθρο 4 της οδηγίας 2011/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της 9ης Μαρτίου 2011, περί εφαρμογής των δικαιωμάτων των ασθενών στο πλαίσιο της διασυνοριακής υγειονομικής περίθαλψης.

2.1.16. *Σε τι συνίστανται στην πράξη οι ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες;*

Η έννοια των ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών, η οποία ορίζεται στο άρθρο 2 παράγραφος 1 του κανονισμού²⁹, απορρέει από τον ορισμό που προβλέπεται στον εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 282/2011³⁰ και θα πρέπει να είναι συνεπής προς αυτόν. Θα πρέπει να λαμβάνονται δεόντως υπόψη οι περαιτέρω διευκρινίσεις που προβλέπονται στην εν λόγω πράξη, καθώς και στην οδηγία 2006/112/ΕΚ για τον ΦΠΑ, όπως αποσαφηνίζεται στην αιτιολογική σκέψη 14 του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό. Επιπλέον, επισημαίνεται ότι, όπως αναφέρεται ανωτέρω, οι ηλεκτρονικά παρεχόμενες οπτικοακουστικές υπηρεσίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού (βλ. επίσης ερώτηση 2.1.4.)

Στην πράξη, οι ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των υποχρεώσεων του κανονισμού περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους, υπηρεσίες αποθήκευσης δεδομένων, φιλοξενία δικτυακών τόπων και παροχή τειχών προστασίας, χρήση μηχανών αναζήτησης και καταλόγων του διαδικτύου, δημιουργία δικτυακών τόπων, εξ αποστάσεως συντήρηση προγραμμάτων και εξοπλισμού, εξ αποστάσεως διαχείριση συστημάτων.

Άλλες μη οπτικοακουστικές ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες, των οποίων κύριο χαρακτηριστικό είναι η παροχή πρόσβασης σε έργα με προστατευόμενα πνευματικά δικαιώματα και η χρήση αυτών (μεταξύ των οποίων η πρόσβαση σε ηλεκτρονικά βιβλία, λογισμικό και/ή η μεταφόρτωσή τους, συμπεριλαμβανομένων των ενημερώσεων, της μετάδοσης συνεχούς ροής μουσικής και επιγραμμικών βιντεοπαιχνιδιών) καλύπτονται από όλες τις διατάξεις του κανονισμού, εκτός από την υποχρέωση μη διακριτικής μεταχείρισης που προβλέπεται στο άρθρο 4 (δηλαδή την απαγόρευση εφαρμογής διαφορετικών προϋποθέσεων με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής και τον τόπο εγκατάστασης· βλ. επίσης ερώτηση 2.1.18).

2.1.17. *Ο εμπορευόμενος οφείλει να δημιουργεί ειδικές «εκτός δέσμης» προσφορές για τους υπηκόους ή τους μόνιμους κατοίκους άλλου κράτους μέλους σε περίπτωση που παρέχει αγαθά ή υπηρεσίες που συνδυάζονται με υπηρεσίες οι οποίες δεν εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού;*

Όχι, ο εμπορευόμενος δεν υποχρεούται να «διαχωρίζει» τα αγαθά ή τις υπηρεσίες προκειμένου να συμμορφώνεται προς τον κανονισμό. Ωστόσο, σε ανάλογες περιπτώσεις, η δέσμη θα υπόκειται στο σύνολό της στους κανόνες του κανονισμού, εάν καλύπτεται από αυτόν μια συγκεκριμένη πτυχή της. Εάν ο εμπορευόμενος διαχωρίσει τα αγαθά ή τις υπηρεσίες και εάν αυτά/αυτές εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, ο εμπορευόμενος μπορεί να καθορίζει ελεύθερα την τιμή και τις προϋποθέσεις για τα εν λόγω αγαθά ή τις εν λόγω υπηρεσίες, υπό τον όρο ότι δεν εφαρμόζει μεροληπτικούς όρους με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης.

²⁹ «Υπηρεσίες που παρέχονται μέσω του διαδικτύου ή ενός ηλεκτρονικού δικτύου και των οποίων η παροχή είναι εκ φύσεως ουσιαστικά αυτοματοποιημένη και απαιτεί ελάχιστη ανθρώπινη παρέμβαση, είναι δε αδύνατο να γίνει χωρίς μέσα πληροφορικής».

³⁰ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 282/2011 του Συμβουλίου, της 15ης Μαρτίου 2011, για τη θέσπιση μέτρων εφαρμογής της οδηγίας 2006/112/ΕΚ σχετικά με το κοινό σύστημα φόρου προστιθέμενης αξίας.

Παράδειγμα: Εμπορευόμενος παρέχει δέσμη, η οποία περιλαμβάνει την πρόσβαση σε οπτικοακουστικές υπηρεσίες και τη μεταφόρτωσή τους, καθώς και υπηρεσία φιλοξενίας δικτυακού τόπου σε προωθητική τιμή. Επομένως, ο εμπορευόμενος μπορεί να συμμορφώνεται προς τον κανονισμό είτε πωλώντας ολόκληρη τη δέσμη σε αλλοδαπούς πελάτες στην προωθητική τιμή είτε παρέχοντάς τους μόνο την υπηρεσία φιλοξενίας δικτυακού τόπου, για παράδειγμα, εάν ο ίδιος εμπορευόμενος προσφέρει την υπηρεσία αυτή σε μεμονωμένη βάση. Ωστόσο, στη δεύτερη περίπτωση, ο εμπορευόμενος δεν μπορεί να εφαρμόσει διαφορετική τιμή³¹ στη μεμονωμένη υπηρεσία σε σύγκριση με εκείνη που εφαρμόζει στις εγχώριες πωλήσεις.

2.1.18. Σε ποιον βαθμό οι υπηρεσίες μη οπτικοακουστικού περιεχομένου που προστατεύονται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού;

Η παροχή υπηρεσιών (μη οπτικοακουστικού) περιεχομένου το οποίο προστατεύεται από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας (όπως ηλεκτρονικά βιβλία, επιγραμμική μουσική, λογισμικό και βιντεοπαιχνίδια) δεν υπόκειται στην απαγόρευση του κανονισμού όσον αφορά την εφαρμογή διαφορετικών γενικών προϋποθέσεων πρόσβασης βάσει της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη, συμπεριλαμβανομένης της άρνησης παροχής των εν λόγω υπηρεσιών σε πελάτες από άλλα κράτη μέλη στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που απαριθμούνται στο άρθρο 4.

Επιπλέον, εξαιρουμένου του άρθρου 4, οι υπηρεσίες αυτές εξακολουθούν να υπόκεινται σε όλες τις υπόλοιπες διατάξεις του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης αποκλεισμού ή περιορισμού της πρόσβασης σε επιγραμμικές διεπαφές βάσει της ιθαγένειας του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη. Αυτό σημαίνει ότι εμπορευόμενος ο οποίος παρέχει τις υπηρεσίες αυτές δεν μπορεί να εμποδίσει τους πελάτες του να αποκτήσουν πρόσβαση στις διάφορες εκδόσεις του δικτυακού τόπου, της αγοράς ή του καταστήματος εφαρμογών του, ούτε μπορεί να τους ανακατευθύνει χωρίς τη ρητή συγκατάθεσή τους, με κριτήρια βασιζόμενα στην ιθαγένεια, στον τόπο διαμονής ή στον τόπο εγκατάστασης του πελάτη (περιλαμβανομένων έμμεσων κριτηρίων, όπως η διεύθυνση IP ή τα στοιχεία πληρωμής του πελάτη).

Επιπλέον, εάν οι υπηρεσίες αυτές παρέχονται διασυνοριακά, ανεξάρτητα από την εξαίρεσή τους από το άρθρο 4 του κανονισμού, ο εμπορευόμενος δεν δικαιούται να εφαρμόζει διακριτική μεταχείριση εις βάρος του ηλεκτρονικού μέσου πληρωμής βάσει της «ιθαγένειας», δηλαδή επειδή μια πιστωτική ή χρεωστική κάρτα αποδεκτής κατηγορίας ή εμπορικού σήματος έχει εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος ή επειδή η άμεση χρέωση ή μεταφορά πίστωσης εκτελείται μέσω τράπεζας από άλλο κράτος μέλος (υπό την προϋπόθεση ότι το χρησιμοποιούμενο νόμισμα είναι αποδεκτό από τον εμπορευόμενο).

Ο κανονισμός προβλέπει τη διενέργεια επανεξέτασης εντός δύο ετών από την έναρξη ισχύος του, με έμφαση στην εκτίμηση του πεδίου εφαρμογής του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένων των προαναφερόμενων περιορισμών στην εφαρμογή του άρθρου 4 στα εν λόγω είδη υπηρεσιών.

Παράδειγμα: Εταιρεία στη Ρουμανία η οποία διανέμει λογισμικό που προστατεύεται με δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας σε διάφορα κράτη μέλη εξακολουθεί να μπορεί να

³¹ Στην τιμή του παρόντος παραδείγματος δεν περιλαμβάνεται ο εφαρμοστέος ΦΠΑ.

αρνηθεί την πώληση των υπηρεσιών αυτών σε ορισμένα άλλα κράτη μέλη, λόγω περιορισμών στα απαιτούμενα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας που διαθέτει. Ωστόσο, στα κράτη μέλη στα οποία προσφέρει τις υπηρεσίες λογισμικού, η εταιρεία δεν θα είναι σε θέση να εφαρμόζει διακριτική μεταχείριση βάσει των μέσων πληρωμής.

2.1.19. *Ο κανονισμός καλύπτει τις επιγραμμικές πωλήσεις έντυπων βιβλίων, DVD και CD;*

Ναι, η πώληση των αγαθών αυτών καλύπτεται από τις διατάξεις του κανονισμού, συμπεριλαμβανομένης της απαγόρευσης εφαρμογής διαφορετικών γενικών προϋποθέσεων βάσει της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη, όταν ο πελάτης επιδιώκει να αγοράσει τα εν λόγω αγαθά και αυτά παραδίδονται σε κράτος μέλος στο οποίο ο εμπορευόμενος προσφέρει επιλογή παράδοσης ή παραλαβής βάσει των γενικών προϋποθέσεων πρόσβασης που εφαρμόζει.

2.1.20. *Ο κανονισμός καλύπτει την παροχή υπηρεσιών από επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας, όπως οι επιχειρήσεις φυσικού αερίου, ηλεκτρικής ενέργειας ή ύδρευσης;*

Ο κανονισμός δεν περιέχει συγκεκριμένη εξαίρεση όσον αφορά την παροχή υπηρεσιών από επιχειρήσεις κοινής ωφέλειας. Επομένως, η παροχή των εν λόγω υπηρεσιών καλύπτεται από τον κανονισμό, υπό τον όρο ότι πληρούνται οι απαιτήσεις του, για παράδειγμα, το πρόσωπο που παρέχει τις υπηρεσίες θεωρείται «εμπορευόμενος» και, ως προς τη διάταξη περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης του άρθρου 4, η παροχή πραγματοποιείται σε μία από τις περιπτώσεις που περιγράφονται σε αυτό (βλ. επίσης ερώτηση 2.3.12).

2.2. Πρόσβαση σε επιγραμμικές διεπαφές (άρθρο 3)

2.2.1. *Οι πελάτες έχουν το δικαίωμα πρόσβασης σε υφιστάμενες διαφορετικές γλωσσικές εκδόσεις ή σε όλες τις προσφορές αγαθών ή υπηρεσιών που προβάλλονται σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο;*

Ναι, ο πελάτης δικαιούται, καταρχήν, να έχει πρόσβαση σε όλες τις εκδόσεις και τα είδη που δημοσιεύονται στον δικτυακό τόπο, εκτός εάν αυτό δεν επιτρέπεται βάσει ειδικής νομοθεσίας που διέπει τον εμπορευόμενο (βλ. επίσης ερώτηση 2.2.4.). Ωστόσο, ο κανονισμός δεν προβλέπει υποχρέωση των εμπορευόμενων να δημιουργούν δικτυακούς τόπους ή ενότητες αυτών ειδικά σε συγκεκριμένες γλώσσες.

2.2.2. *Ο εμπορευόμενος οφείλει να αλλάξει την επιγραμμική διεπαφή του προκειμένου να διασφαλίζεται η συμμόρφωσή του προς τον κανονισμό;*

Ο κανονισμός δεν επιβάλλει στους εμπορευόμενους υποχρέωση να προσαρμόσουν τις διεπαφές τους σε όλες τις διαφορετικές μορφές και συντεταγμένες που εφαρμόζονται σε ολόκληρη την ΕΕ. Ωστόσο, οι διεπαφές δεν πρέπει να είναι σχεδιασμένες κατά τρόπο που θα επέτρεπε, στην πράξη, στους πελάτες από άλλα κράτη μέλη να ολοκληρώσουν ευχερώς τις παραγγελίες τους.

Παράδειγμα: Η επιγραμμική διεπαφή εμπορευόμενου απαιτεί από τον πελάτη να δηλώνει διεύθυνση διαμονής και προκαθορίζει μόνο εθνικές γεωγραφικές συντεταγμένες, χωρίς καμία δυνατότητα ή σαφή ένδειξη ως προς τον τρόπο συμπλήρωσης ή διαβίβασης τουλάχιστον ελεύθερου κειμένου/συντεταγμένων σε περίπτωση τόπου διαμονής στην αλλοδαπή (με την

επιφύλαξη περιορισμών επί των διαθέσιμων συντεταγμένων όσον αφορά τη διεύθυνση παράδοσης). Αυτό το είδος επιγραμμικής διεπαφής αποκλείει ουσιαστικά τη δυνατότητα του πελάτη με τόπο διαμονής στην αλλοδαπή να δώσει παραγγελία και θα πρέπει να προσαρμοστεί.

2.2.3. *Θα πρέπει να παρέχεται κάθε φορά η ρητή συγκατάθεση στην ανακατεύθυνση προκειμένου ο εμπορευόμενος να συμμορφώνεται προς τον κανονισμό;*

Ο εμπορευόμενος εξακολουθεί να μπορεί να ανακατευθύνει τον πελάτη σε συγκεκριμένη έκδοση του δικτυακού του τόπου όταν ο πελάτης έχει δώσει ρητά τη συγκατάθεσή του. Η συγκατάθεση αυτή δεν είναι αναγκαίο να παρέχεται κάθε φορά που ο πελάτης επισκέπτεται τον ίδιο δικτυακό τόπο. Ωστόσο, ο πελάτης παραμένει ελεύθερος να ανακαλέσει τη συγκατάθεσή του ανά πάσα και η έκδοση του δικτυακού τόπου στον οποίο ο πελάτης επιδίωξε αρχικά να αποκτήσει πρόσβαση πρέπει να παραμένει ευπρόσιτη.

Παράδειγμα: Ο δικτυακός τόπος στον οποίο ο πελάτης επέλεξε να ανακατευθυνθεί θα πρέπει να διαθέτει ένα ευπρόσιτο πλήκτρο, το οποίο θα παρέχει στον πελάτη τη δυνατότητα να επιστρέψει σε άλλες εκδόσεις του ίδιου δικτυακού τόπου.

2.2.4. *Ποιες είναι οι νομικές απαιτήσεις που θα μπορούσαν να δικαιολογούν τους περιορισμούς στην πρόσβαση σε επιγραμμικές διεπαφές; Ποιες είναι οι διευκρινίσεις που πρέπει να παρέχει ο εμπορευόμενος κατά την εφαρμογή των εν λόγω περιορισμών;*

Η υποχρέωση παροχής πρόσβασης στην επιγραμμική διεπαφή, η οποία προβλέπεται στον κανονισμό, δεν σημαίνει ότι οι εμπορευόμενοι δεν υποχρεούνται πλέον να συμμορφώνονται προς τις απαιτήσεις που προβλέπονται στη νομοθεσία της ΕΕ ή στο εθνικό δίκαιο μεταφοράς της νομοθεσίας της ΕΕ και στις οποίες υπόκεινται λόγω της δραστηριοποίησής τους σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Στις περιπτώσεις αυτές, ο εμπορευόμενος οφείλει να παράσχει σαφή και συγκεκριμένη αιτιολόγηση της μη παρεχόμενης πρόσβασης, και μάλιστα στη γλώσσα της επιγραμμικής διεπαφής στην οποία ο πελάτης επιδίωξε να αποκτήσει πρόσβαση.

Παράδειγμα: Γαλλικός δικτυακός τόπος υπόκειται σε διαταγή που εκδόθηκε από τα γαλλικά δικαστήρια βάσει της οποίας δεν επιτρέπεται η πρόσβαση σε μέρη ή στο σύνολο του δικτυακού τόπου λόγω εκκρεμούς ένδικης διαφοράς σχετικά με τη χρήση καταχωρισμένων εμπορικών σημάτων στην εν λόγω χώρα.

2.2.5. *Οι κανόνες σχετικά με την πρόσβαση σε επιγραμμικές διεπαφές σημαίνουν ότι δεν επιτρέπεται στους εμπορευόμενους να παρέχουν εξατομικευμένες προσφορές;*

Ορισμένοι εμπορευόμενοι χρησιμοποιούν διαφορετικές εκδόσεις των επιγραμμικών διεπαφών τους, ή μέρος αυτών, όταν απευθύνονται σε πελάτες από διαφορετικά κράτη μέλη. Η διαφορετική έκδοση του δικτυακού τόπου μπορεί να έχει διαφορετική διάταξη, άλλη γλώσσα ή άλλα χαρακτηριστικά που την καθιστούν, συνολικά ή εν μέρει, ειδική έκδοση για πελάτες με συγκεκριμένη ιθαγένεια, τόπο διαμονής ή τόπο εγκατάστασης. Η δυνατότητα αυτή εξακολουθεί να επιτρέπεται. Απαγορεύεται, ωστόσο, η ανακατεύθυνση πελατών από μία έκδοση της επιγραμμικής διεπαφής σε άλλη έκδοση βάσει μεροληπτικών κριτηρίων και χωρίς τη ρητή συγκατάθεσή τους. Επιπλέον, ο εν λόγω δικτυακός τόπος, ή μέρη αυτού, πρέπει να είναι ευπρόσιτος σε πελάτες από διαφορετικά κράτη μέλη.

2.2.6. Ο εμπορευόμενος μπορεί να ανακατευθύνει τον πελάτη από τον δικτυακό τόπο συγκεκριμένης χώρας σε άλλον δικτυακό τόπο;

Το άρθρο 3 του κανονισμού σχετικά με την πρόσβαση σε επιγραμμικές διεπαφές –όπως οι δικτυακοί τόποι– εφαρμόζεται όταν ο εμπορευόμενος ανακατευθύνει τον πελάτη σε διαφορετική έκδοση του δικτυακού τόπου του από εκείνη της επιγραμμικής διεπαφής στην οποία ο πελάτης επιθυμούσε αρχικά να αποκτήσει πρόσβαση, για λόγους σχετικούς με την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης του πελάτη.

Συνεπώς, ο κανονισμός εφαρμόζεται όταν ο πελάτης ανακατευθύνεται για τους λόγους αυτούς σε άλλον δικτυακό τόπο, για παράδειγμα σε δικτυακό τόπο συγκεκριμένης χώρας· η ανακατεύθυνση μπορεί να πραγματοποιηθεί μόνο με ρητή συγκατάθεση του πελάτη ή επειδή ο εμπορευόμενος οφείλει να το πράξει λόγω συγκεκριμένης νομικής υποχρέωσης.

2.2.7. Πώς θα πρέπει να αποθηκεύεται η συγκατάθεση για την ανακατεύθυνση (π.χ. cookies);

Ο κανονισμός δεν προσδιορίζει τον τρόπο με τον οποίο ο εμπορευόμενος θα πρέπει να αποθηκεύει τη ρητή συγκατάθεση του πελάτη για την εν λόγω ανακατεύθυνση, σε περιπτώσεις στις οποίες ο πελάτης έχει δώσει τη ρητή συγκατάθεσή του και ο εμπορευόμενος επιθυμεί να την απομνημονεύσει σε περίπτωση που ο πελάτης επιθυμεί να επισκεφθεί εκ νέου τον ίδιο δικτυακό τόπο στο μέλλον.

Ωστόσο, όταν η παροχή συγκατάθεσης περιλαμβάνει την επεξεργασία δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα, εφαρμόζεται η νομοθεσία της ΕΕ για την προστασία των δεδομένων, κυρίως ο Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων³² και η οδηγία περί προστασίας της ιδιωτικής ζωής στις ηλεκτρονικές επικοινωνίες³³, όταν η απομνημόνευση της συγκατάθεσης αυτής περιλαμβάνει την αποθήκευση πληροφοριών ή την απόκτηση πρόσβασης σε πληροφορίες που είναι ήδη αποθηκευμένες στον τερματικό εξοπλισμό.

2.2.8. Η ύπαρξη δικτυακού τόπου σε συγκεκριμένη γλώσσα σημαίνει ότι ο εμπορευόμενος απευθύνεται στην αντίστοιχη αγορά;

Ο κανονισμός δεν θίγει τις διατάξεις των κανονισμών Ρώμη I³⁴ και Βρυξέλλες I³⁵, μεταξύ άλλων όσον αφορά τους εμπορευόμενους που κατευθύνουν τις δραστηριότητές τους σε συγκεκριμένο κράτος μέλος. Σε αυτό το πλαίσιο, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό προβλέπει ότι η απλή συμμόρφωση προς τους κανόνες του δεν σημαίνει ότι ο

³² Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Απριλίου 2016, για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων).

³³ Οδηγία 2002/58/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Ιουλίου 2002, σχετικά με την επεξεργασία των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και την προστασία της ιδιωτικής ζωής στον τομέα των ηλεκτρονικών επικοινωνιών.

³⁴ Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 593/2008 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Ιουνίου 2008, για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές (Ρώμη I).

³⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1215/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2012, για τη διεθνή δικαιοδοσία, την αναγνώριση και την εκτέλεση αποφάσεων σε αστικές και εμπορικές υποθέσεις (Βρυξέλλες I).

εμπορευόμενος κατευθύνει τις δραστηριότητές του προς τους καταναλωτές άλλου κράτους μέλους.

Επομένως, το αν η χρήση συγκεκριμένης γλώσσας σε δικτυακό τόπο σημαίνει ότι ο εμπορευόμενος κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε συγκεκριμένο κράτος μέλος θα πρέπει να διαπιστωθεί βάσει των κανονισμών Ρώμη I και Βρυξέλλες I και της σχετικής νομολογίας που αφορά τους εν λόγω κανονισμούς. Περαιτέρω στοιχεία σχετικά με το ζήτημα αυτό περιλαμβάνονται στην ενότητα 4.

2.2.9. Σε ποιον βαθμό οι δικτυακοί τόποι αμιγώς ενημερωτικού χαρακτήρα υπόκεινται στον περιορισμό της ανακατεύθυνσης;

Σύμφωνα με τον κανονισμό, ως «επιγραμμική διεπαφή» νοείται κάθε λογισμικό, συμπεριλαμβανομένων των δικτυακών τόπων και των εφαρμογών, το οποίο λειτουργεί εμπορευόμενος ή για λογαριασμό του και χρησιμεύει για να παρέχεται στους πελάτες πρόσβαση στα αγαθά ή τις υπηρεσίες του εμπορευόμενου με σκοπό συναλλαγή με αντικείμενο τα εν λόγω αγαθά ή τις υπηρεσίες.

Για τον λόγο αυτό, θα πρέπει να διαπιστώνεται σε κάθε περίπτωση αν ένας συγκεκριμένος δικτυακός τόπος εξυπηρετεί ή όχι τους σκοπούς αυτούς. Εάν εξυπηρετεί τους σκοπούς αυτούς, ο δικτυακός τόπος εμπίπτει καταρχήν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού και, κατά συνέπεια, εφαρμόζεται το άρθρο 3 σχετικά με την πρόσβαση σε δικτυακούς τόπους, συμπεριλαμβανομένων των κανόνων του για την ανακατεύθυνση.

2.2.10. Οι εμπορευόμενοι μπορούν να αποκλείσουν την πρόσβαση στις εφαρμογές τους ή να ανακατευθύνουν τους πελάτες σε διαφορετικές εθνικές εφαρμογές βάσει της χώρας έκδοσης της πιστωτικής τους κάρτας;

Ο κανονισμός απαγορεύει τον αποκλεισμό της πρόσβασης σε επιγραμμικές εφαρμογές ή την ανακατεύθυνση βάσει του τόπου έκδοσης του μέσου πληρωμής· αυτό σημαίνει ότι οι εμπορευόμενοι δεν μπορούν να αποκλείσουν την πρόσβαση σε διαφορετικές εκδόσεις των επιγραμμικών διεπαφών τους, συμπεριλαμβανομένων των εφαρμογών τους, για λόγους που σχετίζονται με την ιθαγένεια και/ή τον τόπο διαμονής του πελάτη, με έμμεσο τρόπο, όπως το κράτος μέλος στο οποίο έχει εκδοθεί το μέσο πληρωμής.

2.3. Απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης όσον αφορά την πρόσβαση σε αγαθά ή υπηρεσίες (άρθρο 4)

2.3.1. Ο κανονισμός επιβάλλει υποχρέωση πώλησης και παράδοσης σε ολόκληρη την ΕΕ;

Όχι. Ο κανονισμός δεν επιβάλλει στους εμπορευόμενους υποχρέωση πώλησης, αν και τους απαγορεύει να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση βάσει της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη κατά την πώληση.

Ο κανονισμός δεν θεσπίζει υποχρέωση παράδοσης σε ολόκληρη την ΕΕ. Καθορίζει συγκεκριμένες περιπτώσεις στις οποίες οι εμπορευόμενοι δεν μπορούν να αρνηθούν την πρόσβαση του πελάτη στα αγαθά ή στις υπηρεσίες τους για λόγους που συνδέονται με την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασής του.

2.3.2. Ο κανονισμός επιβάλλει υποχρέωση δημιουργίας σημείων παραλαβής;

Όχι, ο κανονισμός δεν επιβάλλει στους εμπορευόμενους την υποχρέωση να δημιουργήσουν σημεία παραλαβής των αγαθών τους σε άλλες χώρες. Ωστόσο, όταν η επιλογή αυτή είναι διαθέσιμη στις γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης του εμπορευόμενου, οι πελάτες από άλλα κράτη μέλη θα πρέπει να είναι σε θέση να αποκτήσουν πρόσβαση σε αυτή, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασής τους.

Παράδειγμα: Εμπορευόμενος ο οποίος προσφέρει υπηρεσίες παράδοσης μόνο στην Πορτογαλία ή παρέχει τη δυνατότητα παραλαβής σε σημεία παραλαβής στην Πορτογαλία δεν μπορεί να υποχρεωθεί να δημιουργήσει σημεία παραλαβής στην Ισπανία για την εξυπηρέτηση πελατών στη συγκεκριμένη χώρα. Ωστόσο, οι πελάτες στην Ισπανία θα μπορούν παραλαμβάνουν τα αγαθά αυτοπροσώπως ή μέσω προσώπων/παρόχων που ορίζουν οι ίδιοι από τα σημεία παραλαβής στην Πορτογαλία.

2.3.3. Επιτρέπεται στους εμπορευόμενους να επιβάλλουν στους πελάτες επιπλέον χρεώσεις εάν προσφέρουν την οργάνωση της παράδοσης των πωληθέντων αγαθών;

Η προσφορά εναλλακτικών επιλογών παράδοσης για τα αγαθά ή τις υπηρεσίες που αγοράζονται συνιστά υπηρεσία. Οι εμπορευόμενοι δύνανται, καταρχήν, να προσφέρουν ελεύθερα τις υπηρεσίες που επιθυμούν στους πελάτες τους. Ωστόσο, εάν αποφασίσουν να προσφέρουν υπηρεσίες παράδοσης σε συγκεκριμένα κράτη μέλη ή σε συγκεκριμένες τοποθεσίες στα κράτη μέλη αναφέροντας το στοιχείο αυτό στις γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης, οι εμπορευόμενοι δεν μπορούν να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση εις βάρος πελατών που επιθυμούν να επωφεληθούν από τις συγκεκριμένες υπηρεσίες παράδοσης με βάση την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασής τους (βλ. επίσης σημείο 4.1 σχετικά με τη διασυνοριακή παράδοση).

2.3.4. Ο κανονισμός επιβάλλει στους εμπορευόμενους την υποχρέωση να μετακινούνται από σημείο σε σημείο προκειμένου να παρέχουν υπηρεσίες στην τοποθεσία του πελάτη στην Ευρώπη;

Όχι, ο κανονισμός δεν επιβάλλει στους εμπορευόμενους σχετική υποχρέωση μετακίνησης.

2.3.5. Ο κανονισμός ρυθμίζει τις τιμές;

Όχι. Σκοπός του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό είναι η αντιμετώπιση της διακριτικής μεταχείρισης των πελατών στην ΕΕ. Επί του παρόντος, η διακριτική μεταχείριση εγείρει φραγμούς στο δυναμικό του διασυνοριακού εμπορίου και παρεμποδίζει την πλήρη αξιοποίηση της ενιαίας αγοράς. Ο κανονισμός δεν ρυθμίζει ούτε εναρμονίζει τα επίπεδα τιμών αυτά καθαυτά.

Ως εκ τούτου, οι εμπορευόμενοι εξακολουθούν να δύνανται να καθορίζουν ελεύθερα διαφορετικές τιμές, για παράδειγμα, σε δικτυακούς τόπους που απευθύνονται σε διαφορετικές ομάδες πελατών. Ωστόσο, οι εν λόγω δικτυακοί τόποι θα πρέπει να είναι ευπρόσιτοι σε όλους τους πελάτες στην ΕΕ και –στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που περιγράφονται ανωτέρω– οι πελάτες στην ΕΕ θα πρέπει να είναι σε θέση να αγοράζουν αγαθά ή υπηρεσίες υπό τις ίδιες προϋποθέσεις που το πράττουν και οι υπήκοοι του κράτους

μέλους του εμπορευόμενου, συμπεριλαμβανομένων των καθαρών τιμών (δηλαδή χωρίς να θίγονται οι διάφοροι εφαρμοστέοι συντελεστές ΦΠΑ).

Επίσης, ο κανονισμός δεν αφορά ούτε τη δυναμική τιμολόγηση, στο πλαίσιο της οποίας οι εμπορευόμενοι προσαρμόζουν τις προσφορές τους με την πάροδο του χρόνου, βάσει παραγόντων που δεν συνδέονται με την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης.

Παράδειγμα: Δικτυακός τόπος ο οποίος τροποποιεί σε πραγματικό χρόνο την τιμή βάσει της ζήτησης και/ή άλλων παραμέτρων (όπως παλαιότερες αναζητήσεις και/ή αγορές) που δεν συνδέονται με τον τόπο διαμονής ή την ιθαγένεια, δεν εμπίπτει καταρχήν στην απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

2.3.6. Στην περίπτωση των διασυνοριακών παραδόσεων, επιτρέπεται στον εμπορευόμενο να χρεώνει υψηλότερη τιμή (π.χ. λόγω του κόστους μεταφοράς, αποστολής και διαχείρισης); Εάν ναι, οι πρόσθετες χρεώσεις θα πρέπει να αντικατοπτρίζουν την πραγματική βάση κόστους;

Ο κανονισμός δεν ρυθμίζει ούτε εναρμονίζει τα επίπεδα τιμών. Η προσφορά στους πελάτες της δυνατότητας διασυνοριακής παράδοσης σε ορισμένα ή σε όλα τα κράτη μέλη εξακολουθεί να αποτελεί, καταρχήν, ελεύθερη επιλογή μάρκετινγκ του εμπορευόμενου, η οποία πρέπει, ωστόσο, να περιγράφεται στους γενικούς όρους και προϋποθέσεις που διέπουν τη συναλλαγή. Η συνολική τιμή πρέπει να γνωστοποιείται με σαφή και κατανοητό τρόπο στους καταναλωτές πριν από τη σύναψη της σύμβασης (βλ., ιδίως, άρθρα 5, 6 και 8 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών³⁶). Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τη διασυνοριακή παράδοση και τον τρόπο με τον οποίο ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/644³⁷ παρέχει μεγαλύτερη διαφάνεια στις τιμές που χρεώνονται για τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων, βλ. επίσης ενότητα 4.

2.3.7. Ο εμπορευόμενος έχει τη δυνατότητα να διαφοροποιεί τις προσφορές του μεταξύ των διαφόρων σημείων πώλησης ή δικτυακών τόπων του στην ΕΕ, προβλέποντας, μεταξύ άλλων, διαφορετικές επιλογές παράδοσης;

Ο κανονισμός δεν επηρεάζει το δικαίωμα των εμπορευόμενων να καθορίζουν ελεύθερα τις τιμές και να σχεδιάζουν τους δικτυακούς τόπους τους σε ολόκληρη την ΕΕ και να ασκούν δραστηριότητες μάρκετινγκ. Στις περιπτώσεις που καλύπτει, ο κανονισμός υποχρεώνει ουσιαστικά τους εμπορευόμενους να μεταχειρίζονται τους πελάτες στην ΕΕ με τον ίδιο τρόπο όταν βρίσκονται στην ίδια κατάσταση (δηλαδή όταν είναι διατεθειμένοι να αποδεχτούν τις γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης, συμπεριλαμβανομένων των επιλογών παράδοσης, οι οποίες προβλέπονται σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο ή σημείο πώλησης), ανεξάρτητα από την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασής τους.

³⁶ Οδηγία 2011/83/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2011, σχετικά με τα δικαιώματα των καταναλωτών, την τροποποίηση της οδηγίας 93/13/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 1999/44/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου και την κατάργηση της οδηγίας 85/577/ΕΟΚ του Συμβουλίου και της οδηγίας 97/7/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου.

³⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 2018/644 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 18ης Απριλίου 2018, σχετικά με τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων.

Αυτό σημαίνει επίσης ότι οι εμπορευόμενοι μπορούν να συνεχίσουν να σχεδιάζουν προσφορές που απευθύνονται σε συγκεκριμένες ομάδες πελατών, υπό την προϋπόθεση ότι το πράττουν χωρίς να βασίζονται σε κριτήρια ιθαγένειας, τόπου διαμονής ή τόπου εγκατάστασης (όπως προσφορές για νέους ή για καταναλωτές έναντι προσφορών για επαγγελματίες).

2.3.8. *Ο πελάτης έχει τη δυνατότητα να αγοράσει προϊόν σε έναν δικτυακό τόπο, αλλά να προτιμήσει τις επιλογές παράδοσης από άλλη έκδοση του ίδιου δικτυακού τόπου;*

Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι εμπορευόμενοι παρέχουν τις υπηρεσίες τους, συμπεριλαμβανομένων των επιλογών παράδοσης, περιγράφονται στις γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης που εφαρμόζουν. Αυτές, ειδικότερα, πρέπει να είναι διαθέσιμες στους δικτυακούς τόπους τους και, σε κάθε περίπτωση, να ανακοινώνονται στον πελάτη με σαφή και κατανοητό τρόπο. Όταν ένας πελάτης αποφασίζει να παραγγείλει ένα προϊόν ή μια υπηρεσία κάνοντας χρήση συγκεκριμένου δικτυακού τόπου, ο πελάτης συνήθως συμφωνεί με τις προϋποθέσεις αυτές. Εάν η παραγγελία υποβληθεί μέσω συγκεκριμένης έκδοσης του δικτυακού τόπου, η συναλλαγή διέπεται από τις γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης οι οποίες εφαρμόζονται στις προσφορές που παρέχονται στον εν λόγω δικτυακό τόπο.

Παράδειγμα: Πελάτης από την Ελλάδα αγοράζει ένα προϊόν σε βουλγαρικό δικτυακό τόπο εμπορευόμενου ο οποίος παρέχει μόνο τη δυνατότητα παράδοσης στη Βουλγαρία. Ο εμπορευόμενος παρέχει επίσης υπηρεσίες παράδοσης και στην Ελλάδα, αλλά μόνο για παραγγελίες που υποβάλλονται μέσω του ελληνικού δικτυακού τόπου. Ο πελάτης από την Ελλάδα δεν δικαιούται να ζητήσει παράδοση στην Ελλάδα για τις παραγγελίες που υποβλήθηκαν μέσω του βουλγαρικού δικτυακού τόπου. Αντιθέτως, εάν σε κάθε δικτυακό τόπο είναι διαθέσιμο το ίδιο σύνολο όρων και προϋποθέσεων, δηλαδή εάν προβλέπονται υπηρεσίες παράδοσης σε αμφότερες τις χώρες, το γεγονός ότι η παραγγελία υποβάλλεται μέσω του ελληνικού ή του βουλγαρικού εθνικού δικτυακού τόπου δεν μπορεί να περιορίζει αυτό καθαυτό το εύρος της υπηρεσίας παράδοσης που προσφέρει ο εμπορευόμενος στους εφαρμοστέους όρους και προϋποθέσεις.

2.3.9. *Σε ποιον βαθμό οι εμπορευόμενοι εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού όταν πωλούν με επιλογή παράδοσης μόνο στο δικό τους κράτος μέλος;*

Ο εμπορευόμενος εξακολουθεί να είναι, καταρχήν, ελεύθερος να καθορίζει τη γεωγραφική περιοχή στην οποία παρέχει υπηρεσίες παράδοσης. Ωστόσο, ο κανονισμός δεν επιτρέπει στον εν λόγω εμπορευόμενο να εφαρμόζει διακριτική μεταχείριση εις βάρος αλλοδαπού πελάτη που επιθυμεί να αγοράσει ένα αγαθό υπό τις ίδιες προϋποθέσεις με τον εγχώριο πελάτη [το λεγόμενο σενάριο «αγοράζω ως εγχώριος πελάτης» («shop-like-a-local»)].

Παράδειγμα: Πελάτης από το Βέλγιο επιθυμεί να αγοράσει ψυγείο από τον γερμανικό δικτυακό τόπο εμπορευόμενου ο οποίος παραδίδει μόνο σε διευθύνσεις στη Γερμανία. Εάν ο πελάτης από το Βέλγιο επιθυμεί να παραλάβει τα αγαθά από τις εγκαταστάσεις του εμπορευόμενου ή σε οποιαδήποτε άλλη διεύθυνση παράδοσης στη Γερμανία που εξυπηρετείται από τον εμπορευόμενο, ο εμπορευόμενος δεν μπορεί να εφαρμόσει διακριτική μεταχείριση εις βάρος του πελάτη αυτού λόγω της βελγικής ιθαγένειάς του ή επειδή ο πελάτης διαμένει ή είναι εγκατεστημένος στο Βέλγιο. Ωστόσο, ο πελάτης από το Βέλγιο δεν μπορεί να υποχρεώσει τον

εμπορευόμενο από τη Γερμανία να παραδώσει τα αγαθά στο Βέλγιο, εάν αυτό δεν προβλέπεται στις γενικές προϋποθέσεις πρόσβασης του εμπορευόμενου.

2.3.10. *Ο κανονισμός επιβάλλει στους εμπορευόμενους την υποχρέωση εγγραφής στο μητρώο επιχειρήσεων ή σε πρόγραμμα αποβλήτων ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε κάθε κράτος μέλος στο οποίο πελάτες επιθυμούν να αγοράσουν προϊόντα ή υπηρεσίες βάσει των κανόνων του κανονισμού; Για παράδειγμα, στο προαναφερόμενο παράδειγμα, θεωρείται ότι ο εμπορευόμενος από τη Γερμανία πραγματοποιεί πωλήσεις στο Βέλγιο και πρέπει, συνεπώς, να εγγραφεί στα οικεία μητρώα του Βελγίου;*

Όχι, βάσει του κανονισμού, οι εμπορευόμενοι δεν χρειάζεται να είναι εγγεγραμμένοι στα οικεία μητρώα όλων των κρατών μελών στα οποία καταναλωτές ενδέχεται να εκδηλώσουν ενδιαφέρον αγοράς των αγαθών τους ή να προβούν πράγματι στην αγορά τους. Ο κανονισμός καθιστά σαφές ότι εάν οι εμπορευόμενοι συμμορφώνονται απλώς προς τις υποχρεώσεις του και εξασφαλίζουν, συνεπώς, μόνο πρόσβαση στον δικτυακό τόπο τους, καθώς και τη δυνατότητα πραγματοποίησης της αγοράς χωρίς διακριτική μεταχείριση, το γεγονός αυτό δεν σημαίνει, αυτό καθαυτό, ότι ο εμπορευόμενος κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε άλλο κράτος μέλος. Ως εκ τούτου, ο ίδιος ο κανονισμός δεν περιέχει ούτε υποδηλώνει υποχρέωση εγγραφής στο μητρώο επιχειρήσεων ή σε πρόγραμμα αποβλήτων ηλεκτρονικού εξοπλισμού σε άλλο κράτος μέλος στο οποίο οι πελάτες είναι διατεθειμένοι να αγοράσουν αγαθά/υπηρεσίες.

2.3.11. *Σε ορισμένες περιπτώσεις, τοπικοί φόροι χρησιμοποιούνται για την επιδότηση υπηρεσιών, π.χ. τέλη εισόδου σε τοπικά μουσεία ή κολυμβητήρια. Η δυνατότητα αυτή θα απαγορεύεται βάσει του κανονισμού;*

Ο κανονισμός απευθύνεται στους εμπορευόμενους και δεν θίγει τους κανόνες που εφαρμόζονται στον φορολογικό τομέα. Επομένως, δεν περιλαμβάνει κανόνες σχετικά με τη χρήση τοπικών φόρων. Κατά συνέπεια, δεν απαγορεύει τη χρήση τοπικών φόρων για την επιδότηση ορισμένων δραστηριοτήτων, όπως τέλη εισόδου σε τοπικά μουσεία ή κολυμβητήρια.

Ωστόσο, εάν οι επιδοτούμενες υπηρεσίες πληρούν τις προϋποθέσεις εφαρμογής του κανονισμού (η υπό εξέταση περίπτωση δεν συνιστά περίπτωση αμιγώς εσωτερικού χαρακτήρα, η υπηρεσία δεν εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του, ο πάροχος των υπηρεσιών πληροί τις προϋποθέσεις χαρακτηρισμού του ως εμπορευόμενου, συντρέχει μία από τις συγκεκριμένες περιπτώσεις που περιγράφονται στον κανονισμό), στη συγκεκριμένη περίπτωση παροχής υπηρεσιών εφαρμόζεται η απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης που προβλέπεται στον κανονισμό (βλ. επίσης ερώτηση 2.3.12).

Εξάλλου, στην αιτιολογική σκέψη 27 του κανονισμού επισημαίνεται ότι η εφαρμογή διαφοροποιημένων προϋποθέσεων πρόσβασης δεν απαγορεύεται για ορισμένους λόγους που δεν σχετίζονται με την ιθαγένεια, τον τόπο διαμονής ή τον τόπο εγκατάστασης, μεταξύ των οποίων και η καταβολή εισφορών στον εμπορευόμενο.

2.3.12. Σε ποιον βαθμό ο κανονισμός καλύπτει «δημόσιες υπηρεσίες» ή μέρη των όρων και των προϋποθέσεων που υπόκεινται σε ορισμένες ειδικές νομικές απαιτήσεις;

Παρότι οι μη οικονομικές υπηρεσίες γενικού συμφέροντος εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, αυτό δεν ισχύει για τις «δημόσιες υπηρεσίες» που παρέχονται κανονικά έναντι οικονομικού ανταλλάγματος και συνιστούν, επομένως, υπηρεσίες γενικού οικονομικού συμφέροντος (όπως, μεταξύ άλλων, η προμήθεια φυσικού αερίου, ύδατος, ηλεκτρικής ενέργειας· βλ. επίσης ερώτηση 2.1.20).

Ο κανονισμός εφαρμόζεται επίσης μόνον εάν πληρούνται όλες οι απαιτήσεις για την εφαρμογή του. Σε αυτό το πλαίσιο, ο κανονισμός εφαρμόζεται, για παράδειγμα, μόνο σε υπηρεσίες που παρέχονται από «εμπορευόμενους». Βάσει του ορισμού του εν λόγω όρου, δεν ασκεί επιρροή το αν ο πάροχος υπηρεσιών (όταν είναι νομικό πρόσωπο) είναι ιδιωτικός ή δημόσιος φορέας. Απεναντίας, ασκεί επιρροή το αν ο πάροχος υπηρεσιών ενεργεί για την εξυπηρέτηση σκοπών που εμπίπτουν στην εμπορική, επιχειρηματική, βιοτεχνική ή επαγγελματική του δραστηριότητα· εάν δεν ενεργεί για την εξυπηρέτηση των εν λόγω σκοπών, δεν είναι εμπορευόμενος και ο κανονισμός δεν εφαρμόζεται στις σχετικές δραστηριότητες, όπως η διοικητική δραστηριότητα δημόσιων διοικήσεων.

Όπως αναφέρεται ανωτέρω (ερώτηση 2.2.4), το άρθρο 3 σχετικά με την πρόσβαση σε επιγραμμικές διεπαφές δεν εφαρμόζεται σε συγκεκριμένες νομικές απαιτήσεις που προβλέπονται στη νομοθεσία της ΕΕ ή στο εθνικό δίκαιο μεταφοράς της νομοθεσίας της ΕΕ, στον βαθμό που ο περιορισμός της πρόσβασης προκύπτει από νομική υποχρέωση στην οποία υπόκειται ο εμπορευόμενος. Το ίδιο ισχύει και για τους κανόνες περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης που προβλέπονται στο άρθρο 4.

Παράδειγμα: Η συμμόρφωση προς κανονιστικά μέτρα που επιβάλλουν συγκεκριμένες τιμές στους παρόχους υπηρεσιών γενικού οικονομικού συμφέροντος δεν θίγεται από τον κανονισμό, στον βαθμό που τα μέτρα αυτά συνάδουν με το δίκαιο της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των γενικών αρχών για την απαγόρευση των διακρίσεων.

2.3.13. Ποιος είναι ο αντίκτυπος για τα επιχειρηματικά μοντέλα που βασίζονται σε τοπικές διαφημίσεις για επιδοτούμενες τιμές πώλησης (για παράδειγμα, εμπορευόμενοι που πωλούν ταμπλέτες με προεγκατεστημένη διαφήμιση, η οποία απευθύνεται ειδικά στους χρήστες σε συγκεκριμένο κράτος μέλος);

Απόκειται σε κάθε εμπορευόμενο να καθορίσει τον αντίκτυπο του κανονισμού στο αντίστοιχο επιχειρηματικό μοντέλο του. Εντούτοις, εάν η δραστηριότητα του εμπορευόμενου εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού, οι καταναλωτές δεν μπορούν να εμποδίζονται να αγοράσουν το επίμαχο αγαθό ή την επίμαχη υπηρεσία για μεροληπτικούς λόγους.

Παράδειγμα: Καταναλωτής από την Ισπανία δεν μπορεί να στερείται το δικαίωμα να αγοράσει από εμπορευόμενο στη Γερμανία ταμπλέτα την οποία ο καταναλωτής παραλαμβάνει στη Γερμανία, όταν η εν λόγω δυνατότητα παραλαβής είναι διαθέσιμη στους καταναλωτές στη Γερμανία. Ωστόσο, ο εμπορευόμενος εξακολουθεί να είναι, καταρχήν, ελεύθερος να ορίσει τη γεωγραφική περιοχή στην οποία παραδίδονται ή μπορούν να παραληφθούν τα αγαθά.

2.3.14. Ποιες είναι οι εξωσυμβατικές εθνικές νομικές απαιτήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 4 παράγραφος 3 του κανονισμού και τι σημαίνει η διάταξη αυτή;

Το άρθρο 4 παράγραφος 3 παραπέμπει στις νομικές απαιτήσεις που δεν απορρέουν από τη συμβατική σχέση μεταξύ του πελάτη και του εμπορευόμενου, αλλά επιβάλλονται από το κράτος μέλος του πελάτη και αφορούν τα επίμαχα αγαθά ή τις επίμαχες υπηρεσίες, όπως απαιτήσεις επισήμανσης ή ειδικές ανά τομέα απαιτήσεις. Το άρθρο 4 παράγραφος 3 καθιστά σαφές ότι η απλή συμμόρφωση προς τον κανονισμό δεν συνεπάγεται, αυτή καθαυτή, υποχρέωση του οικείου εμπορευόμενου να συμμορφώνεται προς τις εν λόγω νομικές απαιτήσεις.

Παράδειγμα: Εάν ο εμπορευόμενος δεν κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε συγκεκριμένο κράτος μέλος, αλλά πωλεί μόνο το αγαθό σε αλλοδαπό πελάτη προκειμένου να συμμορφωθεί προς τις υποχρεώσεις του κανονισμού, ο εμπορευόμενος δεν υποχρεούται να συμμορφωθεί προς τις ειδικές απαιτήσεις επισήμανσης του κράτους μέλους του πελάτη.

2.3.15. Οι εμπορευόμενοι υπέχουν ευθύνη όταν πωλούν σε πελάτη από άλλο κράτος μέλος αγαθά ή παρέχουν υπηρεσίες που ενδέχεται να απαγορεύονται στο κράτος μέλος του πελάτη;

Ο κανονισμός διευκρινίζει ότι η απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης, η οποία προβλέπεται στο άρθρο 4 παράγραφος 1, δεν εφαρμόζεται εφόσον οι εν λόγω εθνικοί κανόνες εμποδίζουν τον εμπορευόμενο να πωλήσει αγαθά ή να παράσχει υπηρεσίες σε ορισμένους πελάτες ή σε πελάτες σε ορισμένες επικράτειες, υπό τον όρο ότι οι εθνικοί κανόνες συνάδουν προς το δίκαιο της ΕΕ. Το ίδιο ισχύει και στον βαθμό που υπάρχουν κανόνες της ΕΕ οι οποίοι εμποδίζουν τον εμπορευόμενο να πράξει κάτι τέτοιο. Ως εκ τούτου, η απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης δεν σημαίνει ότι οι εμπορευόμενοι δεν δεσμεύονται πλέον από ανάλογους ενωσιακούς ή εθνικούς κανόνες που εφαρμόζονται στον εμπορευόμενο.

Ωστόσο, όπως αναφέρεται ανωτέρω, στον κανονισμό αποσαφηνίζεται περαιτέρω ότι η απλή συμμόρφωση προς την απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης δεν σημαίνει, αυτή καθαυτή, ότι ο εμπορευόμενος υποχρεούται να συμμορφώνεται προς εξωσυμβατικές εθνικές νομικές απαιτήσεις που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος του πελάτη και σχετίζονται με τα αντίστοιχα αγαθά ή τις αντίστοιχες υπηρεσίες ή να ενημερώνει τους πελάτες σχετικά με τις απαιτήσεις αυτές (άρθρο 4 παράγραφος 3). Επομένως, εάν ο εμπορευόμενος δεν υπόκειται στις εξωσυμβατικές εθνικές νομικές απαιτήσεις στο κράτος μέλος του πελάτη, η απλή συμμόρφωση προς τις διατάξεις του κανονισμού δεν μπορεί να συνεπάγεται και την ευθύνη της συμμόρφωσής του στο συγκεκριμένο κράτος μέλος.

Παράδειγμα: Η πώληση συγκεκριμένου DVD υπόκειται σε διαφορετικό όριο ηλικίας στη Σουηδία και στη Γαλλία. Εμπορευόμενος στη Γαλλία ο οποίος πωλεί το DVD σε πελάτη στη Σουηδία με παράδοση στη Γαλλία, απλώς και μόνο ως αποτέλεσμα της υποχρέωσης του κανονισμού, δεν ευθύνεται για τη συμμόρφωση προς τα αυστηρότερα ενδεχομένως όρια ηλικίας στη Σουηδία ούτε υποχρεούται να ενημερώνει τους πελάτες για τα διαφορετικά όρια ηλικίας που ισχύουν στη Σουηδία.

2.3.16. Ο κανονισμός επηρεάζει τους περιορισμούς σε εποχιακές προσφορές;

Ο κανονισμός δεν περιλαμβάνει συγκεκριμένους κανόνες για τις εποχιακές προσφορές ούτε περιορισμούς σχετικούς με αυτές. Κατά συνέπεια, οι εν λόγω προσφορές υπόκεινται στους

«συνήθεις» κανόνες του κανονισμού περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης, όταν η επίμαχη περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του. Σε ανάλογες περιπτώσεις, θα πρέπει να διασφαλίζεται η αμερόληπτη πρόσβαση των καταναλωτών/τελικών χρηστών από άλλα κράτη μέλη στις εποχιακές προσφορές.

2.3.17. Οι εμπορευόμενοι μπορούν να δημοσιεύουν εκπτώσεις, προσφορές ή άλλου είδους εκστρατείες που αφορούν τις τιμές μόνο σε έναν από τους δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικού εμπορίου που διαθέτουν;

Ο κανονισμός δεν θίγει την ελευθερία των εμπορευόμενων να οργανώνουν την εμπορική πολιτική τους κατά την κρίση τους, υπό την προϋπόθεση ότι συμμορφώνονται προς τους κανόνες περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης που προβλέπονται σε αυτόν. Επίσης, ο κανονισμός δεν εμποδίζει την ελευθερία των εμπορευόμενων να προσφέρουν, χωρίς διακρίσεις, διαφορετικές προϋποθέσεις, συμπεριλαμβανομένων διαφορετικών καθαρών τιμών πώλησης, σε διαφορετικά σημεία πώλησης, όπως καταστήματα και δικτυακούς τόπους ή να παρέχουν στοχευμένες προσφορές μόνο σε συγκεκριμένη περιοχή εντός κράτους μέλους. Σύμφωνα, ωστόσο, με τον κανονισμό, οι προσφορές αυτές πρέπει να είναι προσβάσιμες από τους καταναλωτές άλλων κρατών μελών χωρίς την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης.

Δυνάμει, επομένως, του κανονισμού, οι εμπορευόμενοι μπορούν να δημοσιεύουν ελεύθερα στους επιλεγμένους δικτυακούς τόπους ηλεκτρονικού εμπορίου που διαθέτουν εκπτώσεις, προσφορές ή άλλα είδη εκστρατειών που αφορούν τις τιμές, υπό την προϋπόθεση ότι ενεργούν χωρίς να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση.

2.3.18. Ο κανονισμός εναρμονίζει τους συντελεστές ΦΠΑ που εφαρμόζονται στις πωλήσεις;

Όχι, ο κανονισμός εφαρμόζεται με την επιφύλαξη της φορολογικής νομοθεσίας. Αυτό σημαίνει ότι ο ΦΠΑ επιβάλλεται στο κράτος μέρος στο οποίο παρέχονται οι υπηρεσίες ή τα αγαθά, σύμφωνα με τους κανόνες περί ΦΠΑ. Όσον αφορά τις τιμές, η έννοια των «γενικών προϋποθέσεων πρόσβασης» καλύπτει επίσης ρητά μόνο τις καθарές τιμές πώλησης. Στην ενότητα 4 παρέχονται περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την εξέλιξη των κανόνων περί ΦΠΑ στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου.

2.3.19. Οι εμπορευόμενοι οφείλουν να συμμορφώνονται προς την ισχύουσα νομοθεσία σχετικά με τον καθορισμό των τιμών για τα βιβλία στο κράτος μέλος του πελάτη;

Οι κανόνες περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης του άρθρου 4 δεν εμποδίζουν τους εμπορευόμενους να εφαρμόζουν διαφορετικές τιμές σε βιβλία που πωλούνται σε πελάτες σε ορισμένες επικράτειες, εφόσον οφείλουν να το πράττουν βάσει της νομοθεσίας των κρατών μελών κατ' εφαρμογή του δικαίου της ΕΕ.

Κατά συνέπεια, όταν μια περίπτωση εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 4 και ο εμπορευόμενος υπόκειται σε σχετική εθνική νομοθεσία, ο εμπορευόμενος δεν μπορεί να επικαλεστεί το άρθρο 4 και να ισχυριστεί ότι δεν εφαρμόζεται πλέον η συγκεκριμένη νομοθεσία. Επομένως, ο εμπορευόμενος εξακολουθεί να δεσμεύεται από τη νομοθεσία αυτή, υπό την προϋπόθεση ότι συνάδει με τις διατάξεις του δικαίου της ΕΕ.

Παράδειγμα: Βιβλιοπωλείο το οποίο πωλεί βιβλία στη Γαλλία και στο Βέλγιο υπόκειται στην αντίστοιχη νομοθεσία καθορισμού των τιμών για τις πωλήσεις στο Βέλγιο και στη Γαλλία.

2.3.20. *Ο κανονισμός υποχρεώνει τις πολύ μικρές επιχειρήσεις που απαλλάσσονται από την εγγραφή στα μητρώα ΦΠΑ στο κράτος μέλος τους να εγγραφούν στα οικεία μητρώα άλλων κρατών μελών, για παράδειγμα στο πλαίσιο της παροχής ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών;*

Η συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις ΦΠΑ αποτελεί ιδιαίτερο μέλημα όσον αφορά τις ΜΜΕ, ιδίως σε διασυνοριακό πλαίσιο. Η σημασία της μη αύξησης του φόρτου των μικρών επιχειρήσεων αντικατοπτρίζεται στον κανονισμό. Ειδικότερα, ο κανονισμός απαλλάσσει ρητώς από τους κανόνες περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης του άρθρου 4 τους εμπορευόμενους που βρίσκονται κάτω από το εθνικό κατώτατο όριο απαλλαγής από τον ΦΠΑ. Κατά συνέπεια, οι ΜΜΕ που απαλλάσσονται από τον ΦΠΑ στο κράτος μέλος τους δεν υποχρεούνται να πωλούν στο εξωτερικό ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες βάσει του άρθρου 4 παράγραφος 1 στοιχείο β).

2.3.21. *Οι εμπορευόμενοι θα υποχρεούνται να συμμορφώνονται προς τη νομοθεσία για την προστασία των καταναλωτών άλλων κρατών μελών;*

Οι κανόνες σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο για την προστασία των καταναλωτών και τη δικαιοδοσία των δικαστηρίων προβλέπονται στους κανονισμούς Ρώμη Ι και Βρυξέλλες Ι. Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν τροποποιεί τους κανόνες αυτούς ούτε κατισχύει αυτών. Επομένως, το εφαρμοστέο δίκαιο για την προστασία των καταναλωτών και το αρμόδιο δικαστήριο θα πρέπει να καθορίζονται σύμφωνα με τους κανονισμούς Ρώμη Ι και Βρυξέλλες Ι. Η απάντηση εξαρτάται σε μεγάλο βαθμό από το αν ο εμπορευόμενος κατευθύνει ή όχι τις δραστηριότητές του σε άλλο κράτος μέλος. Σε αυτό το πλαίσιο, στον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό διευκρινίζεται ότι η απλή συμμόρφωση προς τους κανόνες που καθορίζονται σε αυτόν δεν σημαίνει ότι ο εμπορευόμενος κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε άλλο κράτος μέλος. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ. επίσης σημείο 4.2.

2.3.22. *Επιτρέπεται στους καταναλωτές να απαιτούν, βάσει του κανονισμού, εγχειρίδια/οδηγίες χρήσης και άλλες πληροφορίες σχετικά με το προϊόν στη γλώσσα τους, καθώς και εξαρτήματα που προορίζονται ειδικά για τη δική τους αγορά (π.χ. βύσματα, προσαρμογείς);*

Όχι, ο κανονισμός, αυτός καθ'αυτόν, δεν υποχρεώνει τους εμπορευόμενους να προσαρμόζουν τα αγαθά τους στις ανάγκες άλλης εθνικής αγοράς ούτε να παρέχουν εγχειρίδια χρήσης, οδηγίες και άλλες πληροφορίες για το προϊόν σε συγκεκριμένη γλώσσα. Εντούτοις, δεν εμποδίζει τους εμπορευόμενους να το πράττουν ούτε να παρέχουν εξυπηρέτηση μετά την πώληση.

Ο κανονισμός δεν θίγει άλλους κανόνες της ΕΕ στους οποίους είναι πιθανό να υπόκειται ο εμπορευόμενος και οι οποίοι ενδέχεται να περιέχουν σχετικές απαιτήσεις αυτού του είδους για την προστασία των καταναλωτών. Για παράδειγμα, η οδηγία για τα δικαιώματα των καταναλωτών επιτρέπει στα κράτη μέλη να διατηρούν ή να προβλέπουν γλωσσικές απαιτήσεις όσον αφορά τις συμβατικές πληροφορίες.

Σύμφωνα με τους σχετικούς κανόνες της ΕΕ (κυρίως τον κανονισμό Ρώμη Ι για το εφαρμοστέο δίκαιο στις συμβατικές ενοχές), οι εμπορευόμενοι υπόκεινται στις απαιτήσεις προστασίας των καταναλωτών που εφαρμόζονται ενδεχομένως στο κράτος μέλος των οικείων καταναλωτών όταν κατευθύνουν τις δραστηριότητές τους στο συγκεκριμένο κράτος μέλος. Ως προς το σημείο αυτό, στον κανονισμό διευκρινίζεται ότι ο εμπορευόμενος δεν θεωρείται ότι κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε άλλο κράτος μέλος απλώς και μόνο επειδή παρέχει πληροφορίες και βοήθεια μετά τη σύναψη της σύμβασης που έχει προκύψει από τη συμμόρφωση του εμπορευόμενου προς τον κανονισμό.

2.3.23. Με ποιον τρόπο ο κανονισμός επηρεάζει τα δικαιώματα έννομης προστασίας των καταναλωτών σε περίπτωση που τα πωληθέντα αγαθά είναι ελαττωματικά;

Ο κανονισμός δεν επηρεάζει τα δικαιώματα των καταναλωτών στις εν λόγω περιπτώσεις. Κύριο μέλημα του κανονισμού είναι να διασφαλίζεται διασυνοριακή πρόσβαση σε αγαθά και υπηρεσίες χωρίς την εφαρμογή διακριτικής μεταχείρισης στις περιπτώσεις που καλύπτονται από αυτόν. Ο κανονισμός δεν περιέχει κανόνες για την παροχή μέσων έννομης προστασίας σε περίπτωση, για παράδειγμα, που τα επίμαχα αγαθά αποδειχθούν ελαττωματικά σε μεταγενέστερο χρόνο. Για περισσότερες λεπτομέρειες, βλ. ενότητα 4.

Όπως επισημαίνεται, ωστόσο, ανωτέρω, αυτό δεν σημαίνει ότι δεν υπάρχουν άλλοι κανόνες του δικαίου της ΕΕ που τυγχάνουν εφαρμογής και παρέχουν στους καταναλωτές ορισμένα δικαιώματα σε ανάλογες περιπτώσεις. Βάσει της οδηγίας για τις πωλήσεις και τις εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών³⁸, την οποία δεν θίγει ο κανονισμός, ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για τυχόν μη συμμόρφωση που διαπιστώνεται κατά την παράδοση των αγαθών, ενώ ο καταναλωτής δικαιούται να ζητήσει την αποκατάσταση της συμμόρφωσης των αγαθών αυτών δωρεάν, μέσω επισκευής ή αντικατάστασης ή, σε διαφορετική περίπτωση, τη μείωση της τιμής ή την υπαναχώρηση από τη σύμβαση. Η υποχρέωση του πωλητή να παράσχει δωρεάν επισκευή ή αντικατάσταση περιλαμβάνει την υποχρέωση κάλυψης του αναγκαίου κόστους για την αποκατάσταση της συμμόρφωσης των αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αποστολής, του εργατικού κόστους και του κόστους των υλικών. Τα αγαθά πρέπει να επισκευαστούν ή να αντικατασταθούν εντός εύλογου διαστήματος και χωρίς σημαντική ενόχληση του καταναλωτή.

2.3.24. Ο κανονισμός παρέχει στους πελάτες δικαίωμα εξυπηρέτησης μετά την πώληση στο κράτος μέλος διαμονής τους;

Όχι, ο κανονισμός δεν παρέχει σχετικό δικαίωμα. Όπως διευκρινίζεται ανωτέρω, ο κανονισμός αφορά άλλα ζητήματα, και κυρίως ζητήματα σχετικά με την πρόσβαση. Ως εκ τούτου, η απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης δυνάμει του κανονισμού δεν θα πρέπει να εμποδίζει την εφαρμογή οποιουδήποτε εδαφικού ή άλλου περιορισμού στην εξυπηρέτηση του πελάτη μετά την πώληση, στις υπηρεσίες μετά την πώληση και στις εμπορικές εγγυήσεις που προσφέρει οικειοθελώς ο εμπορευόμενος στον πελάτη. Τα εν λόγω ζητήματα προστασίας των καταναλωτών ρυθμίζονται από άλλες πράξεις του δικαίου της ΕΕ, όπως η οδηγία για τις πωλήσεις και τις εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών. Όπως αναφέρεται ανωτέρω (ερώτηση 2.3.23), η εφαρμογή του κανονισμού δεν θίγει τη συγκεκριμένη οδηγία.

³⁸ Οδηγία 1999/44/EC του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Μαΐου 1999, σχετικά με ορισμένες πτυχές της πώλησης και των εγγυήσεων καταναλωτικών αγαθών.

Ωστόσο, στον κανονισμό διευκρινίζεται ότι ο εμπορευόμενος δεν θεωρείται ότι κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε άλλο κράτος μέλος απλώς και μόνο επειδή παρέχει πληροφορίες και βοήθεια μετά τη σύναψη της σύμβασης που προέκυψε από τη συμμόρφωση του εμπορευόμενου προς τον κανονισμό.

2.4. Μη διακριτική μεταχείριση για λόγους που σχετίζονται με τις πληρωμές (άρθρο 5)

2.4.1. Οι εμπορευόμενοι υποχρεούνται να δέχονται οποιοδήποτε μέσο πληρωμών;

Όχι, οι εμπορευόμενοι είναι καταρχήν ελεύθεροι να αποφασίζουν ποια μέσα πληρωμής δέχονται. Το άρθρο 5 του κανονισμού εφαρμόζεται σε πράξεις πληρωμής που γίνονται με ηλεκτρονική συναλλαγή μέσω μεταφοράς πίστωσης, άμεσης χρέωσης ή μέσου πληρωμής με κάρτα του ίδιου εμπορικού σήματος πληρωμής και της ίδιας κατηγορίας, στις οποίες πληρούνται οι απαιτήσεις εξακρίβωσης ταυτότητας και οι πράξεις πληρωμής γίνονται σε νόμισμα που δέχεται ο εμπορευόμενος. Ωστόσο, όταν πραγματοποιηθεί αυτή η επιλογή, οι εμπορευόμενοι δεν θα πρέπει να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση εις βάρος πελατών εντός της ΕΕ αρνούμενοι συναλλαγές ή εφαρμόζοντας διαφορετικές προϋποθέσεις πληρωμής βάσει της ιθαγένειας, του τόπου διαμονής ή του τόπου εγκατάστασης του πελάτη ή σε σχέση με την τοποθεσία του λογαριασμού πληρωμών, τον τόπο εγκατάστασης του παρόχου υπηρεσίας πληρωμών ή τον τόπο έκδοσης του μέσου πληρωμών.

2.4.2. Οι εμπορευόμενοι μπορούν να προσφέρουν διαφορετικά μέσα πληρωμών σε διαφορετικά ηλεκτρονικά καταστήματα; Για παράδειγμα, ο εμπορευόμενος μπορεί να δέχεται πιστωτικές και χρεωστικές κάρτες στο ιταλικό ηλεκτρονικό του κατάστημα, αλλά μόνο πιστωτικές κάρτες στο βελγικό ηλεκτρονικό του κατάστημα;

Οι εμπορευόμενοι μπορούν καταρχήν να αποφασίζουν ελεύθερα τις προϋποθέσεις υπό τις οποίες προσφέρουν αγαθά ή υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων των μέσων πληρωμών που δέχονται στον δικτυακό τόπο τους. Επομένως, μπορούν να αποφασίζουν να προσφέρουν διαφορετικές προϋποθέσεις στους διάφορους δικτυακούς τόπους τους. Ωστόσο, εάν δέχονται συγκεκριμένο μέσο πληρωμών σε συγκεκριμένο δικτυακό τόπο, θα πρέπει επίσης να δέχονται τον συγκεκριμένο τρόπο πληρωμής από καταναλωτές εκτός του κράτους μέλους στους οποίους απευθύνεται ο συγκεκριμένος δικτυακός τόπος.

2.4.3. Ο κανόνας περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης για λόγους που σχετίζονται με τις πληρωμές καλύπτει τις πληρωμές που πραγματοποιούνται βάσει τιμολογίου;

Ναι, στον βαθμό που τα μέσα πληρωμών που γίνονται δεκτά για την εξόφληση του τιμολογίου εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του άρθρου 5 του κανονισμού, ιδίως εάν η πληρωμή πραγματοποιείται μέσω μεταφοράς πίστωσης, άμεσης χρέωσης ή μέσου πληρωμής με κάρτα. Ωστόσο, αυτό δεν θίγει τους περιορισμούς στην παράδοση (για παράδειγμα, σε περίπτωση που το τιμολόγιο πληρώνεται απευθείας στον μεταφορέα) ή τη δυνατότητα καθυστέρησης της παράδοσης των αγαθών ή της παροχής των υπηρεσιών έως ότου ο εμπορευόμενος λάβει επιβεβαίωση ότι η πράξη πληρωμής έχει δρομολογηθεί ορθά (βλ. ερώτηση 2.4.7)

Παράδειγμα: Εμπορευόμενος ηλεκτρονικών συσκευών προσφέρει τη δυνατότητα πληρωμής βάσει τιμολογίου, με μεταφορά πίστωσης ή άμεση χρέωση, και παραδίδει μόνο στην Αυστρία και στη Γερμανία. Ο εμπορευόμενος δεν μπορεί να αρνηθεί την πληρωμή του τιμολογίου από γαλλικό τραπεζικό λογαριασμό ή από πρόσωπο που διαμένει στη Γαλλία. Ωστόσο, αυτό δεν υποχρεώνει τον εμπορευόμενο να παραδώσει τη συσκευή (και, επομένως, να δεχθεί την πληρωμή του τιμολογίου κατά την παράδοση) στη Γαλλία, εάν αυτό δεν προβλέπεται στις γενικές προϋποθέσεις του εμπορευόμενου.

2.4.4. Οι εμπορευόμενοι θα υποχρεούνται να δέχονται όλες τις εθνικές χρεωστικές κάρτες από άλλες χώρες της ΕΕ;

Όχι. Στον κανονισμό προσδιορίζεται ότι οι εμπορευόμενοι δεν μπορούν να εφαρμόζουν διακριτική μεταχείριση με βάση, για παράδειγμα, το κράτος μέλος στο οποίο εκδόθηκε πιστωτική ή χρεωστική κάρτα, αλλά μόνον έναντι κάρτας συγκεκριμένου εμπορικού σήματος πληρωμής και κατηγορίας που δέχονται ως τρόπο πληρωμής.

Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι εάν ο εμπορευόμενος δέχεται χρεωστικές κάρτες συγκεκριμένου εμπορικού σήματος, δεν υποχρεούται να δέχεται πιστωτικές κάρτες του ίδιου εμπορικού σήματος ή χρεωστικές κάρτες άλλων εμπορικών σημάτων. Αυτό σημαίνει επίσης ότι ο εμπορευόμενος δεν υποχρεούται να δέχεται εμπορικές πιστωτικές κάρτες συγκεκριμένης τράπεζας όταν δέχεται μόνο καταναλωτικές πιστωτικές κάρτες του συγκεκριμένου σήματος. Ωστόσο, αυτό σημαίνει ότι εάν ο εμπορευόμενος δέχεται πιστωτικές κάρτες συγκεκριμένου εμπορικού σήματος που εκδόθηκαν σε ένα κράτος μέλος, οφείλει να δέχεται τον ίδιο τύπο πιστωτικής κάρτας του ίδιου εμπορικού σήματος που εκδόθηκε σε κάποιο άλλο κράτος μέλος.

Παράδειγμα: Εμπορευόμενος από τη Ρουμανία δεχόταν χρεωστικές κάρτες συγκεκριμένου εμπορικού σήματος μόνον εάν αυτές είχαν εκδοθεί στη Ρουμανία και αρνούσαν πληρωμές που πραγματοποιούνταν με χρεωστική κάρτα του ίδιου εμπορικού σήματος που είχε εκδοθεί σε άλλο κράτος μέλος. Αυτό απαγορεύεται πλέον από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό. Ωστόσο, εάν η πολιτική του εμπορευόμενου είναι να μην δέχεται κατά γενικό κανόνα κάρτες του συγκεκριμένου εμπορικού σήματος, ανεξάρτητα από τον τόπο έκδοσής τους, η πολιτική αυτή μπορεί να διατηρηθεί.

2.4.5. Οι εμπορευόμενοι που παρέχουν στους πελάτες τις δικές τους πιστωτικές διευκολύνσεις (σε αντίθεση με τις πιστωτικές κάρτες που προσφέρει τρίτος), ώστε να μπορούν να αγοράζουν προϊόντα στον δικτυακό τόπο των εμπορευόμενων, υποχρεούνται να προσφέρουν τις διευκολύνσεις αυτές σε πελάτες από όλα τα κράτη μέλη;

Το άρθρο 5 του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό εφαρμόζεται σε συναλλαγές που πραγματοποιούνται μέσω μεταφοράς πίστωσης, άμεσης χρέωσης ή μέσου πληρωμής με κάρτα. Με άλλα λόγια, το άρθρο 5 αφορά την πληρωμή και όχι την πίστωση. Η παροχή πίστωσης συνιστά χρηματοπιστωτική υπηρεσία, και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες (όπως κάθε άλλη υπηρεσία που εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής της οδηγίας για τις υπηρεσίες) εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό βάσει του άρθρου 1 παράγραφος 3. Στην αιτιολογική σκέψη 8 του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό διευκρινίζεται περαιτέρω ότι η πρόσβαση σε λιανικές χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες θα πρέπει να εξαιρείται από το πεδίο εφαρμογής του. Κατά συνέπεια, ο

εμπορευόμενος δεν υποχρεούται να παρέχει πιστωτικές διευκολύνσεις σε πελάτες από όλα τα κράτη μέλη.

2.4.6. *Οι εμπορευόμενοι υποχρεούνται να συνάπτουν συμφωνίες με παρόχους υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών που καλύπτουν όλες τις τράπεζες στην Ευρώπη;*

Όχι. Εμπορευόμενος ο οποίος χρησιμοποιεί υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμών, όπως ορίζονται στην αναθεωρημένη οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών (PSD2)³⁹, δεν υποχρεούται να δέχεται πληρωμή, εάν αυτό σημαίνει τη σύναψη νέας ή τροποποιημένης σύμβασης με πάροχο υπηρεσιών εκκίνησης πληρωμών, δηλαδή πάροχο ο οποίος καθιστά εφικτή την εκκίνηση εντολής πληρωμής κατόπιν αιτήματος του χρήστη της υπηρεσίας πληρωμών σε σχέση με λογαριασμό πληρωμών που τηρείται σε άλλον πάροχο υπηρεσιών πληρωμών.

2.4.7. *Οι εμπορευόμενοι δικαιούνται να καθυστερούν την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών σε πελάτες από άλλο κράτος μέλος εν αναμονή της ολοκλήρωσης της πληρωμής;*

Ναι. Στον κανονισμό προσδιορίζεται ότι η απαγόρευση διακριτικής μεταχείρισης για λόγους που σχετίζονται με την πληρωμή δεν εμποδίζει τον εμπορευόμενο να το πράξει, αλλά μόνον εάν αυτό τεκμηριώνεται από αντικειμενικούς λόγους, δηλαδή όταν ο εμπορευόμενος δεν έχει στη διάθεσή του άλλους τρόπους μείωσης του κινδύνου αδυναμίας των πελατών να εκπληρώσουν τις υποχρεώσεις τους.

Παράδειγμα: Ο εμπορευόμενος ελέγχει τακτικά την πιστοληπτική ικανότητα των πελατών του μέσω συστημάτων αξιολόγησης της πιστοληπτικής ικανότητας. Ο πελάτης, ενδεχομένως λόγω του τύπου κατοικίας του, δεν περιλαμβάνεται στα συστήματα αυτά· στην προκειμένη περίπτωση, ο εμπορευόμενος μπορεί να καθυστερήσει την παράδοση του αγαθού και να αναμείνει την επιβεβαίωση της μεταφοράς πίστωσης από την τράπεζά του ή, σε περίπτωση άμεσης χρέωσης, να ζητήσει προκαταβολή με μεταφορά πίστωσης πριν από την αποστολή των αγαθών.

2.4.8. *Ο κανονισμός καλύπτει τις πληρωμές με μετρητά;*

Όχι, η διάταξη περί απαγόρευσης της διακριτικής μεταχείρισης για λόγους που σχετίζονται με την πληρωμή δεν καλύπτει τις πληρωμές με μετρητά.

2.4.9. *Ο κανονισμός εναρμονίζει τα τέλη κατά τη χρήση πιστωτικών καρτών;*

Όχι, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν εναρμονίζει τα εν λόγω τέλη. Προβλέπει κανόνα για την απαγόρευση της διακριτικής μεταχείρισης, με τη διευκρίνιση ότι, σε ορισμένες περιπτώσεις, ο εμπορευόμενος μπορεί να ζητήσει επιβαρύνσεις για τη χρήση μέσου πληρωμής με κάρτα για το οποίο οι διατραπεζικές προμήθειες δεν ρυθμίζονται.

³⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ.

Ωστόσο, τέτοιου είδους επιβαρύνσεις δεν μπορούν να υπερβαίνουν τα άμεσα έξοδα που επιβαρύνουν τον εμπορευόμενο για τη χρήση του μέσου πληρωμών.

2.5. Συμφωνίες σχετικά με παθητικές πωλήσεις (άρθρο 6)

2.5.1. *Οι εμπορευόμενοι θα δικαιούνται να μεταχειρίζονται διαφορετικά τους πελάτες από άλλα κράτη μέλη, για παράδειγμα, αρνούμενοι την πρόσβαση στα αγαθά ή στις υπηρεσίες τους, εάν αυτό προβλέπεται σε συμβατικές συμφωνίες με προμηθευτές;*

Ο προμηθευτής δεν μπορεί να απαγορεύει συμβατικώς στον εμπορευόμενο να ανταποκρίνεται στη ζήτηση που εκφράζεται αυτοβούλως από πελάτες, υπό την έννοια ότι δεν μπορεί να απαγορεύει τις «παθητικές πωλήσεις» στις συγκεκριμένες περιπτώσεις που καλύπτει ο κανονισμός. Συμβατικές απαιτήσεις αυτού του είδους ακυρώνονται αυτοδικαίως στον βαθμό που εμπίπτουν στον κανονισμό. Στην πράξη, αυτό σημαίνει ότι οι εμπορευόμενοι θα πρέπει να είναι ελεύθεροι να εξυπηρετούν όλους τους πελάτες, ανεξάρτητα από την ιθαγένεια ή τον τόπο διαμονής τους.

Παράδειγμα: Προμηθευτής από τη Γαλλία δεν μπορεί να απαγορεύσει σε εμπορευόμενο από την Ισπανία να εξυπηρετεί πελάτες από τη Γαλλία οι οποίοι βρήκαν τον ισπανικό δικτυακό τόπο του εμπορευόμενου μέσω αναζήτησης στο διαδίκτυο και είναι διατεθειμένοι να προβούν σε αγορά μέσω του ισπανικού δικτυακού τόπου.

Από την άλλη πλευρά, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν θίγει τις συμφωνίες που περιορίζουν τις ενεργητικές πωλήσεις κατά την έννοια του κανονισμού για την απαλλαγή των κάθετων συμφωνιών⁴⁰. Ως «ενεργητικές πωλήσεις» νοείται η ενεργητική προσέγγιση μεμονωμένων πελατών, για παράδειγμα με απευθείας ταχυδρομικές αποστολές ή επισκέψεις· ή η ενεργητική προσέγγιση μιας συγκεκριμένης ομάδας πελατών ή πελατών σε μια συγκεκριμένη περιοχή μέσω διαφημίσεων στα μέσα μαζικής ενημέρωσης ή στο διαδίκτυο ή άλλων ενεργειών προώθησης που στοχεύουν ειδικά σε αυτή την ομάδα πελατών ή σε πελάτες που βρίσκονται στη συγκεκριμένη περιοχή⁴¹. Ωστόσο, ο περιορισμός αυτός ενδέχεται να είναι παράνομος βάσει των κανόνων ανταγωνισμού της ΕΕ⁴².

2.5.2. *Οι προμηθευτές μπορούν να απαγορεύουν στους εμπορευόμενους να διαφημίζονται εκτός της επικράτειας που τους έχει παραχωρηθεί;*

Ο περιορισμός των «ενεργητικών πωλήσεων», δηλαδή της ενεργητικής προσέγγισης και στόχευσης μεμονωμένων πελατών (βλ. ερώτηση 2.5.1.), δεν επηρεάζεται από τον κανονισμό.

⁴⁰ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 330/2010 της Επιτροπής, της 20ής Απριλίου 2010, για την εφαρμογή του άρθρου 101 παράγραφος 3 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης σε ορισμένες κατηγορίες κάθετων συμφωνιών και εναρμονισμένων πρακτικών.

⁴¹ Βλ. σημείο 51 των κατευθυντήριων γραμμών για τους κάθετους περιορισμούς, 2010/C 130/01.

⁴² Επιπλέον του άρθρου 101 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, βλ. επίσης τον κανονισμό για την απαλλαγή των κάθετων συμφωνιών και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς.

Οι εν λόγω ενεργητικές πωλήσεις μπορούν να περιορίζονται, υπό συγκεκριμένες περιστάσεις, σε περίπτωση συμφωνιών αποκλειστικής διανομής βάσει των κανόνων ανταγωνισμού (ιδίως βάσει του κανονισμού για την απαλλαγή των κάθετων συμφωνιών⁴³).

2.5.3. Οι προμηθευτές μπορούν να απαγορεύουν στους εμπορευόμενους να παραδίδουν προϊόντα εκτός της επικράτειας που τους έχει παραχωρηθεί;

Στον βαθμό που η απαγόρευση αυτή δεν ισοδυναμεί με περιορισμό των παθητικών πωλήσεων βάσει του άρθρου 6 παράγραφος 2 του κανονισμού, η νομιμότητα των περιορισμών αυτών πρέπει να καθορίζεται βάσει των κανόνων ανταγωνισμού και όχι βάσει του κανονισμού.

2.5.4. Οι προμηθευτές μπορούν να υποχρεώνουν τους εμπορευόμενους να απαγορεύουν την πρόσβαση στον δικτυακό τους τόπο σε πελάτες εκτός της επικράτειας των εμπορευόμενων;

Οι εμπορευόμενοι δεν μπορούν να ενεργούν κατά παράβαση του κανονισμού επειδή οι συμφωνίες προμήθειας που συνάπτουν τους υποχρεώνουν να το πράξουν. Συμβατικές απαιτήσεις αυτού του είδους ακυρώνονται αυτοδικαίως βάσει του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

2.5.5. Το άρθρο 6 εφαρμόζεται από τις 23 Μαρτίου 2020 σε συμφωνίες που συνάπτονται πριν από τις 2 Μαρτίου 2018 και συμμορφώνονται προς τους σχετικούς κανόνες του δικαίου ανταγωνισμού της ΕΕ και των κρατών μελών. Ωστόσο, σε περίπτωση που μια συμφωνία δεν συμμορφώνεται προς το δίκαιο του ανταγωνισμού, η επιβολή της εφαρμογής πρέπει να αφορά αμφοτέρωτα τα σύνολα των διατάξεων των κανόνων ανταγωνισμού και του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό ή κατ'ελάχιστον ένα εξ αυτών;

Η αναβολή της εφαρμογής του άρθρου 6 διασφαλίζει ότι οι εταιρείες θα έχουν επαρκή χρόνο για να προσαρμόσουν τις συμφωνίες διανομής τους. Εάν το ζήτημα της νομιμότητας του περιορισμού των παθητικών πωλήσεων ανακύψει στο πλαίσιο καταγγελίας καταναλωτή βάσει του κανονισμού, ο φορέας που ορίζεται υπεύθυνος για την επιβολή της εφαρμογής του κανονισμού θα αξιολογήσει τη νομιμότητα των περιορισμών των παθητικών πωλήσεων βάσει του δικαίου του ανταγωνισμού στο πλαίσιο της επιβολής της εφαρμογής του κανονισμού.

Όπως και προηγουμένως, η νομιμότητα των περιορισμών των παθητικών πωλήσεων μπορεί επίσης να διερευνηθεί από αρχή ανταγωνισμού βάσει των κανόνων ανταγωνισμού ή μπορεί επίσης να εκτιμηθεί στο πλαίσιο δικαστικής διαδικασίας. Στην πράξη, η εφαρμογή των κανόνων ανταγωνισμού και προστασίας των καταναλωτών επιβάλλεται συχνά από τις ίδιες εθνικές αρχές, στο πλαίσιο διαφορετικών διαδικασιών.

3. Επιβολή της εφαρμογής του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό από τα κράτη μέλη

⁴³ Βλ., ειδικότερα, τον κανονισμό για την απαλλαγή των κάθετων συμφωνιών και τις σχετικές κατευθυντήριες γραμμές για τους κάθετους περιορισμούς, οι οποίες είναι διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX%3A52010XC0519%2804%29>.

Η παρούσα ενότητα αποσκοπεί κυρίως στην αποσαφήνιση ζητημάτων σχετικών με την επιβολή της εφαρμογής του κανονισμού. Απευθύνεται τόσο στις αρχές των κρατών μελών όσο και στους εμπορευόμενους και στους καταναλωτές.

3.1. Πώς θα επιβληθεί η εφαρμογή των κανόνων του κανονισμού;

Σύμφωνα με το άρθρο 7 του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, τα κράτη μέλη πρέπει να ορίσουν έναν ή περισσότερους φορείς για την κατάλληλη και αποτελεσματική επιβολή της εφαρμογής του. Ο ορισμός αυτός θα πρέπει να γίνει εγκαίρως ως προς την ημερομηνία έναρξης εφαρμογής του κανονισμού (δηλαδή στις 3 Δεκεμβρίου 2018).

Η κατάλληλη και αποτελεσματική επιβολή της εφαρμογής μπορεί να περιλαμβάνει περισσότερα βήματα, και ειδικότερα τον ορισμό των φορέων που αναφέρονται στο άρθρο 7 παράγραφος 1 και τον καθορισμό των κανόνων που θεσπίζουν τα μέτρα που επιβάλλονται σε περίπτωση παραβάσεων, ιδίως κυρώσεων, σύμφωνα με το άρθρο 7 παράγραφος 2. Όσον αφορά τους εν λόγω κανόνες, ο κανονισμός επιτάσσει ότι, εκτός από αποτελεσματικά, τα μέτρα πρέπει να είναι επίσης αναλογικά και αποτρεπτικά. Αυτή η τελευταία απαίτηση, ειδικότερα, υποδηλώνει ότι τα κράτη μέλη θα πρέπει να επιδιώκουν την αποφυγή των παραβάσεων, όταν αυτό είναι εφικτό και ενδεδειγμένο. Ο εφικτός και ενδεδειγμένος χαρακτήρας θα πρέπει να καθοριστεί, πρωτίστως, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υπό κρίση περίπτωσης (μεμονωμένη ή μαζική παράβαση, δικτυακοί τόποι, πωλήσεις, συναλλαγές επιχείρησης προς καταναλωτή, συναλλαγές μεταξύ επιχειρήσεων, συμπερίληψη ή μη στο δίκτυο συνεργασίας για την προστασία του καταναλωτή κ.λπ.), σύμφωνα με τους λεπτομερείς κανόνες του οικείου κράτους μέλους.

Επ' αυτού, στην αιτιολογική σκέψη 35 του κανονισμού διευκρινίζεται ότι κάθε ορισθείσα αρχή θα πρέπει να έχει τις απαραίτητες εξουσίες για να υποχρεώσει τον εμπορευόμενο να συμμορφωθεί με τον κανονισμό. Ο κανονισμός δεν περιέχει συγκεκριμένες διατάξεις σχετικά με τις εξουσίες ή τα μέσα έννομης προστασίας που θα πρέπει να είναι διαθέσιμα (διοικητικά ή δικαστικά ασφαλιστικά μέτρα, αποζημιώσεις, ποινικές ή διοικητικές κυρώσεις, κατ' αποκοπή ποσά). Οι κανόνες αυτοί καλύπτονται από την εθνική νομοθεσία των κρατών μελών. Ωστόσο, εάν το ζήτημα εμπίπτει στο πεδίο εφαρμογής του κανονισμού ΣΠΚ, ο κανονισμός αυτός προβλέπει τις ελάχιστες εξουσίες της αρμόδιας εθνικής αρχής, όπως η εξουσία να διατάξει την παύση της παράβασης. Βάσει του νέου κανονισμού ΣΠΚ, ο οποίος θα εφαρμόζεται από τις 17 Ιανουαρίου 2020, οι εθνικές αρχές θα διαθέτουν πρόσθετες ελάχιστες εξουσίες σε διασυνοριακές υποθέσεις, όπως η εξουσία επιβολής κυρώσεων.

Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό περιλαμβάνεται επίσης στον κατάλογο των πράξεων που καλύπτει η οδηγία για τις αγωγές παραλείψεως⁴⁴, η οποία βοηθά τους νομιμοποιούμενους φορείς να ασκήσουν αγωγές παραλείψεως εξ ονόματος των θιγόμενων καταναλωτών, εάν ενδέχεται να θίγονται τα συλλογικά συμφέροντα καταναλωτών. Περιλαμβάνεται επίσης στην πρόταση οδηγίας σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών⁴⁵, η οποία τροποποιεί και

⁴⁴ Το άρθρο 10 του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό τροποποίησε το παράρτημα I της οδηγίας 2009/22/EK.

⁴⁵ Πρόταση οδηγίας του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου σχετικά με τις αντιπροσωπευτικές αγωγές για την προστασία των συλλογικών συμφερόντων των καταναλωτών και με την κατάργηση της οδηγίας 2009/22/EK, COM(2018) 0184 final, παράρτημα I σημείο 58.

καταργεί την οδηγία για τις αγωγές παραλείψεως και θα βοηθά τους εν λόγω νομιμοποιούμενους φορείς να ασκούν αγωγές παραλείψεως και επανόρθωσης.

Επιπλέον, όσον αφορά τις σχέσεις μεταξύ εμπορευόμενων και καταναλωτών, η επιβολή της εφαρμογής υποστηρίζεται από τη συμπερίληψη του κανονισμού στο παράρτημα του κανονισμού σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών⁴⁶. Παρέχει στις αρμόδιες αρχές των κρατών μελών εξουσίες και εργαλεία ώστε να διασφαλίζουν την ενδεδειγμένη επιβολή της εφαρμογής του δικαίου της Ένωσης για την προστασία των καταναλωτών. Το πλαίσιο επιβολής της εφαρμογής του κανονισμού ΣΠΚ καλύπτει παραβάσεις που τελεστεί, τελούνται ή ενδέχεται να τελεστούν και, επομένως, να βλάψουν τα συλλογικά συμφέροντα των καταναλωτών.

3.2. Βάσει του κανονισμού, ποια δικαστήρια έχουν δικαιοδοσία σε περίπτωση διαφορών;

Ο κανονισμός δεν περιέχει κανόνες περί διεθνούς δικαιοδοσίας. Αυτή διέπεται από τον κανονισμό Βρυξέλλες I, στον οποίο ορίζεται ότι για υποθέσεις που σχετίζονται με σύμβαση η οποία συνάπτεται μεταξύ καταναλωτή και ενός προσώπου που ασκεί επαγγελματικές δραστηριότητες στο κράτος μέλος του καταναλωτή ή που κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε αυτό το κράτος μέλος, ο καταναλωτής έχει τη δυνατότητα να ασκήσει αγωγή κατά του εμπορευόμενου ενώπιον των δικαστηρίων του κράτους μέλους στο οποίο ο καταναλωτής έχει την κατοικία του και μόνο ενώπιον αυτών των δικαστηρίων μπορεί να ασκηθεί αγωγή κατά του καταναλωτή. Εάν ο εμπορευόμενος δεν ασκεί επαγγελματικές δραστηριότητες στο κράτος μέλος του καταναλωτή ή δεν κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε αυτό το κράτος μέλος και ο καταναλωτής δρομολογήσει μια πώληση, εφαρμόζονται οι γενικοί κανόνες του κανονισμού Βρυξέλλες I· αυτό σημαίνει ότι κάθε συμβαλλόμενος μπορεί να ασκήσει αγωγή κατά του αντισυμβαλλομένου του στο κράτος μέλος κατοικίας του αντισυμβαλλομένου ή για συμβατικά ζητήματα στα δικαστήρια του τόπου στον οποίο εκτελείται η επίμαχη συμβατική υποχρέωση (για την πώληση αγαθών, ο τόπος στον οποίο παραδόθηκαν ή έπρεπε να παραδοθούν τα αγαθά).

3.3. Σε περίπτωση διασυνοριακού χαρακτήρα, σε ποια βάση αποφασίζεται το κράτος μέλος το οποίο είναι υπεύθυνο για την επιβολή της εφαρμογής; Η απόφαση αυτή εξαρτάται από τον τόπο εγκατάστασης του εμπορευόμενου ή από τον τόπο στον οποίο βρίσκεται ο πελάτης;

Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν αναφέρεται ρητώς στο ζήτημα του κράτους μέλους που ευθύνεται για παράβαση του κανονισμού σε διασυνοριακό επίπεδο.

Ωστόσο, πέραν των απαιτήσεων που απορρέουν από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας (άρθρο 4 παράγραφος 3 της ΣΕΕ), το κεφάλαιο VI της οδηγίας για τις υπηρεσίες προβλέπει

⁴⁶ Ο ισχύων κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών (κανονισμός ΣΠΚ) όπως αναθεωρήθηκε και θα αντικατασταθεί από τις 17 Ιανουαρίου 2020 από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2394 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004.

ορισμένες γενικές υποχρεώσεις συνεργασίας⁴⁷. Επιπλέον, ειδικοί κανόνες για την επιβολή της νομοθεσίας από τις αρχές των κρατών μελών σε περιπτώσεις διασυνοριακών παραβάσεων προβλέπονται στη νομοθεσία σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών (ΣΠΚ)⁴⁸, όταν πρόκειται για παραβάσεις εντός της Ένωσης οι οποίες βλάπτουν τα συλλογικά συμφέροντα καταναλωτών που κατοικούν σε κράτος μέλος διαφορετικό εκείνου από το οποίο προήλθε η ενέργεια ή η παράλειψη ή στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο προμηθευτής, ή σε περίπτωση εκτεταμένων παραβάσεων.

Για παράδειγμα, εάν ο καταναλωτής είναι εγκατεστημένος σε διαφορετικό κράτος μέλος από εκείνο στο οποίο είναι εγκατεστημένος ο εμπορευόμενος, ο καταναλωτής θα μπορούσε να απευθυνθεί στη δική του αρμόδια αρχή. Η αρχή αυτή θα είναι σε θέση να ζητήσει βοήθεια από τις ομολόγους της στο άλλο ενδιαφερόμενο κράτος μέλος. Στο πλαίσιο αυτό, οι εθνικές αρχές μπορούν να συνεργάζονται στο πλαίσιο τόσο της διερεύνησης μιας υπόθεσης (π.χ. προσδιορισμός του εμπορευόμενου) όσο και της επιβολής ενός μέτρου (π.χ. επιβολή προστίμων, περιορισμός πρόσβασης σε δικτυακούς τόπους κ.λπ.).

3.4. Πώς θα πρέπει να επιβάλλεται η εφαρμογή των κανόνων αυτών σε σχέση με εμπορευόμενους που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες εκτός της ΕΕ;

Ο κανονισμός δεν περιέχει συγκεκριμένους κανόνες για την επιβολή της εφαρμογής όσον αφορά εμπορευόμενους που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες εκτός της ΕΕ. Ανάλογα με τις περιστάσεις της υπόθεσης, όπως ύπαρξη διεθνών συμφωνιών με τις εμπλεκόμενες τρίτες χώρες ή ύπαρξη στοιχείων ενεργητικού ή εκπροσώπων του εμπορευόμενου στην ΕΕ, η αρμόδια αρχή επιβολής του νόμου στο ή στα κράτη μέλη όπου τελείται η παράβαση μπορεί να λάβει μέτρα ώστε να διασφαλίζεται η συμμόρφωση των εμπορευόμενων που είναι εγκατεστημένοι σε χώρες εκτός της ΕΕ προς τον κανονισμό. Ομοίως, οι καταναλωτές ή οι επιχειρήσεις που θίγονται από τη μη συμμόρφωση μπορούν να επιδιώξουν να ασκήσουν τα δικαιώματά τους που απορρέουν από τον κανονισμό ενώπιον των αρμόδιων δικαστηρίων επίσης έναντι των εμπορευόμενων από τρίτες χώρες (βλ. επίσης σημείο 4.2). Όσον αφορά τις συμβάσεις που συνάπτονται με τους καταναλωτές, οι κανόνες προστασίας του κανονισμού Βρυξέλλες Ι, οι οποίοι παρέχουν στους καταναλωτές το δικαίωμα να ενάγουν εμπορευόμενους στο κράτος μέλος κατοικίας του καταναλωτή, μπορούν να εφαρμόζονται ανεξάρτητα από τον τόπο της έδρας του εμπορευόμενου, δηλαδή και σε σχέση με εμπορευόμενους των οποίων η έδρα βρίσκεται σε χώρες εκτός της ΕΕ.

⁴⁷ Ειδικότερα, προβλέπει τη βασική υποχρέωση του κράτους μέλους να εποπτεύει τους παρόχους που είναι εγκατεστημένοι σε αυτό και να διενεργεί ελέγχους, επιθεωρήσεις και έρευνες που ζητεί άλλο κράτος μέλος, καθώς και να ορίζει γραφεία σύνδεσης για την απλούστευση της διοικητικής συνεργασίας.

⁴⁸ Ο ισχύων κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 2006/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 27ης Οκτωβρίου 2004, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών (κανονισμός ΣΠΚ) όπως αναθεωρήθηκε και θα αντικατασταθεί από τις 17 Ιανουαρίου 2020 από τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/2394 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 12ης Δεκεμβρίου 2017, σχετικά με τη συνεργασία μεταξύ των εθνικών αρχών που είναι αρμόδιες για την επιβολή της νομοθεσίας για την προστασία των καταναλωτών και με την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 2006/2004.

3.5. Οι πελάτες θα δικαιούνται να αναφέρουν παραβάσεις σε φορέα επιβολής της εφαρμογής του κανονισμού;

Οι πελάτες θα δικαιούνται να αναφέρουν παραβάσεις του κανονισμού στους φορείς επιβολής του κανονισμού που ορίζουν τα κράτη μέλη, όταν αυτό προβλέπεται από τους κανόνες που διέπουν τη λειτουργία των εν λόγω φορέων.

3.6. Υπάρχει κίνδυνος ο εμπορευόμενος να τιμωρηθεί δύο φορές για την ίδια παράβαση; Πώς μετριάζεται ο κίνδυνος αυτός;

Επιπλέον των γενικών υποχρεώσεων των κρατών μελών που απορρέουν από την αρχή της καλόπιστης συνεργασίας και των υποχρεώσεων συνεργασίας που προβλέπονται στο κεφάλαιο VI της οδηγίας για τις υπηρεσίες, όταν διακυβεύονται σχέσεις μεταξύ επιχειρήσεων και καταναλωτών, ο κανονισμός σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών (ΣΠΚ), ο οποίος τροποποιήθηκε κατάλληλα [κανονισμός (ΕΕ) 2017/2394] ώστε να εφαρμόζεται στον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, προβλέπει εκτενή κατάλογο μέτρων που πρέπει να λαμβάνουν οι αρχές συνεργασίας για την προστασία του καταναλωτή με στόχο την πρόληψη και την αντιμετώπιση παραβάσεων σε ολόκληρη την ΕΕ (παραβάσεις εντός της ΕΕ, εκτεταμένες παραβάσεις ή εκτεταμένες παραβάσεις με ενωσιακή διάσταση), συμπεριλαμβανομένων των παραβάσεων του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό. Στα μέτρα αυτά περιλαμβάνονται μηχανισμοί συνεργασίας υπό μορφή αμοιβαίας συνδρομής (αιτήματα έρευνας ή επιβολής), συντονισμένη δράση σε περίπτωση εκτεταμένων παραβάσεων ή εκτεταμένων παραβάσεων με ενωσιακή διάσταση, καθώς και μηχανισμός προειδοποίησης και εποπτείας σε ολόκληρη την ΕΕ. Ο αποτελεσματικός συντονισμός των αρχών στο πλαίσιο του δικτύου ΣΠΚ αναμένεται να μην επιτρέπει την τιμωρία εμπορευόμενων δύο φορές για την ίδια πράξη.

3.7. Είναι δυνατόν να ορίζονται δικαστήρια ως φορείς επιβολής της εφαρμογής του κανονισμού;

Στον κανονισμό διευκρινίζεται ότι στους φορείς επιβολής της εφαρμογής του μπορούν να συμπεριλαμβάνονται δικαστήρια ή διοικητικές αρχές. Από την οπτική γωνία του κανονισμού, το ζητούμενο είναι ο ορισμός και οι εξουσίες των ορισθέντων φορέων να είναι κατάλληλου χαρακτήρα ώστε να διασφαλίζεται η ενδεδειγμένη και αποτελεσματική επιβολή της εφαρμογής του.

3.8. Τι είδους κυρώσεις ή ποινές μπορούν να επιβάλλονται στους εμπορευόμενους που δεν συμμορφώνονται προς τον κανονισμό;

Απόκειται σε κάθε κράτος μέλος να εξασφαλίζει τη δυνατότητα λήψης αποτελεσματικών, αναλογικών και αποτρεπτικών μέτρων κατά εμπορευόμενων που παραβαίνουν τον κανονισμό. Τα κράτη μέλη υποχρεούνται να κοινοποιούν τα μέτρα που λαμβάνουν στην Επιτροπή, η οποία οφείλει να τα δημοσιοποιεί στον δικτυακό τόπο της.

3.9. Πώς μπορούν τα κράτη μέλη να κοινοποιούν τα μέτρα στην Επιτροπή βάσει του άρθρου 7 παράγραφος 3 του κανονισμού;

Όσον αφορά την υποχρέωση κοινοποίησης που προβλέπεται στο άρθρο 7 παράγραφος 3 του κανονισμού, τα κράτη μέλη μπορούν καταρχήν να επιλέγουν ελεύθερα τον τρόπο κοινοποίησης των απαιτούμενων μέτρων στην Επιτροπή. Μια πιθανή λύση θα μπορούσε να

είναι η χρήση, εκ μέρους των κρατών μελών, του ίδιου συστήματος κοινοποίησης με εκείνο που προβλέπεται στον κανονισμό σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών, δηλαδή κοινοποίηση στην Επιτροπή μέσω των μόνιμων αντιπροσωπειών κάθε κράτους μέλους.

3.10. *Απαιτείται η επιβολή ειδικών κυρώσεων σε περίπτωση παράβασης του άρθρου 6 του κανονισμού;*

Δεν απαιτείται ειδική κύρωση για την επιβολή της εφαρμογής του άρθρου 6. Σύμφωνα με την κύρωση που προβλέπεται στο άρθρο 6, οι σχετικές διατάξεις σε συμφωνίες που παραβαίνουν το άρθρο 6 ακυρώνονται αυτοδικαίως και είναι, συνεπώς, ανεκτέλεστες.

3.11. *Προβλέπεται η παροχή βοήθειας στους καταναλωτές σε περίπτωση διαφορών με εμπορευόμενους;*

Ναι. Σύμφωνα με το άρθρο 8 του κανονισμού, κάθε κράτος μέλος πρέπει να ορίσει έναν ή περισσότερους φορείς υπεύθυνους για την παροχή βοήθειας στους καταναλωτές σε περίπτωση διαφοράς με εμπορευόμενο η οποία προκύπτει από την εφαρμογή του κανονισμού. Η βοήθεια αυτή θα μπορούσε να συνίσταται στην επεξήγηση των δικαιωμάτων των καταναλωτών, στην παροχή συνδρομής στους καταναλωτές για την επίλυση διαφοράς με εμπορευόμενο που είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος ή στην υπόδειξη στους καταναλωτές των προσώπων με τα οποία θα πρέπει να επικοινωνήσουν ή των ενεργειών στις οποίες θα πρέπει να προβούν, εάν ο φορέας παροχής συνδρομής στους καταναλωτές δεν μπορεί να βοηθήσει.

3.12. *Τι περιλαμβάνει η πρακτική βοήθεια προς τους καταναλωτές που προβλέπεται στο άρθρο 8;*

Στον κανονισμό δεν ορίζονται τα πιθανά στοιχεία που θα πρέπει να περιλαμβάνει η προβλεπόμενη στο άρθρο 8 πρακτική βοήθεια. Ωστόσο, το άρθρο αυτό εμπνέεται από την υφιστάμενη βοήθεια που προβλέπεται στο άρθρο 21 της οδηγίας 2006/123/ΕΚ. Βάσει του άρθρου αυτού, η βοήθεια προς τους αποδέκτες των υπηρεσιών περιλαμβάνει i) παροχή πληροφοριών σχετικά με τους εφαρμοστέους κανόνες· ii) παροχή πληροφοριών σχετικά με τα διαθέσιμα μέσα έννομης προστασίας· και iii) διασφάλιση αλληλοβοήθειας με άλλους φορείς σε άλλα κράτη μέλη για την παροχή των προαναφερόμενων πληροφοριών.

3.13. *Μπορεί η βοήθεια στους φορείς για την προστασία των καταναλωτών που ορίζονται από κάθε κράτος μέλος να παράσχει βοήθεια στους «πελάτες», όπως ορίζονται στο άρθρο 2 σημείο 13;*

Το άρθρο 8 του κανονισμού επιγράφεται «Βοήθεια στους καταναλωτές». Αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη υποχρεούνται να ορίσουν έναν φορέα υπεύθυνο για την παροχή βοήθειας στους καταναλωτές. Ωστόσο, η εν λόγω διάταξη δεν εμποδίζει τα κράτη μέλη να παρέχουν επίσης βοήθεια αυτού του είδους σε επιχειρήσεις που ενεργούν ως «πελάτες» κατά την έννοια του κανονισμού.

3.14. Πότε τίθενται σε ισχύ οι νέοι κανόνες και από πότε θα εφαρμόζονται;

Ο κανονισμός άρχισε να ισχύει την εικοστή ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*, δηλαδή στις 22 Μαρτίου 2018. Εφαρμόζεται από τις 3 Δεκεμβρίου 2018 (9 μήνες μετά την ημερομηνία δημοσίευσής του).

Ωστόσο, το άρθρο 6 του κανονισμού για τις συμφωνίες σχετικά με παθητικές πωλήσεις εφαρμόζεται από μεταγενέστερη ημερομηνία, και συγκεκριμένα από τις 23 Μαρτίου 2020 (24 μήνες μετά την ημερομηνία έναρξης ισχύος), όσον αφορά τις διατάξεις συμφωνιών που συνάπτονται πριν από τις 2 Μαρτίου 2018 και συνάδουν με τους οικείους κανόνες του ενωσιακού και εθνικού δικαίου του ανταγωνισμού.

4. Πέραν του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό – Πλαίσιο ηλεκτρονικού εμπορίου

Στον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, καθώς και στο πεδίο των άμεσα εφαρμοστέων απαγορεύσεων της διακριτικής μεταχείρισης που περιέχονται σε αυτόν, λαμβάνονται υπόψη νομικές πράξεις της ΕΕ σε διάφορους άλλους τομείς, οι οποίοι μπορεί να έχουν εφαρμογή στο ηλεκτρονικό εμπόριο. Στην παρούσα ενότητα παρέχονται περαιτέρω πληροφορίες σχετικά με ζητήματα τα οποία, παρότι δεν ρυθμίζονται από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, συνδέονται στενά με την εφαρμογή του.

4.1. Διασυνοριακή παράδοση

Όπως αναφέρεται ανωτέρω (ερώτηση 2.3.1), ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό δεν επιβάλλει, αυτός καθ'αυτόν, καμία υποχρέωση στους εμπορευόμενους να παραδίδουν αγαθά πέραν των συνόρων τους. Η απόφαση σχετικά με το αν θα προσφέρουν στους πελάτες διασυνοριακή παράδοση σε ορισμένα ή σε όλα τα κράτη μέλη εξακολουθεί να αποτελεί, καταρχήν, ελεύθερη επιλογή μάρκετινγκ του εμπορευόμενου· ωστόσο, θα πρέπει να διευκρινίζεται με σαφήνεια στους όρους και στις προϋποθέσεις που εφαρμόζονται στην επίμαχη αγορά.

4.1.1. Διαθεσιμότητα και τιμή

Πολλοί πάροχοι υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων προσφέρουν πλέον υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης για ηλεκτρονικούς εμπόρους λιανικής, επιχειρήσεις και φυσικά πρόσωπα, ενώ ορισμένοι προσφέρουν επίσης ειδικές λύσεις για τις επιστροφές. Στα παραδείγματα παρόχων υπηρεσιών διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων περιλαμβάνονται οι εθνικοί φορείς ταχυδρομικών υπηρεσιών (πάροχοι καθολικής υπηρεσίας), οι υπηρεσίες ταχυδρομικών αποστολών, οι ολοκληρωμένοι μεταφορείς, οι διεθνείς φορείς συγκεντρωτικής διαχείρισης, οι διαμεσολαβητές (όπως μεσίτες δεμάτων και πλατφόρμες διαχείρισης παράδοσης), καθώς και ορισμένοι ηλεκτρονικοί έμποροι λιανικής και πλατφόρμες που προσφέρουν τις δικές τους υπηρεσίες παράδοσης.

Επιπλέον, η Επιτροπή έχει δρομολογήσει τα τελευταία έτη ορισμένες πρωτοβουλίες με σκοπό τη βελτίωση της διαθεσιμότητας, της ποιότητας και της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών διασυνοριακής παράδοσης στην Ευρώπη. Στις πρωτοβουλίες αυτές περιλαμβάνεται ο κανονισμός (ΕΕ) 2018/644 σχετικά με τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων, ο οποίος αποσκοπεί στη βελτίωση της διαφάνειας των τιμών που καταβάλλουν οι ηλεκτρονικοί έμποροι λιανικής και οι καταναλωτές για βασικές υπηρεσίες, όπως υπηρεσίες εντοπισμού και παρακολούθησης πορείας για μεμονωμένα δέματα.

Βάσει του εν λόγω κανονισμού, από το 2019 η Επιτροπή θα δημοσιεύει σε δικτυακό τόπο ορισμένα τιμολόγια για τις υπηρεσίες παράδοσης δεμάτων, ώστε οι καταναλωτές και οι ηλεκτρονικοί έμποροι λιανικής να μπορούν να συγκρίνουν με ευχέρεια εγχώρια και διασυνοριακά τιμολόγια, τόσο μεταξύ των κρατών μελών όσο και μεταξύ των παρόχων των αντίστοιχων υπηρεσιών. Στον δικτυακό τόπο θα επισημαίνονται τα υψηλότερα τιμολόγια ώστε οι καταναλωτές και οι μικροί ηλεκτρονικοί έμποροι λιανικής να ενθαρρύνονται να αναζητούν καλύτερες προσφορές, ενώ οι εθνικές ρυθμιστικές αρχές θα υποχρεούνται να αξιολογούν ορισμένα τιμολόγια τα οποία φαίνονται αδικαιολογήτως υψηλά. Θα ενισχυθεί επίσης η κανονιστική εποπτεία του αυξανόμενου αριθμού παρόχων υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων. Επιπλέον, η Επιτροπή έχει υποστηρίξει τη δημιουργία ενημερωτικού δικτυακού τόπου για τους ηλεκτρονικούς εμπόρους λιανικής, μέσω του προγράμματός της για την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων και των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (COSME)⁴⁹. η Ευρωπαϊκή Επιτροπή Τυποποίησης έχει αναπτύξει ένα σήμα, το οποίο μπορούν να χρησιμοποιούν όλοι οι πάροχοι υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων, ενώ επεξεργάζεται επί του παρόντος έναν τρόπο μέτρησης του χρόνου παράδοσης διασυνοριακών δεμάτων· τέλος, ευρωπαϊκές ενώσεις ηλεκτρονικών εμπόρων λιανικής έχουν αναπτύξει σήματα εμπιστοσύνης για την αύξηση της εμπιστοσύνης των καταναλωτών κατά την πραγματοποίηση διασυνοριακών αγορών.

Η ανάπτυξη υπηρεσιών διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου εξαρτάται από μια μελέτη που εκπονείται επί του παρόντος για λογαριασμό των υπηρεσιών της Επιτροπής και περιλαμβάνει εμπειριστατωμένες έρευνες ηλεκτρονικών εμπόρων λιανικής και καταναλωτών σε ολόκληρη την ΕΕ. Το 2020 θα επανεξεταστεί η πρωτοβουλία για την ολοκλήρωση της ενιαίας αγοράς όσον αφορά τις υπηρεσίες παράδοσης δεμάτων, συμπεριλαμβανομένης της προστασίας των καταναλωτών και της ανάπτυξης προτύπων, στο πλαίσιο της έκθεσης σχετικά με την αξιολόγηση και την εφαρμογή του κανονισμού για τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων.

4.1.2. Διασυνοριακή παράδοση που οργανώνεται από τον πελάτη

Όταν ο εμπορευόμενος δεν προσφέρει υπηρεσία διασυνοριακής παράδοσης, οι πελάτες μπορούν να οργανώνουν οι ίδιοι την παράδοση. Εν προκειμένω, υπάρχουν ήδη ορισμένα επιχειρηματικά μοντέλα στον τομέα της παράδοσης δεμάτων, τα οποία προβλέπουν την παραλαβή και την παράδοση σε άλλα κράτη μέλη. Για παράδειγμα, πάροχοι υπηρεσιών ταχυμεταφοράς και ταχυδρομικών αποστολών μπορούν να παραλαμβάνουν ένα αντικείμενο απευθείας από τον αποστολέα/εμπορευόμενο, αντί να υποχρεούται ο αποστολέας/εμπορευόμενος να παραδώσει ένα αντικείμενο σε ταχυδρομείο ή άλλη εγκατάσταση. Οι υπηρεσίες μεταφοράς εμπορευμάτων θα μπορούσαν επίσης να εξελιχθούν ώστε να καλύπτουν τη σχετική ζήτηση των καταναλωτών.

Ωστόσο, απλώς και μόνο η μεταφορά δεν μπορεί να χαρακτηριστεί ταχυδρομική υπηρεσία. Επιπλέον, παρότι οι υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας μπορούν να χαρακτηριστούν ταχυδρομικές υπηρεσίες⁵⁰, πρόκειται στην πραγματικότητα για εγγενώς διαφορετικές

⁴⁹ <http://deliverineurope.eu/>

⁵⁰ Οι υπηρεσίες μεταφοράς εμπορευμάτων μπορούν να χαρακτηριστούν ταχυδρομικές υπηρεσίες μόνο εάν, επιπλέον της παροχής υπηρεσιών μεταφοράς ταχυδρομικών αντικειμένων, παρέχουν τουλάχιστον μία από τις

υπηρεσίες από τις καθολικές ταχυδρομικές υπηρεσίες και, κατά συνέπεια, δεν υπόκεινται στις υποχρεώσεις που είναι συνυφασμένες με τις υπηρεσίες που εμπίπτουν στις υποχρεώσεις παροχής καθολικής υπηρεσίας (π.χ. προσιτότητα τιμής) σύμφωνα με την οδηγία 97/67/ΕΚ (όπως τροποποιήθηκε με τις οδηγίες 2002/39/ΕΚ και 2008/6/ΕΚ).

Λόγω του ισχύοντος κανονιστικού πλαισίου της ΕΕ, όταν οι πελάτες επιδιώκουν να προβούν σε διασυνοριακή αγορά αγαθών και χρησιμοποιούν υπηρεσίες παράδοσης από τρίτο ή υπηρεσίες μεταφοράς στο κράτος μέλος τους, οι εμπορευόμενοι και οι πελάτες ενδέχεται να πρέπει να λάβουν υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία:

- *Μετάθεση κινδύνου:* Όσον αφορά τη μετάθεση του κινδύνου κατά την παράδοση αγαθών που πωλούνται στο πλαίσιο του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, το άρθρο 20 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών προβλέπει ότι ο καταναλωτής φέρει τον κίνδυνο της απώλειας ή της βλάβης των αγαθών ήδη από την παράδοσή τους στον μεταφορέα, εάν ο μεταφορέας έχει λάβει εντολή από τον καταναλωτή να μεταφέρει τα αγαθά και η επιλογή του συγκεκριμένου μεταφορέα δεν προσφέρθηκε από τον εμπορευόμενο.
- *Προθεσμία άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης:* Το άρθρο 9 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών ορίζει την προθεσμία άσκησης του δικαιώματος υπαναχώρησης, η οποία λήγει τη 14η ημέρα από την ημερομηνία κατά την οποία ο καταναλωτής ή άλλο πρόσωπο το οποίο υποδεικνύει ο καταναλωτής, πλην του μεταφορέα, αποκτά τη φυσική κατοχή των αγαθών. Επομένως, η παράδοση των αγαθών στον μεταφορέα, ακόμη και αν αυτός έχει ενταλθεί από τον καταναλωτή στο πλαίσιο πώλησης βάσει του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, δεν σηματοδοτεί την έναρξη της προθεσμίας των 14 ημερών για την άσκηση του δικαιώματος υπαναχώρησης.
- *Επιπτώσεις όσον αφορά τις υποχρεώσεις ΦΠΑ προμηθευτή/εμπορευόμενου που πραγματοποιεί διασυνοριακές πωλήσεις αγαθών:* Βλ. το σημείο σχετικά με τους κανόνες για τον ΦΠΑ κατωτέρω.

4.1.3. Διασυνοριακή παράδοση αγαθών και κανόνες όσον αφορά τον ΦΠΑ

Από πλευράς ΦΠΑ⁵¹, η πρόβλεψη διασυνοριακής παράδοσης για την πώληση αγαθών μπορεί, σε ορισμένες περιπτώσεις, να συνεπάγεται απαίτηση εγγραφής στα μητρώα ΦΠΑ στο κράτος μέλος παράδοσης προκειμένου να τηρούνται οι κανόνες περί ΦΠΑ στη συγκεκριμένη χώρα.

Κατά κανόνα, οι διασυνοριακές πωλήσεις αγαθών σε καταναλωτές φορολογούνται στο κράτος μέλος στο οποίο βρίσκεται ο τελικός καταναλωτής. Αυτό σημαίνει ότι ο προμηθευτής που μεταφέρει τα αγαθά θα πρέπει να εγγραφεί στα μητρώα ΦΠΑ στη χώρα στην οποία τερματίζεται η μεταφορά των αγαθών στον τελικό καταναλωτή, εάν υπάρχει υπέρβαση του

λοιπές υπηρεσίες που απαριθμούνται στο άρθρο 2 σημείο 1 της οδηγίας για τις ταχυδρομικές υπηρεσίες: πρβλ. υπόθεση C-259/16, σκέψη 34.

⁵¹ Για πλήρη κατάλογο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που συνδέονται με τη μεταχείριση του ΦΠΑ, οι προμηθευτές/εμπορευόμενοι θα πρέπει να ανατρέχουν στους σχετικούς κανόνες και κανονισμούς: βλ. επίσης https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat_en.

κατώτατου ορίου για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις αγαθών στο κράτος μέλος του τελικού καταναλωτή⁵².

Από την 1η Ιανουαρίου 2021, τα ισχύοντα κατώτατα όρια για τις εξ αποστάσεως πωλήσεις ανά κράτος μέλος θα καταργηθούν. Θα θεσπιστεί κατώτατο όριο 10 000 EUR για ολόκληρη την ΕΕ, το οποίο θα εφαρμόζεται στις εξ αποστάσεις πωλήσεις αγαθών και στις τηλεπικοινωνιακές, ραδιοτηλεοπτικές και ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες εντός της ΕΕ. Κατά την εισαγωγή αγαθών στην ΕΕ από τρίτη χώρα, ισχύει απαλλαγή από τον ΦΠΑ εάν η αξία τους είναι κατώτερη των 22 EUR. Από το 2021 η εν λόγω απαλλαγή από τον ΦΠΑ θα καταργηθεί και θα επιβάλλεται ΦΠΑ σε όλες τις εισαγωγές. Αυτό θα εξαλείψει το ανταγωνιστικό μειονέκτημα που υφίσταται επί του παρόντος για τους προμηθευτές που είναι εγκατεστημένοι στην ΕΕ.

Τέλος, η μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα ΦΠΑ (Mini-one-stop-shop, MOSS), η οποία είναι επί του παρόντος διαθέσιμη μόνο για τις τηλεπικοινωνιακές, ραδιοτηλεοπτικές και ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες (βλ. επίσης σημείο 4.3), θα επεκταθεί ώστε να καταστεί από την 1η Ιανουαρίου 2021 μονοαπευθυντική θυρίδα ΦΠΑ. Επομένως, θα είναι επίσης διαθέσιμη για τους προμηθευτές που προμηθεύουν άλλα αγαθά και υπηρεσίες εκτός των τηλεπικοινωνιακών, των ραδιοτηλεοπτικών και των ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών, καθώς και για την εισαγωγή αγαθών χαμηλής αξίας που αποστέλλονται από τρίτες χώρες σε καταναλωτές στην ΕΕ. Στη δεύτερη περίπτωση, ο ΦΠΑ θα μπορούσε να προπληρώνεται κατά την επιγραμμική αγορά και να δηλώνεται και να καταβάλλεται σε μηνιαία βάση από τον προμηθευτή ή τον διαμεσολαβητή που είναι εγκατεστημένος στην ΕΕ, εάν ο εν λόγω προμηθευτής/διαμεσολαβητής επιλέξει να χρησιμοποιήσει τη μονοαπευθυντική θυρίδα. Στις περιπτώσεις αυτές, η εισαγωγή των εν λόγω αγαθών θα απαλλάσσεται από τον ΦΠΑ για την αποφυγή της διπλής φορολόγησης.

Οι υποχρεώσεις ΦΠΑ προμηθευτή/εμπορευόμενου ο οποίος πραγματοποιεί διασυνοριακές πωλήσεις σε πελάτες εξαρτώνται επίσης από το πρόσωπο που οργανώνει άμεσα ή έμμεσα τη μεταφορά στον πελάτη. Επομένως, όταν ο πελάτης μεταφέρει τα αγαθά ο ίδιος ή όταν ο πελάτης συμφωνεί την παράδοση με τρίτο πρόσωπο και ο προμηθευτής δεν παρεμβαίνει άμεσα ή έμμεσα στην παροχή ή στην υποβοήθηση της οργάνωσης της αποστολής ή της μεταφοράς των αγαθών αυτών, εφαρμόζεται στον προμηθευτή ο ΦΠΑ του κράτους μέλους από το οποίο παραδίδονται τα αγαθά (δηλαδή του κράτους μέλους προέλευσης). Από την άλλη πλευρά, στις διασυνοριακές προμήθειες σε πελάτες εντός της ΕΕ στις οποίες ο προμηθευτής/εμπορευόμενος παρεμβαίνει άμεσα ή έμμεσα στη μεταφορά ή στην αποστολή των αγαθών⁵³, ο τόπος προμήθειας για τον ΦΠΑ είναι ο τόπος στον οποίο τερματίζεται η

⁵² Το εν λόγω κατώτατο όριο ανέρχεται είτε σε 100 000 EUR είτε σε 35 000 EUR, ανάλογα με την επιλογή του κράτους μέλους στο οποίο τερματίζεται η μεταφορά.

⁵³ Βλ. επίσης κατευθυντήρια γραμμή για τον ΦΠΑ αριθ. 876: https://ec.europa.eu/taxation_customs/sites/taxation/files/guidelines-vat-committee-meetings_en.pdf (σ. 205).

Ειδικότερα, στις κατευθυντήριες γραμμές αναφέρεται ότι η επιτροπή ΦΠΑ συμφώνησε ομόφωνα ότι ο προμηθευτής θεωρείται ότι παρεμβαίνει έμμεσα στη μεταφορά ή στην αποστολή των αγαθών σε οποιαδήποτε από τις ακόλουθες περιπτώσεις: i) εάν η μεταφορά ή η αποστολή των αγαθών ανατίθεται από τον προμηθευτή ως υπεργολαβία σε τρίτο, ο οποίος παραδίδει τα αγαθά στον πελάτη·

ii) εάν η μεταφορά ή η αποστολή των αγαθών παρέχεται από τρίτο, αλλά ο προμηθευτής φέρει συνολικά ή εν μέρει την ευθύνη για την παράδοση των αγαθών στον πελάτη·

iii) εάν ο προμηθευτής τιμολογεί και εισπράττει το τέλος μεταφοράς από τον πελάτη και το διαβιβάζει περαιτέρω σε τρίτο, ο οποίος μεριμνά για την αποστολή ή τη μεταφορά των αγαθών.

Η επιτροπή ΦΠΑ συμφώνησε επίσης, σχεδόν ομόφωνα, ότι σε άλλες περιπτώσεις παρέμβασης, ιδίως όταν ο προμηθευτής προωθεί ενεργά τις υπηρεσίες παράδοσης τρίτου στον πελάτη, φέρει σε επαφή τον πελάτη και τον τρίτο και παρέχει στον τρίτο τις αναγκαίες πληροφορίες για την παράδοση των αγαθών, θεωρείται ομοίως ότι παρεμβαίνει έμμεσα στη μεταφορά ή στην αποστολή των αγαθών.

μεταφορά των αγαθών, και ο προμηθευτής/εμπορευόμενος ενδέχεται να πρέπει να εγγραφεί στα μητρώα ΦΠΑ στο κράτος μέλος του πελάτη.

4.1.4. Διασυνοριακή παράδοση και κανόνες της ΕΕ για την προστασία των καταναλωτών

Όπως επισημαίνεται στην αιτιολογική σκέψη 28, στον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό αποσαφηνίζεται ότι η εφαρμογή του «δεν θα πρέπει να θίγει τις οδηγίες 1999/44/ΕΚ και 2011/83/ΕΕ». Ως εκ τούτου, ο κανονισμός δεν τροποποιεί το κεκτημένο της ΕΕ όσον αφορά την προστασία των καταναλωτών, το οποίο εξακολουθεί να ισχύει σε περιπτώσεις που εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής του (βλ. επίσης ερωτήσεις 2.3.23 και 2.3.24). Επομένως, ο εμπορευόμενος θα πρέπει να συμμορφώνεται προς τους κανόνες αυτούς⁵⁴.

Κατά συνέπεια, όσον αφορά την παράδοση στο πλαίσιο των επιγραμμικών πωλήσεων, αυτό σημαίνει ότι θα πρέπει να παρέχονται σαφείς προσυμβατικές πληροφορίες σχετικά με τις διευθετήσεις παράδοσης⁵⁵, και ότι στους εμπορικούς δικτυακούς τόπους πρέπει να αναγράφονται σαφώς και ευανάγνωστα το αργότερο κατά την έναρξη της διαδικασίας υποβολής παραγγελίας κατά πόσον ισχύουν περιορισμοί στην παράδοση⁵⁶. Συγκεκριμένα, οι εμπορευόμενοι θα πρέπει να υποδεικνύουν τις χώρες στις οποίες παρέχουν υπηρεσίες παράδοσης (ή στις οποίες δεν παρέχουν υπηρεσίες παράδοσης, εάν αυτό είναι αποτελεσματικότερο).

Όσον αφορά το δικαίωμα υπαναχώρησης στις επιγραμμικές πωλήσεις, οι πωλητές μπορούν να ενημερώνουν τους καταναλωτές, πριν από τη σύναψη της σύμβασης, ότι θα αναλάβουν τη δαπάνη επιστροφής των αγαθών σε περίπτωση υπαναχώρησης⁵⁷. Εάν παρέχεται η πληροφορία αυτή, οι καταναλωτές επιβαρύνονται με τη δαπάνη επιστροφής των αγαθών⁵⁸ και στην περίπτωση που τα αγαθά πωλήθηκαν βάσει του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό.

Τέλος, όσον αφορά τις εγγυήσεις σχετικά με τα αγαθά, η οδηγία για τις πωλήσεις και τις εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών θεσπίζει υποχρεωτική εγγύηση συμμόρφωσης. Βάσει της οδηγίας αυτής, ο πωλητής ευθύνεται έναντι του καταναλωτή για τυχόν μη συμμόρφωση που διαπιστώνεται κατά την παράδοση των αγαθών, ενώ ο καταναλωτής δικαιούται να ζητήσει την αποκατάσταση της συμμόρφωσης των αγαθών αυτών δωρεάν, μέσω επισκευής ή αντικατάστασης ή, σε διαφορετική περίπτωση, τη μείωση της τιμής ή την υπαναχώρηση από τη σύμβαση. Η υποχρέωση του πωλητή να παράσχει δωρεάν επισκευή ή αντικατάσταση των αγαθών περιλαμβάνει την υποχρέωση κάλυψης του αναγκαίου κόστους για την αποκατάσταση της συμμόρφωσης των αγαθών, συμπεριλαμβανομένων των δαπανών αποστολής, του εργατικού κόστους και του κόστους των υλικών. Τα αγαθά πρέπει να επισκευαστούν ή να αντικατασταθούν εντός εύλογου διαστήματος και χωρίς σημαντική ενόχληση του καταναλωτή.

⁵⁴ Βλ. επίσης σημείο 4.2 σχετικά με τους κανόνες για το εφαρμοστέο (εθνικό) δίκαιο και τη δικαιοδοσία και την ειδική διευκρίνιση που παρέχεται στο άρθρο 1 παράγραφος 6 του κανονισμού.

⁵⁵ Άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ζ) της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

⁵⁶ Άρθρο 8 παράγραφος 3 της οδηγίας για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

⁵⁷ Άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο θ) της οδηγίας 2011/83/ΕΕ για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

⁵⁸ Άρθρο 14 παράγραφος 1 δεύτερο εδάφιο της οδηγίας 2011/83/ΕΕ για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

Επιπλέον αυτής της υποχρεωτικής νόμιμης εγγύησης, οι εμπορευόμενοι μπορούν να παρέχουν οικειοθελώς εμπορικές εγγυήσεις. Η εμπορική εγγύηση αποτελεί μέρος της εμπορικής πολιτικής του εμπορευόμενου και μπορεί να παρέχει στους καταναλωτές ορισμένα δικαιώματα, επιπλέον εκείνων που προβλέπονται στην οδηγία 1999/44/ΕΚ. Εξαρτάται δε από τις προϋποθέσεις που καθορίζει ο πωλητής (ή άλλος εμπορευόμενος, όπως ο κατασκευαστής), οι οποίες ενδέχεται να περιλαμβάνουν περιορισμούς όσον αφορά τη διάρκεια, το γεωγραφικό πεδίο ισχύος και τα καλυπτόμενα έξοδα (όπως ταχυδρομικά έξοδα και έξοδα μεταφοράς). Οι εμπορευόμενοι υποχρεούνται να ενημερώνουν τον καταναλωτή σχετικά με την ύπαρξη και τις προϋποθέσεις της υποστήριξης του καταναλωτή μετά την πώληση, της εξυπηρέτησης μετά την πώληση και των εμπορικών εγγυήσεων στο πλαίσιο των προσυμβατικών πληροφοριών στις εξ αποστάσεως πωλήσεις⁵⁹. Η εμπορική εγγύηση δεσμεύει νομικά το άτομο που την προσφέρει σύμφωνα με τους όρους της⁶⁰.

4.2. Κατεύθυνση των δραστηριοτήτων και καθορισμός του εφαρμοστέου δικαίου και της δικαιοδοσίας

Το δίκαιο της ΕΕ παρέχει στους καταναλωτές ειδική προστασία όσον αφορά το εφαρμοστέο δίκαιο και τη δικαιοδοσία σε διασυνοριακές συμβάσεις που συνάπτονται με εμπορευόμενους⁶¹. Οι ρήτρες επιλογής του δικαστηρίου και του εφαρμοστέου δικαίου στο πλαίσιο των εν λόγω συμβάσεων οι οποίες αποκλίνουν από τους κανόνες αυτούς δεν θα λαμβάνονται υπόψη, εκτός εάν είναι ευνοϊκές για τους καταναλωτές. Επομένως, μπορεί να απαιτείται από τον εμπορευόμενο να εφαρμόζει τουλάχιστον τους υποχρεωτικούς κανόνες που εφαρμόζονται στο κράτος μέλος του καταναλωτή ή να ενάγει, και ενδεχομένως να ενάγεται, στο κράτος μέλος του καταναλωτή.

Αυτή η ειδική προστασία των καταναλωτών εφαρμόζεται, μεταξύ άλλων, εάν ο εμπορευόμενος «κατεύθυνε τις δραστηριότητές του» στο κράτος μέλος του καταναλωτή⁶².

4.2.1. Ερμηνεία από το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΔΕΕ)

Το ΔΕΕ έχει αποφανθεί σε διάφορες αποφάσεις την έννοια της «κατεύθυνσης των δραστηριοτήτων», παρέχοντας με τον τρόπο αυτό καθοδήγηση για την εφαρμογή της.

Στην απόφαση-ορόσημο *Pammer/Alpenhof*⁶³, το Δικαστήριο κλήθηκε να κρίνει αν η δυνατότητα πρόσβασης σε ιστότοπο είναι επαρκής για να θεωρηθεί ότι ο έμπορος έχει κατευθύνει τη δραστηριότητά του στο κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή, κατά την έννοια διάταξης ανάλογης προς το άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του (αναθεωρημένου) κανονισμού Βρυξέλλες I.

Το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι δεν αρκεί απλώς η δυνατότητα πρόσβασης στον ιστότοπο σε ορισμένο κράτος μέλος προκειμένου να διαπιστωθεί ότι ο έμπορος κατήθυνε τις

⁵⁹ Άρθρο 6 παράγραφος 1 στοιχείο ιγ) της οδηγίας 2011/83/ΕΕ για τα δικαιώματα των καταναλωτών.

⁶⁰ Άρθρο 6 της οδηγίας 1999/44/ΕΚ για τις πωλήσεις και τις εγγυήσεις καταναλωτικών αγαθών.

⁶¹ Άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του (αναθεωρημένου) κανονισμού Βρυξέλλες I και άρθρο 6 παράγραφος 1 του κανονισμού Ρώμη I [να συμπεριληφθεί παραπομπή στους αριθμούς των σχετικών πράξεων].

⁶² Ως προς το σημείο αυτό, στην αιτιολογική σκέψη 24 του κανονισμού Ρώμη I γίνεται μνεία σε συνεκτική ερμηνεία του καθ' ύλην πεδίου εφαρμογής των κανόνων του (αναθεωρημένου) κανονισμού Βρυξέλλες I και του κανονισμού Ρώμη I.

⁶³ *Pammer και Hotel Alpenhof*, συνεκδικασθείσες υποθέσεις C-585/08 και C-144/09, EU:C:2010:740.

δραστηριότητές του προς το εν λόγω κράτος μέλος. Αντιθέτως, για να υπάρξει τέτοια διαπίστωση, πρέπει να εξεταστεί αν, πριν από την ενδεχόμενη σύναψη σύμβασης με τον καταναλωτή, από τους ιστότοπους και τη συνολική δραστηριότητα του εμπόρου συνάγεται ότι αυτός προτίθετο να συνάψει εμπορικές σχέσεις με καταναλωτές οι οποίοι έχουν την κατοικία τους σε ένα ή περισσότερα κράτη μέλη, μεταξύ των οποίων και το κράτος της κατοικίας του καταναλωτή αυτού.

Το Δικαστήριο παρέθεσε έναν μη εξαντλητικό κατάλογο κριτηρίων τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν για να καταδείξουν τέτοιου είδους πρόθεση:

- ο διεθνής χαρακτήρας της δραστηριότητας,
- η περιγραφή δρομολογίων για τη μετάβαση από ένα ή περισσότερα κράτη μέλη προς τον τόπο εγκατάστασης του εμπόρου,
- η χρήση διαφορετικής γλώσσας ή διαφορετικού νομίσματος από αυτήν ή αυτό που χρησιμοποιείται συνήθως στο κράτος μέλος του εμπόρου και η παράλληλη δυνατότητα κράτησης ή επιβεβαίωσης της κράτησης στη διαφορετική αυτή γλώσσα,
- η αναγραφή στοιχείων τηλεφωνικής επικοινωνίας συνοδευόμενη από τον κωδικό διεθνούς κλήσης,
- το τίμημα για την παροχή υπηρεσιών ευρετηρίασης στο διαδίκτυο προκειμένου να διευκολυνθεί η δυνατότητα πρόσβασης καταναλωτών που κατοικούν εντός διαφορετικών κρατών μελών στον ιστότοπο του εμπόρου ή στον ιστότοπο του ενδιαμέσου του,
- η χρήση ονομασίας τομέα πρώτου επιπέδου διαφορετικής από αυτήν που αντιστοιχεί στο κράτος μέλος εντός του οποίου είναι εγκατεστημένος ο έμπορος, και
- η μνεία διεθνούς πελατείας αποτελούμενης από πελάτες που έχουν την κατοικία τους σε διαφορετικά κράτη μέλη.

Αντιθέτως, τα ακόλουθα στοιχεία δεν συνιστούν επαρκή απόδειξη τέτοιου είδους πρόθεσης:

- απλώς η εντός του κράτους μέλους κατοικίας του καταναλωτή δυνατότητα πρόσβασης στον ιστότοπο του εμπόρου ή στον ιστότοπο του ενδιαμέσου του, ή
- η αναγραφή ηλεκτρονικής διεύθυνσης ή άλλων στοιχείων επικοινωνίας, ή
- η χρήση της γλώσσας ή του νομίσματος που χρησιμοποιούνται συνήθως στο κράτος μέλος εντός του οποίου είναι εγκατεστημένος ο έμπορος.

Σε μεταγενέστερες αποφάσεις αποσαφηνίστηκαν επίσης δύο σημαντικά ζητήματα σχετικά με την εφαρμογή του άρθρου 17 του (αναθεωρημένου) κανονισμού Βρυξέλλες Ι. Στην απόφαση *Mühlleitner*⁶⁴, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι, όταν δραστηριότητα κατευθύνεται σε άλλο κράτος μέλος μέσω ιστοτόπου, οι κανόνες προστασίας που επιτρέπουν στον καταναλωτή να ενάγει τον εμπορευόμενο στο κράτος μέλος του δεν εφαρμόζονται εάν η σύμβαση έχει καταρτιστεί εξ αποστάσεως, αλλά και εάν ο καταναλωτής έχει μεταβεί στις εγκαταστάσεις του εμπορευόμενου για την κατάρτιση της σύμβασης επί τόπου.

Στην απόφαση *Emrek*, το Δικαστήριο αποφάνθηκε ότι το άρθρο 17 παράγραφος 1 στοιχείο γ) του (αναθεωρημένου) κανονισμού Βρυξέλλες Ι δεν απαιτεί την ύπαρξη αιτιώδους συνάφειας μεταξύ δικτυακού τόπου και της σύναψης της σύμβασης. Επομένως, οι καταναλωτές

⁶⁴ *Mühlleitner*, υπόθεση C-190/11, EU:C:2012:542.

μπορούν να επικαλούνται τις προστατευτικές διατάξεις, ακόμη και αν δεν γνώριζαν την κατευθυνόμενη δραστηριότητα. Πάντως, η ύπαρξη τέτοιας συνάφειας αποτελεί ένδειξη ότι η οικεία σύμβαση συνδέεται με εμπορική ή επαγγελματική δραστηριότητα που κατευθύνεται προς το κράτος μέλος της κατοικίας του καταναλωτή⁶⁵.

4.2.2. Διευκρινίσεις του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό

Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό ανταγωνισμό δεν τροποποιεί τους προαναφερόμενους κανόνες της ΕΕ σχετικά με το εφαρμοστέο δίκαιο και τη δικαιοδοσία. Ως εκ τούτου, πρέπει να αξιολογείται κατά περίπτωση αν ο εμπορευόμενος «κατευθύνει δραστηριότητες» στο κράτος μέλος του καταναλωτή βάσει των πραγματικών στοιχείων κάθε συγκεκριμένης περίπτωσης, λαμβανομένων επίσης υπόψη των στοιχείων που συνεκτιμήθηκαν στην προαναφερόμενη νομολογία.

Ωστόσο, ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό παρέχει ορισμένες *ex lege* διευκρινίσεις σχετικά με τις προσυμβατικές δραστηριότητες οι οποίες δεν μπορούν να συμπεριληφθούν σε σχετική αξιολόγηση και ορίζει ότι η απλή συμμόρφωση προς τις υποχρεώσεις του που απορρέουν από τον κανονισμό δεν σημαίνει, αυτή καθαυτή, ότι ο εμπορευόμενος κατευθύνει τις δραστηριότητές του σε συγκεκριμένο κράτος μέλος (άρθρο 1 παράγραφος 6, όπως αποσαφηνίζεται στην αιτιολογική σκέψη 13). Για τον λόγο αυτό, η απλή σύναψη σύμβασης (επιγραμμικά ή μη), ως αποτέλεσμα συμμόρφωσης προς τις υποχρεώσεις που θεσπίζει ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό, δεν συνεπάγεται ότι ο εμπορευόμενος κατευθύνει δραστηριότητες στο κράτος μέλος του καταναλωτή. Ομοίως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι ο εμπορευόμενος κατευθύνει δραστηριότητες αποκλειστικά και μόνο επειδή παρέχει πληροφορίες και βοήθεια στον καταναλωτή μετά τη σύναψη της εν λόγω σύμβασης.

4.3. Μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα ΦΠΑ για τους παρόχους ηλεκτρονικά παρεχόμενων υπηρεσιών

Όσον αφορά τις ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που καλύπτονται από τον κανονισμό για τον γεωγραφικό αποκλεισμό⁶⁶, οι διοικητικές διατυπώσεις που αφορούν τη συμμόρφωση προς τον ΦΠΑ στο κράτος μέλος κατανάλωσης σε περίπτωση διασυνοριακής παράδοσης απλοποιούνται σε μεγάλο βαθμό χάρη στη MOSS⁶⁷. Η απλούστευση αυτή περιλαμβάνει τη δυνατότητα των εμπορευόμενων να συμβουλευόμαστε τη δικτυακή πύλη MOSS⁶⁸, η οποία περιέχει πληροφορίες σχετικά με τη χρήση της MOSS και τους εφαρμοστέους συντελεστές ΦΠΑ για τις καλυπτόμενες υπηρεσίες στα διάφορα κράτη μέλη.

Ειδικότερα, η MOSS παρέχει τη δυνατότητα στον προμηθευτή/εμπορευόμενο να παρέχει τις τηλεπικοινωνιακές, ραδιοηλεκτρονικές και ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες εντός της ΕΕ,

⁶⁵ *Emrek*, υπόθεση C-218/12, EU:C:2013:666.

⁶⁶ Πρόκειται για υπηρεσίες των οποίων το κύριο χαρακτηριστικό δεν είναι ούτε η παροχή πρόσβασης σε έργα με προστατευόμενα πνευματικά δικαιώματα ή άλλα προστατευόμενα αντικείμενα ούτε η χρήση αυτών. Οι εν λόγω υπηρεσίες περιλαμβάνουν, για παράδειγμα, υπηρεσίες υπολογιστικού νέφους (cloud services), υπηρεσίες αποθήκευσης δεδομένων, φιλοξενία δικτυακών τόπων, παροχή τειχών προστασίας και χρήση μηχανών αναζήτησης και καταλόγων του διαδικτύου.

⁶⁷ Βλ., ειδικότερα, οδηγία 2006/112/EK του Συμβουλίου, της 28ης Νοεμβρίου 2006, και εκτελεστικό κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 282/2011 του Συμβουλίου.

⁶⁸ https://ec.europa.eu/taxation_customs/business/vat/telecommunications-broadcasting-electronic-services/

χωρίς να χρειάζεται να εγγραφεί στα οικεία μητρώα κάθε χώρας της ΕΕ στην οποία παρέχει τις υπηρεσίες αυτές. Όλες αυτές οι υποχρεώσεις μπορούν να εκπληρωθούν από ένα κράτος μέλος εγγραφής στα μητρώα ΦΠΑ.

Προτείνονται δύο είδη καθεστώτων: ένα για τους προμηθευτές που είναι εγκατεστημένοι εντός της ΕΕ (ενωσιακό καθεστώς) και ένα για τους προμηθευτές που είναι εγκατεστημένοι εκτός της ΕΕ (μη ενωσιακό καθεστώς).

Ο υποκείμενος στον φόρο που επιλέγει να κάνει χρήση της MOSS υποχρεούται να εγγραφεί στα φορολογικά μητρώα του κράτους μέλους εγγραφής.

Για το ενωσιακό καθεστώς, το εν λόγω κράτος μέλος θα είναι εκείνο στο οποίο ο υποκείμενος στον φόρο έχει την έδρα της οικονομικής δραστηριότητάς του.

Εάν ο υποκείμενος στον φόρο δεν έχει την έδρα της οικονομικής δραστηριότητάς του στην ΕΕ, ως κράτος μέλος εγγραφής θεωρείται το κράτος μέλος στο οποίο διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση. Εάν ο υποκείμενος στον φόρο διαθέτει περισσότερες από μία μόνιμες εγκαταστάσεις στην ΕΕ, δύναται να επιλέξει ως κράτος μέλος εγγραφής οποιοδήποτε από τα κράτη μέλη στα οποία διαθέτει μόνιμη εγκατάσταση. Πρόκειται για τη μοναδική περίπτωση στην οποία ο υποκείμενος στον φόρο μπορεί να επιλέξει το κράτος μέλος εγγραφής δυνάμει του ενωσιακού καθεστώτος, και στην προκειμένη περίπτωση δεσμεύεται από αυτή την απόφαση για το ημερολογιακό έτος κατά το οποίο λαμβάνει την εν λόγω απόφαση, καθώς και για τα 2 επόμενα ημερολογιακά έτη.

Σε όλες τις περιπτώσεις που διέπονται από το ενωσιακό καθεστώς, ο υποκείμενος στον φόρο θα εγγράφεται στη μικρή μονοαπευθυντική θυρίδα με τον ίδιο ατομικό αριθμό μητρώου ΦΠΑ με τον οποίο είναι εγγεγραμμένος και στα μητρώα της χώρας στην οποία παρέχει εγχώριες υπηρεσίες και υποβάλλει εγχώριες δηλώσεις ΦΠΑ.

Για το μη ενωσιακό καθεστώς, ο υποκείμενος στον φόρο (ο οποίος δεν έχει ούτε την έδρα της οικονομικής δραστηριότητάς του ούτε μόνιμη εγκατάσταση στην ΕΕ) μπορεί να επιλέξει ως κράτος μέλος εγγραφής οποιοδήποτε κράτος μέλος. Το εν λόγω κράτος μέλος χορηγεί στον υποκείμενο στον φόρο ατομικό αριθμό μητρώου ΦΠΑ (με τη μορφή EUxxxxxyyyz).

Και στις δύο περιπτώσεις (ενωσιακού και μη ενωσιακού καθεστώτος), ο υποκείμενος στον φόρο μπορεί να υπαχθεί μόνο σε ένα κράτος μέλος εγγραφής και, εφόσον επιλέξει να κάνει χρήση της MOSS, πρέπει μέσω του συστήματος αυτού να δηλώνονται όλες οι τηλεπικοινωνιακές, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές και ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες του σε μη υποκείμενα στον φόρο πρόσωπα σε κράτος μέλος στο οποίο δεν είναι εγκατεστημένος.

Υποκείμενος στον φόρο που χρησιμοποιεί οποιοδήποτε από τα δύο ειδικά καθεστώτα υποχρεούται να υποβάλλει, με ηλεκτρονικά μέσα, δήλωση ΦΠΑ μέσω της μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας για κάθε ημερολογιακό τρίμηνο, είτε έχει πράγματι παράσχει τηλεοπτικές, ραδιοφωνικές και τηλεοπτικές ή ηλεκτρονικά παρεχόμενες υπηρεσίες είτε όχι (εάν δεν έχουν παρασχεθεί υπηρεσίες στην ΕΕ κατά το συγκεκριμένο τρίμηνο, υποβάλλεται «μηδενική δήλωση»). Η δήλωση ΦΠΑ μέσω της μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας (και η επακόλουθη καταβολή του φόρου) πρέπει να υποβάλλεται εντός 20 ημερών από τη λήξη της περιόδου που καλύπτεται από τη δήλωση.

Η δήλωση ΦΠΑ μέσω της μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας περιλαμβάνει τα στοιχεία των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν στους πελάτες σε κάθε κράτος μέλος κατανάλωσης από τον υποκείμενο στον φόρο που κάνει χρήση του καθεστώτος και, για το ενωσιακό καθεστώς, των υπηρεσιών που παρασχέθηκαν από κάθε μόνιμη εγκατάσταση.

Το κράτος μέλος εγγραφής κατανέμει τα στοιχεία της δήλωσης ΦΠΑ μέσω της μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας ανά κράτος μέλος κατανάλωσης και διαβιβάζει τα στοιχεία στα διάφορα κράτη μέλη κατανάλωσης και εγκατάστασης.

Το κράτος μέλος εγγραφής χορηγεί έναν μοναδικό αριθμό αναφοράς σε κάθε δήλωση ΦΠΑ μέσω της μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας και κοινοποιεί τον αριθμό αυτό στον υποκείμενο στον φόρο. Ο εν λόγω αριθμός είναι σημαντικός, διότι ο υποκείμενος στον φόρο πρέπει να τον αναφέρει κατά την καταβολή της αντίστοιχης πληρωμής.

Ο υποκείμενος στον φόρο καταβάλλει το σύνολο του οφειλόμενου ΦΠΑ στο κράτος μέλος εγγραφής. Καταβάλλει ένα ποσό για το σύνολο της δήλωσης (δηλαδή για κάθε κράτος μέλος κατανάλωσης). Το κράτος μέλος εγγραφής κατανέμει εν συνεχεία τα χρήματα στα αντίστοιχα κράτη μέλη κατανάλωσης.

4.4. Ασφαλείς, οικονομικές και εξυπηρετικές ηλεκτρονικές πληρωμές μέσω του διαδικτύου

Η ομαλή λειτουργία της ψηφιακής ενιαίας αγοράς εξαρτάται από τη διαθεσιμότητα αξιόπιστων και οικονομικά προσιτών ηλεκτρονικών τρόπων πληρωμής. Ο κανονισμός για τον γεωγραφικό αποκλεισμό παραπέμπει σαφώς στην αναθεωρημένη οδηγία για τις υπηρεσίες πληρωμών⁶⁹ (εφεξής «PSD2») και στις αντίστοιχες απαιτήσεις εξακρίβωσης της ταυτότητας, οι οποίες εφαρμόζονται από τις 13 Ιανουαρίου 2018· επιπροσθέτως, νέες αυστηρές απαιτήσεις εξακρίβωσης της ταυτότητας θα εφαρμόζονται από τις 14 Σεπτεμβρίου 2019, ημερομηνία έναρξης εφαρμογής της σχετικής κατ' εξουσιοδότηση πράξης, η οποία συμπληρώνει την PSD2 ως προς το ζήτημα αυτό⁷⁰.

Επιπλέον, διάφοροι κανόνες που θεσπίστηκαν πρόσφατα συμβάλλουν στην επίτευξη του στόχου για τη διασφάλιση αξιόπιστων και οικονομικά προσιτών ηλεκτρονικών τρόπων πληρωμής.

Παρέχοντας σε κάθε πρόσωπο το οποίο διαμένει νόμιμα στην ΕΕ το δικαίωμα σε βασικό λογαριασμό πληρωμών, σε συνδυασμό με ηλεκτρονικό μέσο πληρωμής, η οδηγία για τους λογαριασμούς πληρωμών⁷¹ παρέχει πρόσβαση στην ψηφιακή ενιαία αγορά σε όλους τους

⁶⁹ Οδηγία (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Νοεμβρίου 2015, σχετικά με υπηρεσίες πληρωμών στην εσωτερική αγορά, την τροποποίηση των οδηγιών 2002/65/ΕΚ, 2009/110/ΕΚ και 2013/36/ΕΕ και του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010 και την κατάργηση της οδηγίας 2007/64/ΕΚ.

⁷⁰ Κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός (ΕΕ) 2018/389 της Επιτροπής, της 27ης Νοεμβρίου 2017, για τη συμπλήρωση της οδηγίας (ΕΕ) 2015/2366 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά ρυθμιστικά τεχνικά πρότυπα για την αυστηρή εξακρίβωση ταυτότητας πελάτη και τα κοινά και ασφαλή ανοικτά πρότυπα επικοινωνίας.

⁷¹ Οδηγία (ΕΕ) 2014/92/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Ιουλίου 2014, για τη συγκρισιμότητα των τελών που συνδέονται με λογαριασμούς πληρωμών, την αλλαγή λογαριασμού πληρωμών και την πρόσβαση σε λογαριασμούς πληρωμών με βασικά χαρακτηριστικά.

Ευρωπαίους καταναλωτές, καθώς και τη δυνατότητα να προβαίνουν σε επιγραμμικές αγορές αγαθών και υπηρεσιών.

Η PSD2 προσφέρει ασφαλείς, οικονομικά αποδοτικούς και εξυπηρετικούς τρόπους πραγματοποίησης ηλεκτρονικών πληρωμών, οι οποίοι είναι επωφελείς τόσο για τους εμπορευόμενους όσο και για τους καταναλωτές. Αυξάνει την εμπιστοσύνη στις ηλεκτρονικές πληρωμές χάρη στην απαίτηση αυστηρότερης εξακρίβωσης των στοιχείων ταυτότητας του πελάτη, καθώς και χάρη στην καλύτερη προστασία των χρηστών υπηρεσιών πληρωμών (μειωμένη ευθύνη σε περιπτώσεις απάτης). Η δυνατότητα χρησιμοποίησης νέων παρόχων υπηρεσιών πληρωμών –υπηρεσίες εκκίνησης πληρωμών– στο πλαίσιο της PSD2 επιτρέπει σε κάθε κάτοχο τραπεζικού λογαριασμού, με επιγραμμικές τραπεζικές διευκολύνσεις, να προβαίνει σε επιγραμμικές αγορές, χωρίς να απαιτείται μάλιστα η χρήση κάρτας πληρωμών, ενώ προσφέρει επίσης στους εμπορευόμενους μια καινοτόμο και ανταγωνιστική λύση ηλεκτρονικών πληρωμών.

Οι νέοι κανόνες που προβλέπονται στην PSD2 απαγορεύουν την επιβολή πρόσθετων χρεώσεων, οι οποίες εφαρμόζονται σε πληρωμές που πραγματοποιούνται με καταναλωτικές πιστωτικές ή χρεωστικές κάρτες, τόσο σε καταστήματα όσο και μέσω του διαδικτύου. Αυτό αντικατοπτρίζει το μειωμένο κόστος της αποδοχής των περισσότερων καταναλωτικών καρτών στην Ευρώπη για τους εμπορευόμενους, ως αποτέλεσμα του καθορισμού ανώτατου ορίου στις διατραπεζικές προμήθειες βάσει του κανονισμού για τις διατραπεζικές προμήθειες⁷².

5. Παράρτημα: Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής ληφθέντων μέτρων στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου

Χρονοδιάγραμμα εφαρμογής ληφθέντων μέτρων στον τομέα του ηλεκτρονικού εμπορίου	
13.1.2018	Ημερομηνία εφαρμογής της αναθεωρημένης οδηγίας για τις υπηρεσίες πληρωμών
20.3.2018	Ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού σχετικά με τη διασφάλιση της διασυνοριακής φορητότητας των υπηρεσιών επιγραμμικού περιεχομένου
22.5.2018	Ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού για τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων
3.12.2018	Ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό
1.1.2019	Έναρξη ισχύος των μέτρων απλούστευσης του ΦΠΑ στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου για τις πωλήσεις ηλεκτρονικών υπηρεσιών εντός της ΕΕ
1.1.-30.6.2019	Πρώτη συλλογή δεδομένων σχετικά με τους παρόχους υπηρεσιών παράδοσης δεμάτων (βάσει του κανονισμού για τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων)
31.3.2019	Πρώτη δημοσίευση τιμολογίων για την παράδοση δεμάτων (βάσει του κανονισμού για τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων)
31.7.2019	Πρώτη αξιολόγηση της οικονομικής προσιτότητας των υπηρεσιών

⁷² Κανονισμός (ΕΕ) 2015/751 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 29ης Απριλίου 2015, σχετικά με τις διατραπεζικές προμήθειες για πράξεις πληρωμών με κάρτες.

	παράδοσης δεμάτων (βάσει του κανονισμού για τις υπηρεσίες διασυνοριακής παράδοσης δεμάτων)
17.1.2020	Ημερομηνία εφαρμογής του κανονισμού σχετικά με τη συνεργασία για την προστασία των καταναλωτών
23.3.2020	Ημερομηνία εφαρμογής της διάταξης του κανονισμού για τον γεωγραφικό αποκλεισμό όσον αφορά τις παθητικές πωλήσεις (άρθρο 6) στις συμφωνίες που συνάδουν με το σχετικό ενωσιακό και εθνικό δίκαιο του ανταγωνισμού και συνάφθηκαν πριν από τις 2.3.2018
1.1.2021	Έναρξη ισχύος των μέτρων ΦΠΑ στο πλαίσιο του ηλεκτρονικού εμπορίου για τη διεύρυνση του πεδίου εφαρμογής της μονοαπευθυντικής θυρίδας (OSS) πέραν της υφιστάμενης μικρής μονοαπευθυντικής θυρίδας (MOSS), της κατάργησης της απαλλαγής από τον ΦΠΑ για μικρές αποστολές και των διατάξεων διοικητικής συνεργασίας

